

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Υπεράκτιες Εταιρείες σε Ελλάδα και Κύπρο

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΓΚΟΥΜΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ: ΝΤΕΝΑΝΤΑ ΛΑΛΑ (14165)

ΣΕΝΑΝΤΑ ΝΤΑΚΑΣ (14106)

Πειραιάς
Απρίλιος 2014

TECHNOLOGICAL EDUCATION INSTITUTE
OF PIRAEUS
FACULTY OF ADMINISTRATION AND ECONOMICS
DEPARTMENT OF ACCOUNTING

Offshore Companies in Greece and Cyprus

BACHELOR THESIS

SUPERVISOR LECTURER: GKOUMAS SPYRIDON

STUDENTS: DENADA LALA (14165)

SENADA DAKAS (14106)

Piraeus
April 2014

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα	3
Εισαγωγή.....	6
Περίληψη.....	9
Abstract	10
Κεφάλαιο 1: Υπεράκτιες Εταιρείες-Offshore	11
Κεφάλαιο 1.1: Ορισμός υπεράκτιων εταιρειών.....	11
Κεφάλαιο 1.2: Εννοιολογικός προσδιορισμός των υπεράκτιων εταιρειών	11
Κεφάλαιο 1.3: Ιστορική Αναδρομή των υπεράκτιων εταιρειών	12
Κεφάλαιο 1.4: Εξελίξεις στον κόσμο των υπεράκτιων εταιρειών σήμερα	14
Κεφάλαιο 1.5 Η σύσταση των υπεράκτιων εταιρειών	14
Κεφάλαιο 1.5.1: Ο τρόπος σύστασης των υπεράκτιων εταιρειών.....	14
Κεφάλαιο 1.5.2: Έγγραφα ύπαρξης των υπεράκτιων εταιρειών	15
Κεφάλαιο 1.6: Ιδιότητες και κριτήρια ίδρυσης μιας υπεράκτιας εταιρείας	15
Κεφάλαιο 1.6.1: Χαρακτηριστικές ιδιότητες	15
Κεφάλαιο 1.6.2: Τα καθοριστικά κριτήρια για την ίδρυση και διατήρηση μιας υπεράκτιας εταιρείας	16
Κεφάλαιο 1.7: Η λειτουργία των υπεράκτιων εταιρειών	17
Κεφάλαιο 1.7.1: Χαρακτηριστικά λειτουργίας υπεράκτιων εταιρειών.....	18
Κεφάλαιο 1.7.2: Λάθη προς αποφυγή κατά την λειτουργία της υπεράκτιας εταιρείας ..	19
Κεφάλαιο 2: Δομές Υπεράκτιων Εταιρειών για Φορολογικούς Λόγους. Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα.	22
Κεφάλαιο 2.1: Δομές υπεράκτιων εταιρειών για φορολογικούς λόγους.....	22
Κεφάλαιο 2.1.1: Εταιρείες Συμμετοχών (Holding Companies).....	22
Κεφάλαιο 2.1.2: Εταιρείες Παροχής Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών (Finance Companies).....	24
Κεφάλαιο 2.1.3: Εταιρείες Αδειών-Δικαιωμάτων (Licencing Companies)	25
Κεφάλαιο 2.1.4: Εμπορικές Εταιρείες (Trading Companies).....	27
Κεφάλαιο 2.1.5: Εταιρείες Παροχής Διοικητικών Υπηρεσιών (Administration Companies).....	28
Κεφάλαιο 2.1.6: Ναυτιλιακές Εταιρείες (Shipping Companies).....	29
Κεφάλαιο 2.1.7: Εμπιστεύματα (Trusts)	29
Κεφάλαιο 2.1.8: Εταιρείες Επενδύσεων (Investment Companies)	31

Κεφάλαιο 2.1.9: Τραπεζικές Εταιρείες (Banking Companies)	32
Κεφάλαιο 2.1.10: Εταιρείες Παροχής Υπηρεσιών	34
Κεφάλαιο 2.1.11: Εταιρείες Υβρίδια.....	34
Κεφάλαιο 2.1.12: Δομές Nominee (Αντιπροσώπησης)	35
Κεφάλαιο 2.1.13: Εταιρείες Ασφαλειών	37
Κεφάλαιο 2.1.14: Οι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης (LLCs)	39
Κεφάλαιο 2.2: Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα.....	39
Κεφάλαιο 3: Τα Διεθνή Υπεράκτια Χρηματοοικονομικά Κέντρα και τα Κριτήρια	
Επιλογής τους.....	43
Κεφάλαιο 3.1: Τα Διεθνή Υπεράκτια Χρηματοοικονομικά Κέντρα.....	43
Κεφάλαιο 3.2: Κριτήρια επιλογής υπεράκτιου σχήματος	46
Κεφάλαιο 4: Υπεράκτιες Εταιρείες στην Ελλάδα	49
Κεφάλαιο 4.1: Φορολογική αντιμετώπιση υπεράκτιων εταιρειών στην Ελλάδα.....	49
Κεφάλαιο 4.2: Η Ελλάδα ως φορολογικός παράδεισος	51
Κεφάλαιο 4.3: Δικαιολογητικά για την ίδρυση υπεράκτιων εταιρειών στην Ελλάδα.....	53
Κεφάλαιο 4.4: Η φορολογία των υπεράκτιων εταιρειών στην Ελλάδα σύμφωνα με τον α.ν. 89/167	55
Κεφάλαιο 4.5: Υπεράκτιες εταιρείες στην Ελλάδα σήμερα.....	56
Κεφάλαιο 4.6: Ο ελληνικός χάρτης των υπεράκτιων εταιρειών	58
Κεφάλαιο 5: Κύπρος και Υπεράκτιες Εταιρείες.....	63
Κεφάλαιο 5.1: Δραστηριότητες υπεράκτιων εταιρειών στην Κύπρο	64
Κεφάλαιο 5.2: Μορφές εταιρειών στην Κύπρο.....	65
Κεφάλαιο 5.3: Διαδικασία ίδρυσης εταιρειών στην Κύπρο	66
Κεφάλαιο 5.4: Κριτήρια για αίτηση υπεράκτιας εταιρείας στην Κύπρο.....	67
Κεφάλαιο 5.5: Απαιτούμενες πληροφορίες και έγγραφα	67
Κεφάλαιο 5.6: Η φορολογία στην Κύπρο	69
Κεφάλαιο 5.7: Συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας.....	72
Κεφάλαιο 5.8: Υπεράκτιες εταιρείες στην Κύπρο σήμερα	73
Κεφάλαιο 5.9: Η αρχική πρόταση του Eurogroup και η τελική απόφαση	76
Κεφάλαιο 5.10: Τα μέτρα εξυγίανσης της Λαϊκής Τράπεζας και της Τράπεζας Κύπρου σύμφωνα με ανακοίνωση της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου	77
Κεφάλαιο 5.11: Οι εναλλακτικές λύσεις που υπήρχαν για την Κύπρο	83
Κεφάλαιο 6: Σύγκριση offshore εταιρειών της Ελλάδας με τις offshore της Κύπρου...	86
Κεφάλαιο 6.1: Τομείς δραστηριοποίησης.....	86

Κεφάλαιο 6.2: Φορολογία offshore ή υπεράκτιων εταιρειών.....	86
Κεφάλαιο 6.3 Υπεράκτιες εταιρείες σε Ελλάδα και Κύπρο σήμερα.....	87
Συμπεράσματα.....	89
Βιβλιογραφία.....	96

Εισαγωγή

Παιδί της παγκοσμιοποίησης, καρπός του ανταγωνισμού και ανάγκη της οικονομικής ανάπτυξης, αποτελεί μια εταιρεία offshore. Ανθούν διεθνώς, αυξάνονται και πληθύνονται στη χώρα μας, ενώ σε κράτη που δεν τα αναφέρει ο χάρτης μπορεί να είναι περισσότερες από τους κατοίκους τους. Οι Υπεράκτιες, όπως λέμε στην Ελλάδα, μπήκαν για τα καλά στην ζωή μας και πρέπει να γνωρίζουμε για αυτές. Οι εταιρείες αυτές διακινούν σήμερα το 50% των κεφαλαίων διεθνώς, μέσα σε δέκα (10) χρόνια ξεπέρασαν το ένα εκατομμύριο (1.000.000) και κατέχουν το 3% του παγκοσμίου πλούτου. Οι offshore εταιρείες που από χρόνια έχουν γίνει onshore βρίσκονται πλέον στο επίκεντρο της επιστημονικής προσέγγισης και αναζήτησης.

Η μεγαλύτερη εξέλιξη στον κόσμο των επιχειρήσεων τα τελευταία χρόνια είναι η επιθυμία μικρών και μεγάλων εξ αυτών να επεκτείνουν τις δραστηριότητες τους διεθνώς και με τον τρόπο αυτό να αυξήσουν την κερδοφορία τους. Αυτό το φαινόμενο εκθέτει τις επιχειρήσεις όμως σε φορολογικό κίνδυνο δεδομένου ότι αναγκάζονται να λειτουργούν σε διάφορα και πολλές φορές όχι σταθερά φορολογικά καθεστώτα.

Σε ορισμένες περιπτώσεις η έλλειψη εναρμόνισης των φορολογικών συστημάτων διαφορετικών χωρών μπορεί να δημιουργήσει καταστάσεις που η ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών σε μια τρίτη χώρα συνεπάγεται υψηλό φορολογικό κόστος. Ένα ακραίο παράδειγμα μη εναρμόνισης είναι η διπλή φορολόγηση κερδών, ήτοι τα κέρδη ενός ξένου υποκαταστήματος να φορολογούνται πλήρως στην ξένη χώρα και στη συνέχεια τα μετά από φόρους κέρδη όταν επαναπατρίζονται στη μητρική, υπό μορφή μερίσματος, να υπόκεινται σε φορολογία ως εισόδημα της μητρικής. Η διπλή φορολόγηση θα οδηγήσει σε ματαίωση της απόφασης ίδρυσης υποκαταστήματος, εκτός αν υπάρχει κάποια έκπτωση για τους φόρους που έχουν ήδη πληρωθεί από το υποκατάστημα στην αλλοδαπή.

Επειδή όμως η φορολογική επιβάρυνση πλήττει άμεσα τη κερδοφορία των οικονομικών μονάδων, είτε με υψηλούς φορολογικούς συντελεστές είτε με την έλλειψη εναρμόνισης μεταξύ των φορολογικών συστημάτων διαφορετικών χωρών και την επιβολή διπλής φορολογίας για την ίδια οικονομική δραστηριότητα, για το

λόγο αυτό το διεθνές κεφάλαιο ανέπτυξε το θεσμό των υπεράκτιων (offshore) εταιρειών παρακάμπτοντας τις χώρες όπου πραγματικά δραστηριοποιούταν και εμφανίζοντας ως οικονομική έδρα χώρες «φορολογικούς παραδείσους» (taxheavens) με ελάχιστους ή μηδενικούς φορολογικούς συντελεστές για τα εκτός της έδρας αποκτηθέντα κέρδη και πλήρη εχεμύθεια ως προς τη προέλευση και την ιδιοκτησία του κεφαλαίου.

Ιστορικά, τρεις συντελεστές έχουν συνδυασθεί για να βελτιώσουν την αποδοτικότητα του κεφαλαίου. Στο τέλος του 1980 είδαμε την απόλυτη φιλελευθεροποίηση των κινήσεων του κεφαλαίου, κρατώντας το μακριά από εθνικό ή διεθνές έλεγχο. Μετέπειτα, η επανάσταση στις επικοινωνίες επιτάχυνε την επέκταση των οικονομικών μεταβολών. Τελικά, οι «φορολογικοί παράδεισοι», έγιναν περισσότερο αξιόπιστοι.

Είναι αδύνατο να δώσει κανείς επακριβή και ολοκληρωμένο ορισμό σχετικά με το τι αποτελεί Διεθνές Υπεράκτιο Οικονομικό Κέντρο και την πιθανή διαφορά του από τον «φορολογικό παράδεισο». Το αν μία συγκεκριμένη περιοχή θα έπρεπε να θεωρηθεί Διεθνές Υπεράκτιο Οικονομικό Κέντρο είναι θέμα πολλών παραμέτρων.

Ενώ πολλές χώρες, ειδικά αυτές που θεωρούνται φορολογικοί παράδεισοι, παρέχουν ευρεία κλίμακα φορολογικών προγραμμάτων, ώστε όλοι οι επαγγελματίες και σύμβουλοι πάνω σε θέματα φορολογίας θα συμφωνούσαν στο να τις θεωρούν Διεθνή Υπεράκτια Οικονομικά Κέντρα, υπάρχουν και άλλες περιοχές που έχουν πολύ λιγότερα εκμεταλλεύσιμα χαρακτηριστικά πάνω σε θέματα παγκόσμιας φορολογικής οργάνωσης, με αποτέλεσμα να υπάρχει διαφωνία σχετικά με το αν θα πρέπει αυτές να θεωρούνται Διεθνή Υπεράκτια Οικονομικά Κέντρα.

Σήμερα στη λίστα με τους πρώτους 10 μεγαλύτερους φορολογικούς παραδείσους όπου περιβάλλουν με μυστικότητα τις οικονομικές τους συναλλαγές κατατάσσονται η Ελβετία, τα Νησιά Κέιμαν, το Χόνγκ Κόνγκ και οι ΗΠΑ. Στην πρώτη δεκάδα του δείκτη οικονομικής μυστικότητας ακολουθούν η Σιγκαπούρη, η νήσος Τζέρσεϊ, η Ιαπωνία, η Γερμανία και το Μπαχρέιν. Η Βρετανία κατατάσσεται 13η, το Βέλγιο 15ο, η Αυστρία 17η και η Κύπρος 20ή. Στην κορυφή βρίσκεται το Λουξεμβούργο, ιδρυτικό μέλος της ΕΕ στο οποίο και έχουν εγκατασταθεί 146

τράπεζες από 26 χώρες του κόσμου. Είναι μία από τις δύο σημαντικότερες έδρες συναλλαγής αμοιβαίων κεφαλαίων. Το μυστικό της επιτυχίας: Σαφήνεια και ευελιξία. Από τη μία πλευρά σεβασμός στο τραπεζικό απόρρητο και από την άλλη ένας αυστηρός νόμος κατά του ξεπλύματος μαύρου χρήματος. Όλα αυτά στα συμφραζόμενα μιας «ανταγωνιστικής» φορολογικής πολιτικής και μιας ευέλικτης γραφειοκρατίας που διευθετεί τα πάντα με ταχύτητα.

Περίληψη

Η Υπεράκτια Εταιρεία ή αλλιώς offshore εταιρεία, αποτελεί νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Οι υπεράκτιες εταιρείες είναι εταιρείες αγγλοσαξονικής προέλευσης που “γεννήθηκαν” στις βρετανικές αποικίες και αναπτύχθηκαν μετά τον Β’ Παγκόσμιο Πόλεμο με γρήγορους ρυθμούς. Οι εταιρείες αυτές ιδρύονται προκειμένου ο ιδιοκτήτης ή ο δικαιούχος να επιτύχει το μικρότερο δυνατό κόστος φορολόγησης των διεθνών δραστηριοτήτων του.

Αρχικά, στο πρώτο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας, θα αναλυθεί ο όρος της υπεράκτιας εταιρείας. Συγκεκριμένα, αναλύεται ο τρόπος με τον οποίον γίνεται η σύσταση μιας τέτοιας εταιρείας, καθώς επίσης και τους λόγους, τις ιδιότητες και τα κριτήρια ίδρυσης τους. Επίσης, θα αναφερθούν τα χαρακτηριστικά της λειτουργίας των υπεράκτιων εταιρειών, όπως και τα λάθη κατά την χρήση αυτών. Στο επόμενο κεφάλαιο αυτής, θα παρουσιαστούν οι δομές των offshore εταιρειών, καθώς και τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των εταιρειών αυτών.

Στο τρίτο κεφάλαιο της παρακάτω εργασίας αναφέρονται τα Διεθνή Υπεράκτια Χρηματοοικονομικά Κέντρα ή όπως συνήθως αναγράφονται «οι φορολογικοί παράδεισοι», καθώς επίσης και τα κριτήρια επιλογής αυτών. Εν συνεχεία, ανάλυση της λειτουργίας των υπεράκτιων εταιρειών σε Ελλάδα και Κύπρο αναφέρονται στα επόμενα δύο κεφάλαια, συγκεκριμένα στο κεφάλαιο τέταρτο και πέμπτο, αντίστοιχα, όπως και τι επιπτώσεις που έχουν σε αυτές τις χώρες και πως μπορούν να αντιμετωπιστούν. Στο τελευταίο μέρος της παρούσας εργασίας, παρατίθενται τα συμπεράσματα από την όλη μελέτη που πραγματοποιήθηκε για τις υπεράκτιες εταιρείες.

Abstract

An offshore constitutes a legal entity of private law. Offshores are companies of Anglo-Saxon origin that were formed by British colonies and were developed after the World War II in a fast pace. Those companies are established so that their owners or proprietors achieve the lowest possible taxation of their international operations.

Initially, in the first chapter of this paper, I analyze the definition of the offshores. Specifically, I analyze the procedure that has to be followed in order to establish this type of company, as well as, the main reasons, characteristics and criteria of this establishment. Moreover, I refer to the features of the operation of the offshores, as well as, to the errors of their practice. In the next chapter, I present the structure of these companies, along with their advantages and disadvantages.

In the third chapter of the paper, I discuss the International Offshore Financial Centers or “tax heavens”, as are often called, as well as the criteria for selecting these regions. Subsequently, the operation of offshores in both Greece and Cyprus are described in the next two chapters, more specifically in the fourth and fifth chapter, respectively, and also the implications that arise in these countries and how to treat them. At the end of this paper, I present all the conclusions drawn from my study about the offshores.

Κεφάλαιο 1: Υπεράκτιες Εταιρείες-Offshore

1.1 Ορισμός υπεράκτιων εταιρειών

Υπεράκτια εταιρεία ονομάζεται η οικονομική οντότητα που θεωρείται πως δημιουργήθηκε για ένα συγκεκριμένο σκοπό, συνήθως βραχυπρόθεσμο και δε διαπνέεται από την γενικά παραδεκτή αρχή του συνεχούς της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Συνήθως ο όρος αναφέρεται με σκοπό να υποδειχθούν οι επιχειρήσεις που ιδρύονται σε οικονομικά κέντρα με ένα πολύ χαμηλό επίπεδο φόρων, που συνήθως βρίσκονται κυρίως σε νησιά και συχνά παρομοιάζονται ως φορολογικοί παράδεισοι.

1.2 Εννοιολογικός προσδιορισμός των υπεράκτιων εταιρειών

Αυτές οι εταιρείες ιδρύονται προκειμένου ο ιδιοκτήτης ή ο δικαιούχος να επιτύχει το μικρότερο δυνατό κόστος φορολόγησης των διεθνών δραστηριοτήτων του. Πολλές φορές, συνήθως αποτρεπτικά, αναπτύσσεται η άποψη ότι κάποιος από τους σκοπούς ίδρυσης αυτών είναι η απόκρυψη οικονομικών εσόδων/ κερδών, από παράνομες δραστηριότητες όπως π.χ. λαθρεμπόριο όπλων, ναρκωτικών κλπ. ή ακόμα και η ανακύκλωση βρώμικου χρήματος, που πράγματι μπορεί αυτό να συμβεί σε πολύ περιορισμένο βαθμό που ως αντικείμενο όμως δεν αφορά την εργασία αυτή. Η όποια προβατική δραστηριότητα αν τελικά συμβεί δεν πραγματοποιείται στην έδρα των εταιρειών αυτών αλλά στις χώρες που αναπτύσσουν τις οικονομικές δραστηριότητες τους.

Στην πραγματικότητα, ακριβώς επειδή δεν είναι παράνομες, όλες οι πολυεθνικές έχουν ιδρύσει offshore εταιρείες σε χώρες με ηπιότερο φορολογικό καθεστώς, για μια πιο αποδεκτή φορολόγηση των κερδών τους. Υπάρχουν χώρες «φορολογικοί παράδεισοι» που βρίσκονται σε «μαύρη λίστα» ελληνικών αλλά και των ευρωπαϊκών φορολογικών υπηρεσιών και η εγκατάσταση και δραστηριότητα γραφείων offshore εταιρείας από τις χώρες αυτές ελέγχεται αναλόγως.

Γενικά μια υπεράκτια εταιρεία μπορεί να αναφέρεται είτε ως εταιρεία ειδικού σκοπού, είτε ως θυγατρική εταιρεία, ή εταιρεία ενός ομίλου επιχειρήσεων ή ακόμη και ως συγγενής επιχείρηση.

Ο όρος υπεράκτιες συνδέεται με τη σύγχρονη προέλευση του φαινομένου. Οι υπεράκτιες εταιρείες είναι αγγλοσαξονικής και κυρίως βρετανικής επινοήσεως και για τον λόγο αυτό πολλές τέτοιες δικαιοδοσίες είναι παλαιές βρετανικές αποικίες. Αρχικά οι υπεράκτιες εταιρίες επινοήθηκαν για να αντιμετωπιστούν οι πολιτικοί κίνδυνοι κατά την διάρκεια του β' παγκοσμίου πολέμου, αλλά γνώρισαν εκρηκτική ανάπτυξη παράλληλα με τη δημιουργία πολυεθνικών ή ορθότερα διεθνών επιχειρήσεων. Σήμερα πάνω από το 50% των κεφαλαίων που διακινούνται παγκοσμίως περνά από φορολογικά καταφύγια. Ο κλάδος των υπεράκτιων εταιριών είναι σήμερα κυρίαρχος στους τομείς της ναυτιλίας, αεροπορίας και των ασφαλίσεων. Την τελευταία δεκαετία μόνο έχουν συσταθεί πάνω από ένα εκατομμύριο υπεράκτιες. Ο όρος υπεράκτιες αποδίδει βεβαία στην ελληνική με ακρίβεια τον ορό offshore, αλλά δεν έχει επαρκή δημοτικότητα. Πράγματι, επειδή το Ηνωμένο Βασίλειο είναι νησί, ο όρος υπεράκτιες έχει μια ιδιαίτερη σημασία, που δεν αποδίδεται ακριβώς για ηπειρωτικά κράτη. Στην ελληνική γλώσσα χρησιμοποιούνται και άλλοι εννοιολογικά ισοδύναμοι όροι, όπως επιχώριες ή υπερπόντιες εταιρείες.

1.3 Ιστορική αναδρομή των υπεράκτιων εταιριών

Η διεθνοποίηση των χρηματοοικονομικών συναλλαγών καθώς και η ραγδαία ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου που χαρακτήρισε την μεταπολεμική περίοδο, αλλά και το σύνολο των διεθνών εξελίξεων της τελευταίας δεκαετίας, είχαν ως συνέπεια τη σημαντική αύξηση των συναλλαγών των υπεράκτιων εταιριών. Προς την κατεύθυνση αυτή συνέτεινε τελευταία και η σταδιακή φιλελευθεροποίηση των περιορισμών που υπήρχαν στον τομέα της διακίνησης των κεφαλαίων και του συναλλάγματος από το σύνολο σχεδόν των ανεπτυγμένων χωρών. Έτσι, ενώ αρχικά τα λεγόμενα υπεράκτια κέντρα τοποθετούν σε νησιά της caraϊβικής και σε βρετανικές νήσους, σταδιακά επεκτάθηκαν και σε ηπειρωτικές χώρες από το Λιχτενστάιν, το Λουξεμβούργο και την ιρλανδικά στη δυτική Ευρώπη, τη Μαδέρα στην Πορτογαλία, την Ουγγαρία στην ανατολική Ευρώπη έως την Ουρουγουάη στη νότιο Αμερική.

Σήμερα μπορεί να μιλήσει κανείς για υπεράκτια κέντρα σε ολόκληρη την υφήλιο, των οποίων ο αριθμός βαίνει διαρκώς αυξανόμενος εν κόψει βέβαια και του αυξανόμενου ενδιαφέροντος για χρήση σχετικών υπηρεσιών που παρέχουν.

Η παγκόσμια έκταση των δραστηριοτήτων που συνδέονται με εξωχώρια κέντρα δεν είναι δυνατόν να υπολογισθεί με ακρίβεια, δεδομένης και της μη παροχής πληροφόρησης που χαρακτηρίζει τον χώρο αυτό. Υπολογίζεται, ωστόσο ότι σχεδόν ο μισός όγκος των χρηματικών συναλλαγών σε διεθνείς επίπεδο συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με υπεράκτια κέντρα. Αναζητώντας τα αίτια δημιουργίας των πολυάριθμων πλέον offshore εταιρειών παρατηρούμε ότι το σημαντικότερο ήταν η ανάγκη επιβίωσης και γρήγορης οικονομικής ανάπτυξης συγκεκριμένων εταιρειών, τα οποία στην πλειοψηφία τους είναι κράτη μικρού μεγέθους χωρίς σημαντικούς οικονομικούς πόρους, με περιορισμένες δυνατότητες να διατηρήσουν την εθνική τους κυριαρχία και την οικονομική τους αυτοτέλεια.

Μοναδική διέξοδος για τις οικονομίες των κέντρων αυτών αποτέλεσε η παροχή επίδικων διευκολύνσεων σε αλλοδαπούς επιχειρηματίες με σκοπό την προσέλκυση των κεφαλαίων τους και την προτροπή αυτών να χρησιμοποιήσουν το έδαφος τους ως βάση των οικονομικών τους δραστηριοτήτων. Οι εν λόγω διευκολύνσεις αφορούσαν κατά κύριο λόγο φορολογικές απαλλαγές και απαλλαγή από δεσμεύσεις της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας. Πολυάριθμες επιχειρήσεις αλλά και οι ευκατάστατοι ιδιώτες θέλησαν να επωφεληθούν από τις παρεχόμενες διευκολύνσεις των προαναφερθέντων κέντρων αποβλέποντας σε μεγαλύτερα κέρδη. Για τα μικρά αυτά κράτη αυτό σήμαινε την αρχή ενός καλύτερου μέλλοντος τόσο για τα ειδικά όσο και για τους υπηκόους τους, με την εισροή συναλλάγματος, τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την καταβολή τελικών, εισφορών, δικαιωμάτων και αμοιβών από τους αλλοδαπούς επενδυτές. Η πολιτική αυτή οδήγησε σε σύντομο χρονικό διάστημα στην αναδιοργάνωση της οικονομίας τους και στην επίτευξη υψηλών ρυθμών ανάπτυξης.

Η ανάπτυξη των οικονομικών των μικρών κρατών έδωσε το έναυσμα για την επέκταση του φαινομένου και σε μεγαλύτερα κράτη που ανακάλυψαν μια πολύ σοβαρή πηγή εσόδων. Έτσι ο αριθμός των κρατών που δίνει την δυνατότητα

δημιουργίας τέτοιων εταιρειών έχει επεκταθεί σημαντικά και υπολογίζεται ότι σήμερα λειτουργούν περισσότερα από 80 τέτοια κέντρα σε όλο τον κόσμο.

1.4 Εξελίξεις στον κόσμο των υπεράκτιων εταιρειών σήμερα

Ο κόσμος των offshore τα τελευταία χρόνια έχει αλλάξει και συνεχίζει καθημερινά να αλλάζει. Αν και τα πράγματα είναι διαφορετικά ακόμη υπάρχουν άπειρες ευκαιρίες για διεθνή φορολογικό σχεδιασμό και προστασία περιουσιακών στοιχείων. Η έννοια offshore πλέον δεν περιγράφει επαρκώς τις δραστηριότητες στις οποίες έχουμε αναφερθεί. Ορισμένοι φορολογικοί παράδεισοι έχουν προσεχτικά εξετάσει την νομοθεσία και τα συστήματα τους και έχουν μετατραπεί σε καλά οργανωμένα με κανονισμούς offshore χρηματοοικονομικά κέντρα. Ορισμένες επίσης από τις λύσεις φορολογικού σχεδιασμού επιτυγχάνονται από την onshore εταιρειών και trusts ή από το συνδυασμό onshore και offshore στοιχείων και έχουν να κάνουν με δομές εταιρειών και όχι με μια εταιρεία. Τα τραγικά γεγονότα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου συνετέλεσαν στους αυξημένους ελέγχους των offshore διαδικασιών. Η διαφάνεια είναι πλέον απαιτητή και αυτοί που προσπαθούν να αποκρύψουν στοιχεία δεν ευνοούνται.

1.5 Η σύσταση των υπεράκτιων εταιρειών

1.5.1 Ο τρόπος σύστασης των Υπεράκτιων Εταιρειών

Για την ίδρυση υπεράκτιας εταιρείας απαιτείται οι ιδρυτές να συντάξουν και να υπογράψουν ιδιωτικό ιδρυτικό έγγραφο (καταστατικό), το οποίο κατατίθεται στο τηρούμενο σε κάθε χώρα μητρώο εταιρειών και εγκρίνεται και επικυρώνεται από την αρμόδια αρχή αυτής (λ.χ. Έφορος Εταιρειών, Αρχαιοφύλακας Εταιρειών κ.ο.κ). Σε ορισμένες χώρες απαιτείται το ιδρυτικό έγγραφο να φέρει συμβολαιογραφική θεώρηση ή και να συνταχθεί συμβολαιογραφικά εφόσον η εταιρεία είναι ανώνυμη. Η αρμόδια αρχή εκδίδει με την ίδρυση της εταιρείας και το σχετικό πιστοποιητικό ιδρύσεως αυτής. Τη διαδικασία της ίδρυσης αναλαμβάνουν συνήθως εξειδικευμένοι νομικοί ή επιχειρηματικοί σύμβουλοι.

Αρχικά επιλέγεται το όνομα της Εταιρείας, καταβάλλονται τα τέλη και γίνεται σχεδόν αμέσως η σύστασή της. Σημειώνεται ότι το όνομα της Εταιρείας πριν εγγραφεί, ελέγχεται και εν συνεχεία γίνεται αποδεκτό, μόνον όταν δεν έχει ήδη

εγγραφεί άλλη Εταιρεία με το ίδιο όνομα. Το εξουσιοδοτημένο πρόσωπο το οποίο συνέστησε την Εταιρεία, φροντίζει να καταβάλλονται προς το κράτος στο οποίο έγινε η σύσταση και σε τακτά χρονικά διαστήματα τα ετήσια τέλη της Υπεράκτιας Εταιρείας, με σκοπό την διατήρηση της νομικής υπόστασης της Εταιρείας σύμφωνα με τους νόμους και έναντι τρίτων.

1.5.2 Έγγραφο ύπαρξης των υπεράκτιων εταιρειών

Το έγγραφο ιδρύσεως της Εταιρείας, το οποίο είναι γνωστό ως Articles of Incorporation, ή ως Memorandum of Association, ανάλογα με την νομοθεσία την οποία ακολουθεί η Εταιρεία (Αμερικανική ή Βρετανική). Το έγγραφο αυτό βεβαιώνει την ίδρυση της Εταιρείας και περιέχει βασικές πληροφορίες, όπως το όνομα της Εταιρείας, τον τύπο των μετοχών, τον σκοπό της ίδρυση της Εταιρείας, τις δραστηριότητες τις οποίες θα αναπτύξει κλπ.

Ο εσωτερικός κανονισμός, ο οποίος είναι γνωστός ως By-laws, ή Articles of Association και περιλαμβάνει τους κανόνες λειτουργίας της Εταιρείας. Καθορίζει επίσης τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των προσώπων που συμμετέχουν στην ύπαρξη και λειτουργία της Εταιρείας. Ο εσωτερικός κανονισμός της Εταιρείας δύναται να τροποποιηθεί με απόφαση του Δ.Σ. ή με απόφαση της πλειοψηφίας των μετόχων της Εταιρείας.

- Οι μετοχές ή τα πιστοποιητικά των μετοχών.
- Η σφραγίδα της Εταιρείας.
- Τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Δ.Σ. της Εταιρείας.

1.6 Ιδιότητες και κριτήρια για την ίδρυση μιας υπεράκτιας εταιρείας

1.6.1 Χαρακτηριστικές ιδιότητες

Το κυριότερο χαρακτηριστικό γνώρισμα των υπεράκτιων εταιρειών είναι το τρίπτυχο: εξοικονόμηση χρήματος – ταχύτητα – εχεμύθεια. Επίσης υπάρχει εξαρχής διάσταση ουσίας και τύπου, φαινόμενο μάστιγα της λογιστικής και πυρήνας των διαφόρων ειδών λογιστικής απάτης, αφού ο ουσιαστικός σκοπός λειτουργίας είναι η

φοροαποφυγή αλλά αυτό δεν δηλώνεται φυσικά στο καταστατικό ίδρυσης. Οι υπεράκτιες εταιρείες συστήνονται πολύ γρήγορα, με χαμηλό κόστος, ελάχιστο εταιρικό κεφάλαιο και εξαιρετικά περιορισμένες διατυπώσεις. Η ανωνυμία του ιδιοκτήτη αποτελεί ένα από τα κεντρικά σημεία αναφοράς της θεωρίας των υπεράκτιων εταιρειών. Στην περίπτωση που οι δικαιούχοι – ιδιοκτήτες μιας υπεράκτιας εταιρείας επιθυμούν εμπιστευτικότητα, είναι δυνατό να οριστεί ένας αντιπρόσωπος- διαχειριστής ο οποίος εμφανίζεται και διενεργεί όλες τις συναλλαγές της εταιρίας στο όνομα του άλλα για λογαριασμό των πραγματικών ιδιοκτητών.

Πρέπει να τονιστεί ότι η δημόσια αρχή που είναι αρμόδια για την ίδρυση και καταχώριση των υπεράκτιων εταιρειών σε ειδικούς καταλόγους, έχει υποχρέωση να διαφυλάξει την ανωνυμία των ιδιοκτητών – μετόχων των προαναφερομένων εταιρειών. Τα τρία στοιχεία, εξοικονόμηση χρήματος – ταχύτητα – εχεμύθεια, βέβαια δεν είναι τα μόνα κίνητρα που ωθούν τους επιχειρηματίες να προχωρήσουν στην ίδρυση μιας υπεράκτιας εταιρείας. Έτσι στις υπεράκτιες εταιρείες παρέχονται πολλά νομικά, οικονομικά και φορολογικά κίνητρα με τον απώτερο σκοπό συσσώρευση κεφαλαίων στην χώρα εγκατάστασης της εταιρείας.

1.6.2 Τα καθοριστικά κριτήρια για την ίδρυση και διατήρηση μιας υπεράκτιας εταιρείας

Συγκεκριμένα, τα καθοριστικά κριτήρια για την ίδρυση καθώς και για τη διατήρηση μιας υπεράκτιας εταιρείας (offshore) είναι τα παρακάτω:

- Η γρήγορη σύσταση με χαμηλό κόστος, ελάχιστο απαιτούμενο εταιρικό κεφάλαιο και εξαιρετικά περιορισμένες διατυπώσεις δημοσιότητας.
- Η πλήρης ανωνυμία των πραγματικών μετόχων.
- Η δυνατότητα σύστασης της εταιρείας με έναν μόνο μέτοχο.
- Ο σημαντικότερος από τους λόγους που οδηγεί κάποιον επενδυτή να συστήσει μια υπεράκτια εταιρεία είναι η αποφυγή των διατάξεων του φορολογικού δικαίου. Για τις υπεράκτιες εταιρείες δεν ισχύει το «πόθεν έσχες» και επίσης αυτές δεν επιβαρύνονται με τεκμήρια για την απόκτηση και την διατήρηση

περιουσιακών στοιχείων, εφόσον βεβαίως έχει προβλεφθεί η αντίστοιχη εισαγωγή συναλλάγματος στο όνομα της υπεράκτιας εταιρείας.

- Με την χρήση των υπεράκτιων εταιρειών μπορεί επίσης να μειωθεί σημαντικά ή να αποφευχθεί εντελώς καταβολή φόρων που σχετίζονται με την μεταβίβαση και κατοχή περιουσιακών στοιχείων, όπως ο φόρος κληρονομιάς, ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων, φόρος δωρεάς, γονικής παροχής και ο φόρος μεγάλης ακίνητης περιουσίας.
- Αποφυγή φόρου τόκων καταθέσεων και φόρου μερισμάτων.
- Μη ύπαρξη συναλλαγματικών περιορισμών.
- Τραπεζικό απόρρητο που προστατεύει από ελέγχους.
- Παράκαμψη δεσμεύσεων από το κληρονομικό δίκαιο. Έτσι μπορεί να παρακάμψει κανείς τις διατάξεις περί της νόμιμης μοίρας αλλά και να χρησιμοποιήσει τα υπεράκτια μορφώματα για τον καθορισμό της κληρονομικής διαδοχής κατά την επιθυμία του διαθέτη.
- Η δυνατότητα μεταφοράς κερδών από τις χώρες με υψηλούς φορολογικούς συντελεστές σε δικαιοδοσίες με χαμηλή ή ανύπαρκτη φορολογία.
- Αποφυγή εφαρμογής εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας. Για τις επιχειρήσεις που προτίθενται να δραστηριοποιηθούν και να απασχολήσουν προσωπικό στο εξωτερικό, η δημιουργία μιας υπεράκτιας εταιρείας, απαλλάσσει πολλές φορές τον επιχειρηματία από κάθε υποχρέωση καταβολής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης ή άλλων εργοδοτικών εισφορών.
- Αποφυγή δεσμεύσεων ατομικής περιουσίας, με τη διασφάλιση από μελλοντικές διεκδικήσεις δανειστών. Για τον σκοπό αυτό ιδρύεται μια υπεράκτια εταιρεία στην οποία μεταβιβάζεται ένα μεγάλο μέρος της προσωπικής περιουσίας του ιδρυτή διασφαλίζοντας τον με αυτόν τον τρόπο από τη διεκδίκηση κάποιου ανικανοποίητου δανειστή.
- Αποφυγή διεκδικήσεων συζύγων στην περίπτωση διαζυγίου.

1.7 Η Λειτουργία των υπεράκτιων εταιρειών

Μέχρι σήμερα η ίδρυση μιας offshore εταιρείας για την ελαχιστοποίηση των φόρων ήταν μια σχετικά απλή διαδικασία. Το κόστος ίδρυσης ήταν πολύ χαμηλό και επωφελής ιδιοκτησία (beneficial ownership) ή ο τελικός δικαιούχος δεν απαιτείτο να

δηλωθεί. Μέσω ανωνύμων μετοχών ήταν δυνατή η μεταφορά της ιδιοκτησίας χωρίς να καταγραφεί ο νέος ιδιοκτήτης και εκδιδόντουσαν πληθώρα εξουσιοδοτήσεων. Αυτό σήμερα είναι δυνατό αλλά σε ορισμένες χώρες του offshore κόσμου τα πράγματα έχουν αλλάξει ριζικά.

Οι πιο συνηθισμένες διαδικασίες σήμερα απαιτούν να είναι γνωστός τουλάχιστον στον εγγεγραμμένο αντιπρόσωπο ο τελικός δικαιούχος και οι ανώνυμες μετοχές τείνουν πια, να καταργηθούν.

1.7.1 Χαρακτηριστικά λειτουργίας υπεράκτιων εταιρειών

- Το μνημόνιο και τα άρθρα του καταστατικού είναι θεμελιώδη έγγραφα για την ύπαρξη της εταιρείας. Τα άρθρα αυτά πρέπει να παρουσιάζουν λεπτομερέστατα τα δικαιώματα των μελών της εταιρείας, τους στόχους και τις εσωτερικές διαδικασίες της, το είδος της εταιρείας και το κεφάλαιό του.
- Το πιστοποιητικό εγγραφής το οποίο εκδίδεται από τον Έφορο Εταιρειών ή τους ομολόγους τους, και χρησιμεύει ως απόδειξη ότι η εταιρεία έχει τεθεί σε ύπαρξη. Εν αντιθέσει, άλλες πληροφορίες μπορεί να είναι αναγκαίες για να αποδειχθεί ότι η εταιρεία δεν έχει εκκαθαριστεί ή διαγραφεί.
- Εγγεγραμμένοι αντιπρόσωποι πρέπει να διοριστούν στη δικαιοδοσία στην οποία η εταιρεία έχει συσταθεί με σκοπό να ασχολούνται με τις επίσημες ανακοινώσεις. Ο αντιπρόσωπος θα πρέπει να έχει άδεια και να αναλάβει κάποιο βαθμό ευθύνης για τις δραστηριότητες της εταιρείας.
- Τα εγγεγραμμένα γραφεία που η επίσημη διεύθυνση της εταιρείας είναι μια έδρα, στην οποία τα έγγραφα αποστέλλονται και οι νομικές ειδοποιήσεις λαμβάνονται. Είναι φυσιολογικό ο πράκτορας εγγραφής να κατέχει μια έδρα.
- Οι μέτοχοι, οι οποίοι είναι οι νόμιμοι ιδιοκτήτες της εταιρείας. Για τη διοικητική απλοποίηση, ή για την ανωνυμία, ένας εταιρικός πάροχος μπορεί να υποβάλλει υποψηφιότητα ώστε να κατέχει μετοχές για λογαριασμό του δικαιούχου, και να ενεργεί κατ'εντολή του.
- Οι διευθυντές ή οι εκπρόσωποί τους που είναι τα άτομα εκείνα που διαχειρίζονται τις καθημερινές υποθέσεις της εταιρείας. Σε πολλές δικαιοδοσίες είναι δυνατόν για τις εταιρίες να είναι οι διευθυντές των άλλων

εταιρειών. Οι εταιρείες παροχής υπηρεσιών σε υπεράκτιες δικαιοδοσίες θα προσφέρουν συχνά διευθυντές, με την προϋπόθεση ότι είναι σε θέση να τις ελέγξουν και να είναι ικανοποιημένοι με τις δραστηριότητες της εταιρείας.

- Οι επισκιασμένοι διευθυντές αποτελούν μέρος της υπεράκτιας εταιρείας καθώς σε ορισμένες περιπτώσεις, έχει αποδειχθεί ότι ο επίσημα διορισμένος διευθυντής του διοικητικού συμβουλίου ενεργεί απλώς ως το alter ego των άλλων, ακολουθώντας τυφλά τις οδηγίες τους. Σε αυτές τις περιπτώσεις, τα δικαστήρια έκριναν ότι οι διευθυντές που δίνουν τις εντολές, ελέγχουν πραγματικά την εταιρεία, και ότι οι επώνυμοι διευθυντές απλώς ακολουθούν αυτόματες αποφάσεις.
- Η γραμματεία της εταιρείας που είναι υπεύθυνη να διασφαλίζει ότι η εταιρεία πληρεί τις κανονιστικές υποχρεώσεις της. Εταιρικοί πάροχοι υπηρεσιών συνήθως παρέχουν αυτή την υπηρεσία.
- Νόμιμες εγγραφές οφείλουν να υπάρχουν αφού μια εταιρεία είναι υποχρεωμένη να καθορίζει στα μητρώα της ορισμένες πληροφορίες για την εταιρεία. Οι υποχρεωτικές εγγραφές διαφέρουν από χώρα σε χώρα, όπως και το επίπεδο πρόσβασης του κοινού στις πληροφορίες που περιέχονται στα αρχεία. Τα αρχεία που απαιτούνται μπορούν να περιλαμβάνουν τα πρακτικά των συνεδριάσεων, τα μητρώα των μελών, των διευθυντών, των στελεχών και τα έξοδα.
- Η διατήρηση βιβλίων είναι επιβεβλημένη, οι διευθυντές είναι υποχρεωμένοι να τηρούν τα πεπραγμένα σε λογιστικά βιβλία. Οι διάφορες ειδικές απαιτήσεις ποικίλλουν μεταξύ των δικαιοδοσιών και μπορεί να εξαρτώνται από τη φύση της δραστηριότητας της εταιρείας.

1.7.2 Λάθη προς αποφυγή κατά την λειτουργία της υπεράκτιας εταιρείας

Τα πλέον συνήθη λάθη κατά την λειτουργία της Υπεράκτιας Εταιρείας είναι τα σχετιζόμενα με τις τυπικές διαδικασίες οι οποίες αφορούν το λειτουργικό τμήμα (έγγραφα, αποφάσεις Δ.Σ., βιβλία λογαριασμών όπου αυτά χρειάζονται κ.λ.π.)

Τήρηση των τυπικών διαδικασιών σημαίνει τήρηση όλων των εγγράφων τα οποία σχετίζονται με τους διορισμούς των διευθυντών, την έκδοση των μετοχών, τις εγγραφές των πρακτικών των συνελεύσεων των μετόχων και των διευθυντών κλπ.

Οι συνελεύσεις των μετόχων πρέπει να γίνονται κατά τακτά χρονικά διαστήματα και να τηρούνται τα πρακτικά των συνελεύσεων. Οι τραπεζικοί λογαριασμοί τους οποίους ανοίγει η Εταιρεία ή τα επισυναπτόμενα συμβόλαια πρέπει να τυχαίνουν της έγκρισης της συνέλευσης του Δ.Σ. και να τηρούνται τα σχετικά πρακτικά. Ομοίως πρέπει να τηρούνται τα βιβλία των εσόδων-εξόδων.

Η τήρηση αυτών των τυπικών διαδικασιών συνήθως αμελείται και η Εταιρεία κάποια στιγμή θα αντιμετωπίσει νομικές αμφισβητήσεις και διακοπή της λειτουργίας της.

Με άλλα λόγια οι ιδιοκτήτες της Εταιρείας πιθανώς να χάσουν όλα τα πλεονεκτήματα τα οποία τους παρέχει η Υπεράκτια Εταιρεία (προστασία προσωπικής ευθύνης, μείωση φορολογίας κ.λ.π.) ακριβώς την στιγμή κατά την οποία αυτά χρειάζονται περισσότερο.

Τα ακόλουθα αποτελούν εν συντομία τις βασικές, ελάχιστες, απαιτήσεις, οι οποίες είναι απαραίτητο να ικανοποιούνται:

- Τα άρθρα του καταστατικού και εσωτερικού κανονισμού πρέπει να τηρούνται προσεκτικά.
- Να εκδίδονται και να διανέμονται σε όλους τους ενδιαφερομένους γραπτές ειδοποιήσεις πριν από κάθε συνέλευση.
- Να γίνονται οι ετήσιες συνελεύσεις των μετόχων και των διευθυντών της Εταιρείας.
- Η εκλογή των νέων διευθυντών να γίνεται σύμφωνα με τον κανονισμό της Εταιρείας.
- Κατά τις συνελεύσεις των μετόχων και των διευθυντών να τηρούνται τα πρακτικά.
- Να γίνεται η κατάλληλη εγγραφή κατά τον διορισμό των αξιωματούχων της Εταιρείας.

- Να εγγράφονται κανονικά όλες οι αλλαγές στην σύνθεση του Δ.Σ., στους μετόχους, ή άλλες τροποποιήσεις στοιχείων που αφορούν την Εταιρεία και πρέπει να τηρούνται στα δημόσια αρχεία.
- Να τηρούνται καταστάσεις εσόδων και εξόδων.
- Να εκτελούνται συνεχώς οι υποχρεώσεις του τοπικού πράκτορα,
- Όλες οι αποφάσεις κατά τις συνελεύσεις των μετόχων να λαμβάνονται μετά από ψηφοφορία και να εγγράφονται στα πρακτικά.
- Να γίνονται συμβόλαια για κάθε εργασία την οποία αναλαμβάνει να διεκπεραιώσει η Εταιρεία.
- Οι λογαριασμοί της Εταιρείας να τηρούνται χωριστά από τους προσωπικούς λογαριασμούς των ιδιοκτητών ή των μετόχων.
- -Όλα τα δάνεια της Εταιρείας να εγγράφονται στα βιβλία.
- Να τηρούνται σχολαστικά όλες οι εγγραφές και όλοι οι λογαριασμοί της Εταιρείας.
- Να τηρείται το βιβλίο των μετόχων. Τα νέα πιστοποιητικά των μετοχών να εκδίδονται όταν είναι αναγκαίο και να γίνονται οι ανάλογες εγγραφές στο βιβλίο των μετόχων.
- Η υπογραφή των επισήμων εγγράφων της Εταιρείας να γίνεται από αρμοδίως εξουσιοδοτημένο πρόσωπο, ο τίτλος του οποίου να αναγράφεται και να υπογράφει πάντοτε εκ μέρους και χάριν της Εταιρείας (on behalf of the company).

Κεφάλαιο 2: Δομές Υπεράκτιων Εταιρειών για Φορολογικούς Λόγους. Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα.

2.1 Δομές υπεράκτιων εταιρειών για φορολογικούς λόγους.

Οι δομές των υπεράκτιων εταιρειών για φορολογικούς λόγους είναι πολλές και διαφοροποιούνται αναλόγως τον τομέα δραστηριοποίησης του εκάστοτε επενδυτή, καθώς επίσης και από τις προβλέψεις της ισχύουσας φορολογικής νομοθεσίας. Στην συνέχεια, θα αναφέρονται κάποιες από τις πιο διαδεδομένες δομές των υπεράκτιων εταιρειών, οι οποίες καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος του φάσματος, πλην όμως δεν μπορούν να εξαντλήσουν την επινοητικότητα της ανθρώπινης σκέψης, η οποία προβαίνει καθημερινά σε καινούριες κατασκευές. Οι κυριότερες δομές των υπεράκτιων εταιρειών αναλύονται στα παρακάτω κεφάλαια.

2.1.1 Εταιρείες Συμμετοχών (Holding Companies)

Η δομή των offshore holding ή offshore επενδυτικών εταιρειών που είναι εγκατεστημένες σε IOFC (Διεθνή Offshore Χρηματοοικονομικά Κέντρα), είναι μία μέθοδος διεθνούς φορολογικού σχεδιασμού για τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων offshore.

Οι δραστηριότητες σε τρίτες χώρες συγκεντρώνονται σε μία IOFC εταιρεία, η οποία είτε έχει offshore λειτουργούντα υποκαταστήματα είτε κατέχει μετοχές διεθνών θυγατρικών που δραστηριοποιούνται σε εμπόριο και επιχειρήσεις σε άλλες χώρες. Η IOFC εταιρεία λειτουργεί ως εταιρεία εκκαθάρισης για τα κέρδη από ξένες δραστηριότητες, για συσσώρευση κερδών, επανεπενδύσεις κερδών και επέκταση των δραστηριοτήτων της σε άλλες χώρες με ειδικούς μειωμένους φορολογικούς συντελεστές.

Η χρήση καταστημάτων ή θυγατρικών σε τρίτες χώρες προσδιορίζεται από τις πιθανές εμπορικές και φορολογικές συνέπειες κάθε εναλλακτικής ευκαιρίας που παρουσιάζεται σε τρίτη χώρα. Επίσης η ίδρυση υποκαταστήματος ή θυγατρικής σε ξένη χώρα έχει διαφορετικές επιπτώσεις στην offshore την ίδια. Η πιο κοινή πρακτική

για τις offshore holding εταιρείες είναι να χρησιμοποιούν θυγατρικές σε τρίτες χώρες παρά υποκαταστήματα.

Ορισμένα IOFCs (Διεθνή Offshore Χρηματοοικονομικά Κέντρα) παρέχουν ειδικά φορολογικά προνόμια στις εταιρείες συμμετοχών και πιο κάτω παρατίθενται μερικά από τα οφέλη που προκύπτουν από τη χρήση μιας εταιρείας συμμετοχών σε IOFC:

Αναβολή της πληρωμής φόρου στα μερίσματα. Ανάλογα με τους νόμους φορολόγησης στην HC (χώρα έδρα της μητρικής εταιρείας), τα μερίσματα που εισέρχονται από τη θυγατρική τρίτης χώρας στη μητρική ίσως φορολογούνται στην έδρα της. Με τη μεσολάβηση μιας IOFC (Διεθνούς Offshore Χρηματοοικονομικού Κέντρου) εταιρείας συμμετοχών και την τοποθέτηση ή συγκέντρωση των μερισμάτων στην εταιρεία συμμετοχών αναβάλλεται η πληρωμή φόρου στα μερίσματα. Δεδομένων των φορολογικών προνομίων που παρέχονται στις εταιρείες συμμετοχών στα IOFCs (Διεθνή Offshore Χρηματοοικονομικά Κέντρα), οι εταιρείες αυτές είτε φορολογούνται με μειωμένο φορολογικό συντελεστή είτε απαλλάσσονται πλήρως.

Αναβολή της πληρωμής φόρου στα κεφαλαιακά κέρδη. Ορισμένες χώρες επιβάλλουν φόρο κεφαλαιακών κερδών. Εάν η θυγατρική σε ξένη χώρα ανήκει σε μια offshore εταιρεία συμμετοχών, τότε υπάρχει η δυνατότητα πώλησης της θυγατρικής σε ξένη χώρα από την offshore εταιρεία συμμετοχών και υπό κανονικές συνθήκες τα κεφαλαιακά κέρδη που προκύπτουν δεν υπόκεινται σε φορολόγηση και συγκεντρώνονται στην offshore εταιρεία συμμετοχών και στη συνέχεια επαναπατρίζονται με άνεση στη μητρική.

Απουσία συναλλαγματικών ελέγχων. Εάν η HC (χώρα έδρα της μητρικής εταιρείας), επιβάλλει συναλλαγματικούς ελέγχους στις ξένες επενδύσεις, η σύσταση μιας offshore εταιρείας συμμετοχών σε IOFC, διευκολύνει στον επαναπατρισμό των κερδών από τη θυγατρική της τρίτης χώρας και τη συγκέντρωσή τους στο IOFC, αποφεύγοντας έτσι τη μετακίνηση τους προς τη χώρα έδρα της μητρικής και το συνεπαγόμενο συναλλαγματικό έλεγχο.

2.1.2 Εταιρείες Παροχής Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών (Finance Companies)

Μία εταιρεία παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών που βρίσκεται σε Διεθνές Offshore Χρηματοοικονομικό Κέντρο λειτουργεί ως κανάλι διοχέτευσης δανείων σε μία ξένη θυγατρική.

Κατά κανόνα ο μόνος φόρος που συνεπάγονται οι πληρωμές τόκων από μία εταιρεία που λειτουργεί σε ξένη χώρα προς τη συνδεδεμένη εταιρεία παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών που εδρεύει στο διεθνές Offshore Χρηματοοικονομικό Κέντρο είναι οι παρακρατούμενοι φόροι. Γενικά ελάχιστος ή μηδενικός φόρος επιβάλλεται στους τόκους δανείων από ξένες πηγές που λαμβάνεται από μια εταιρεία παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών που εδρεύει σε Offshore κέντρο.

Η χρήση μιας εταιρείας παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών που εδρεύει σε offshore κέντρο για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων μιας ξένης θυγατρικής παρέχει τη δυνατότητα να μετακινηθούν αποτελεσματικά κέρδη από την ξένη θυγατρική, η οποία υπάγεται σε δικαιοδοσία με υψηλό συντελεστή φορολόγησης, στη με χαμηλό συντελεστή φορολόγησης δικαιοδοσία της offshore. Δηλαδή ο τόκος και οι αποπληρωμές του δανείου προς την offshore εταιρεία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών μειώνουν αποτελεσματικά το φορολογητέο εισόδημα της ξένης θυγατρικής.

Προκειμένου λοιπόν να αποφευχθούν ή να μειωθούν οι παρακρατούμενοι φόροι που προκύπτουν όταν η ξένη θυγατρική πληρώνει τόκο στο εξωτερικό, κατευθύνονται κεφάλαια μέσω διαφόρων Διεθνών offshore Χρηματοοικονομικών Κέντρων, ή <<φιλικών χωρών>> δηλαδή χωρών που έχουν ειδική σύμβαση αποφυγής διπλής φορολόγησης με το Διεθνές Offshore Χρηματοοικονομικό Κέντρο.

Πολλές δικαιοδοσίες Διεθνών Offshore Χρηματοοικονομικών Κέντρων δεν απαιτούν τη διατήρηση συγκεκριμένων δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας, πράγμα που δίνει τη δυνατότητα στις εταιρείες παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών να έχουν ελάχιστο ύψος ιδίων κεφαλαίων.

Οι εταιρείες παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών έχουν σημαντική αξία, στη περίπτωση που μία χώρα έχει υψηλούς συντελεστές φορολόγησης, με συνέπεια τα κέρδη των εταιρειών να φορολογούνται με υψηλό συντελεστή και επιπλέον να επιβάλλεται παρακρατούμενος φόρος στα μερίσματα (όταν δεν έχει επιβληθεί στα κέρδη). Η αποπληρωμή των τόκων δεν μειώνει μόνο τα φορολογητέα κέρδη της θυγατρικής αλλά μειώνει και τα προς αποπληρωμή μερίσματα που υπόκεινται σε παρακρατούμενο φόρο.

2.1.3 Εταιρείες Αδειών-Δικαιωμάτων (Licensing Companies)

Μία επιχείρηση μπορεί να χρησιμοποιήσει μια εταιρεία αδειών που βρίσκεται σε ένα κατάλληλο Διεθνές Offshore Οικονομικό Κέντρο (IOFC) για να λειτουργεί ως χορηγός αδειών δικαιωμάτων σε μία ξένη θυγατρική. Οι περιοδικές πληρωμές για το δικαίωμα χρήσης βιομηχανικής περιουσίας, όπως δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, συγγραφικά δικαιώματα, σήματα, επιστημονικές πληροφορίες ή βιομηχανικές διαδικασίες λειτουργούν και χρησιμοποιούνται από πολλές δικαιοδοσίες σαν ενοίκιο (royalties) που είναι έξοδα που μειώνουν τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων.

Πληρώνοντας royalties (ποσό για τη χρήση δικαιωμάτων) σε μία offshore Licensing εταιρεία, τα κέρδη μετακινούνται από την ξένη θυγατρική στην offshore Licensing εταιρεία, η οποία πληρώνει λίγο ή καθόλου φόρο στα royalties που λαμβάνει.

Κατά συνέπεια παρατηρείται να χρησιμοποιείται ένας συνδυασμός από Διεθνή Offshore Χρηματοοικονομικά Κέντρα και φιλικές χώρες έτσι ώστε να επιτυγχάνεται μετακίνηση κερδών σε ένα αφορολόγητο ή με χαμηλούς φόρους Offshore Κέντρο, χωρίς συνεπαγόμενους υψηλούς συντελεστές παρακρατούμενου φόρου.

Μία offshore εταιρεία licensing για να έχει το δικαίωμα να δίνει άδεια χρήσης βιομηχανικής περιουσίας, συχνά απαιτείται η μεταφορά της ευρεσιτεχνίας ή των άλλων δικαιωμάτων από τη χώρα της μητρικής εταιρείας. Αυτή η μεταφορά ίσως απαιτεί προηγούμενο φορολογικό ή συναλλαγματικό έλεγχο. Φόροι ίσως επιβληθούν

κατά τη διάθεση των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας στην offshore licensing εταιρεία.

Η επιλογή του σωστού Διεθνούς Offshore Χρηματοοικονομικού Κέντρου ως έδρα της Offshore licensing εταιρείας είναι σημαντική, γιατί απαιτείται το IOFC να έχει το ειδικό φορολογικό καθεστώς αλλά και το νομικό που αναγνωρίζει συμφέρον σε δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, συγγραφικά δικαιώματα, σήματα και άλλα δικαιώματα.

Οι σύμβουλοι σε φορολογικά θέματα επιχειρήσεων προσπαθούν να αναγνωρίσουν και να μεταφέρουν τα άυλα περιουσιακά δικαιώματα ενός ιδιώτη σε μία offshore εταιρεία, όταν αυτά τα δικαιώματα έχουν μικρή αξία. Ας σημειωθεί ότι άυλα περιουσιακά δικαιώματα μπορεί να είναι η εικόνα ενός μεγάλου ηθοποιού ή τραγουδιστή, τα δικαιώματα ενός νέου έργου ή μιας καινοτομίας. Πάντως το άυλο περιουσιακό δικαίωμα μπορεί να έχει αξία, της οποίας μπορεί να γίνει καλύτερη εκμετάλλευση μέσω μεταφοράς σε offshore ή κάπου αλλού παρά ευθέως από τον πελάτη στον τελικό χρήστη.

Από τη στιγμή που τα άυλα δικαιώματα είναι σε μία offshore εταιρεία, νοικιάζονται μερικά ή όλα σε μία μεσολαβούσα εταιρεία ας πούμε με έδρα την Ιρλανδία εάν πρόκειται να γίνει εκμετάλλευση αυτών των δικαιωμάτων στην Ευρώπη ή στις ΗΠΑ.

Η μεσολαβούσα εταιρεία στη συνέχεια εκμεταλλεύεται αυτά τα δικαιώματα στη γεωγραφική περιοχή που υπάρχει αυτή η δυνατότητα. Τα έσοδα από τα δικαιώματα περνάνε στη μεσολαβούσα εταιρεία στην οποία επιβάλλεται μηδενικός ή πολύ χαμηλός φόρος λόγω υπάρχουσας διμερούς φορολογικής συμφωνίας. Η μεσολαβούσα παρακρατεί μία προμήθεια για την υπηρεσία που παρείχε στις διαπραγματεύσεις των συμφωνιών και θα πληρώσει φόρο μόνο για το ποσό της προμήθειας.

Τελικά η μεσολαβούσα εταιρεία θα στείλει το υπόλοιπο ποσό στην offshore εταιρεία ελεύθερο από επιπλέον παρακρατούμενους φόρους. Είναι οι εταιρείες που κατά κύριο λόγο δραστηριοποιούνται στο εισαγωγικό και εξαγωγικό εμπόριο.

2.1.4 Εμπορικές Εταιρείες (Trading Companies)

Είναι οι εταιρείες που κατά κύριο λόγο δραστηριοποιούνται στο εισαγωγικό και εξαγωγικό εμπόριο.

Μία εισαγωγική ή εξαγωγική εμπορική εταιρεία μπορεί να ιδρυθεί σε offshore περιοχή. Η εταιρεία λαμβάνει παραγγελίες απευθείας από τον πελάτη αλλά που παραδίδει τα προϊόντα απευθείας από τον κατασκευαστή ή τον τόπο αγοράς.

Η offshore εταιρεία μπορεί να χρησιμοποιηθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε αποτελεσματικά να μεταφέρει κέρδη από μία δικαιοδοσία με υψηλή φορολόγηση σε μία δικαιοδοσία με χαμηλή φορολόγηση. Η offshore εμπορική επιχείρηση αγοράζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες σε αισθητά διαφορετικές τιμές από έναν αντιπρόσωπο που είτε έχει είτε δεν έχει σχέση με αυτή και τα μεταπωλεί με κέρδος στην υφιστάμενη ξένη θυγατρική.

Με αυτόν τον τρόπο η τιμή που πληρώνεται από την ξένη θυγατρική για την αγορά των αγαθών θα είναι μεγαλύτερη από την τιμή που θα πλήρωνε αν αγόραζε τα αγαθά απευθείας και τα κέρδη της θα είναι μειωμένα. Τα κέρδη της offshore εμπορικής επιχείρησης που πραγματοποιήθηκαν από την πώληση θα υπόκεινται σε φόρο με ειδικό (μειωμένο) φορολογικό συντελεστή που θα καταβαλλόταν στο offshore οικονομικό κέντρο. Έτσι ένα μέρος του κέρδους που σε διαφορετική περίπτωση θα πραγματοποιούταν από την ξένη θυγατρική μετακινείται αποτελεσματικά από τη με υψηλό φορολογικό συντελεστή δικαιοδοσία της ξένης θυγατρικής στη με χαμηλό φορολογικό συντελεστή δικαιοδοσία της offshore εμπορικής επιχείρησης.

Δεδομένου ότι οι περισσότερες offshore δικαιοδοσίες επιβάλλουν υψηλούς εισαγωγικούς δασμούς, σημαντικό ρόλο θα έπαιζε η offshore εμπορική επιχείρηση να μην παραλαμβάνει τα αγαθά αλλά να τα πουλά στην ξένη θυγατρική χωρίς τα αγαθά να περάσουν μέσω του εδάφους της έδρας της offshore. Με αυτόν τον τρόπο αποφεύγονται διπλοί εισαγωγικοί δασμοί.

2.1.5 Εταιρείες Παροχής Διοικητικών Υπηρεσιών (Administration Companies)

Ορισμένες offshore δραστηριότητες δεν περιλαμβάνουν απλά μία ξένη θυγατρική, αλλά περιλαμβάνουν έναν όμιλο που αποτελείται από τη μητρική εταιρεία και τις θυγατρικές σε διαφοροποιημένες δραστηριότητες.

Η διαχείριση και ο έλεγχος του ομίλου μπορεί να διεξαχθεί μέσω της ίδρυσης μιας εταιρείας Διοίκησης-Διαχείρισης σε ένα διεθνές offshore οικονομικό κέντρο. Το συγκεκριμένο σχήμα προσφέρει εμπορικά πλεονεκτήματα με τη συγκέντρωση όλων των Διοικητικών-Διαχειριστικών λειτουργιών.

Η ίδρυση κεντρικών γραφείων Διοίκησης σε ένα offshore οικονομικό κέντρο, από φορολογική άποψη είναι μία τεχνική μεταφοράς κερδών όπου οι δραστηριότητες της Διοίκησης-Διαχείρισης αναλαμβάνονται από την εταιρεία Διαχείρισης, η οποία αμοιβεται με ποσοστό στα επιπλέον έσοδα που εξοικονομεί για τον όμιλο μέσω της μεταφοράς ορισμένων κερδών από τις ξένες θυγατρικές που υπόκεινται σε δικαιοδοσίες με υψηλή φορολογία στην δικαιοδοσία της offshore στην οποία ισχύει ειδική χαμηλή φορολογία.

Οι διοικητικές ή διαχειριστικές λειτουργίες που διεξάγονται σε ένα Διεθνές Offshore Οικονομικό Κέντρο, δεν επιβάλλουν στο νομικό πρόσωπο που συστήνεται να έχει μόνιμη εγκατάσταση στο IOFC και συνεπώς οι ειδικοί μειωμένοι φορολογικοί συντελεστές που εφαρμόζονται για τις offshore εταιρείες εφαρμόζονται και για αυτές.

Είναι πιθανό ότι η ξένη θυγατρική, όταν κάνει μία πληρωμή στην εταιρεία Διοίκησης-Διαχείρισης, θα πρέπει να πείσει τις τοπικές φορολογικές αρχές ότι το τίμημα για τις υπηρεσίες προσδιορίζεται κάτω από πλήρως ανταγωνιστικές συνθήκες αγοράς.

Για το λόγο αυτό όταν υπάρχει σκέψη για χρήση μιας εταιρείας διαχείρισης, είναι συχνά σημαντικό να διαβεβαιωθεί ότι το διεθνές offshore οικονομικό κέντρο που θα χρησιμοποιηθεί έχει τις απαραίτητες υποστηρικτικές υπηρεσίες που θα δώσουν την δυνατότητα στην offshore εταιρεία διαχείρισης να λειτουργήσει αποτελεσματικά.

2.1.6 Ναυτιλιακές Εταιρείες (Shipping Companies)

Ένας μεγάλος αριθμός διεθνών offshore οικονομικών κέντρων προσφέρουν ειδική φορολογική μεταχείριση σε εταιρείες οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την ποντοπόρο ναυτιλία περιλαμβανόμενης της ναύλωσης και ενοικίασης σκαφών.

Ορισμένα διεθνή offshore οικονομικά κέντρα δυναμικά ενθαρρύνουν τις offshore ναυτιλιακές εταιρείες, λειτουργώντας τις σημαίες ευκαιρίας, πράγμα το οποίο δίνει τη δυνατότητα σε μία μη μόνιμα εγκατεστημένη εταιρία να καταχωρήσει ένα πλοίο, χρησιμοποιώντας τη σημαία ενός διεθνούς offshore οικονομικού κέντρου, του οποίου οι απαιτήσεις είναι λιγότερο αυστηρές από αυτές που θα συναντούσε η εταιρία στη χώρα της.

Έχοντας ένα πλοίο κατέχεται και διαχειρίζεται από μία εταιρία, γενικώς τα κέρδη που προκύπτουν από την offshore εταιρία εκτός δικαιοδοσίας θα υπόκεινται σε ειδική (χαμηλή) φορολογική μεταχείριση.

Πάντως στις περισσότερες περιπτώσεις οι ειδικοί χαμηλοί συντελεστές δεν εφαρμόζονται σε όλο το εισόδημα που αποκτάται από την offshore εταιρία, μέρος του εισοδήματος φορολογείται με πλήρη συντελεστή κατά την πληρωμή του δικαιώματος χρήσης της σημαίας και της καταχώρησης.

Τα περισσότερα διεθνή offshore οικονομικά κέντρα έχουν νόμιμες ρυθμίσεις σχετικά με το ανθρώπινο δυναμικό και την ασφάλεια των πλοίων χρησιμοποιώντας την καταχώρησή τους. Ο κυριότερος λόγος για τη χρήση της καταχώρησης σε διεθνή offshore οικονομικά κέντρα, ως σημαία ευκαιρίας, σχετίζεται με την ευνοϊκή άποψη που υιοθετήθηκε προς την επωφελή ιδιοκτησία, ένα θέμα που είναι αντίθετο με τη Διεθνή Ομοσπονδία των Εργαζόμενων στις Μεταφορές.

2.1.7 Εμπιστεύματα (Trusts)

Η ιδέα του trust εφευρέθηκε από τους Άγγλους και αναπτύχθηκε μέσα σε αιώνες ως τρόπος για την προστασία περιουσιακών στοιχείων. Το κόστος διατήρησης ενός trust είναι υψηλό 1.000 λίρες Αγγλίας περίπου ετησίως.

Οι συμβαλλόμενοι σε ένα trust είναι ο διαθέτης (settlor) που μεταφέρει τα περιουσιακά στοιχεία στο trust, οι trustees (διαχειριστές), οι οποίοι διοικούν το trust, ο θεματοφύλακας (custodian) και οι δικαιούχοι (beneficiaries) που λαμβάνουν τα οφέλη των περιουσιακών στοιχείων. Τα trusts ιδρύονται και έχουν διάρκεια περίπου 100 χρόνια και είναι αποτελεσματικά για την περίπτωση που ο διαθέτης είναι ηλικιωμένος και δε σκέφτεται καθαρά ή οι δικαιούχοι βρίσκονται σε διαμάχη.

Το trust δεν είναι νομικό πρόσωπο, δεν μπορεί να κατέχει περιουσία, τα περιουσιακά στοιχεία του είναι εκχωρημένα στους διαχειριστές (trustees) που μπορεί να είναι ιδιώτες ή εταιρίες. Με άλλα λόγια είναι ένα είδος αργής δωρεάς από τον παρέχοντα τα κεφάλαια (settlor) στους δικαιούχους. Ο παρέχων τα κεφάλαια (settlor), σε άλλες περιπτώσεις είναι και ο δικαιούχος. Οι διαχειριστές (trustees) είναι αυτοί που φροντίζουν για τη δωρεά και συνήθως πληρώνονται για αυτό. Τα περιουσιακά στοιχεία του trust μπορεί να έχουν τη μορφή μετρητών, ακίνητης περιουσίας, επενδύσεων και ασφαλιστικών πολιτικών και να είναι υπό τον έλεγχο των διαχειριστών (trustees) που ενεργούν ως επιστάτες διαχειριστές με ειδικά καθήκοντα και υπευθυνότητες.

Ένα trust δημιουργεί με έγγραφη συμφωνία, δεν είναι όμως ούτε εταιρία συμμετοχών ούτε συμβόλαιο ή διαθήκη, μπορεί όμως να δημιουργηθεί από αυτά ή από μία δωρεά από ένα διαθέτη κατά τη διάρκεια της ζωής του. Το έγγραφο (η σύμβαση) που δημιουργεί το trust καλείται:

- Trust deed
- The trust agreement
- The trust instrument
- The settlement
- The declaration of trust

Ο διαθέτης μπορεί να είναι και ο διαχειριστής του trust, ή μπορεί να διαφοροποιήσει την ταυτότητά του λέγοντας άτυπα στους διαχειριστές του trust να το ιδρύσουν και να προβούν στις νόμιμες διαδικασίες δημοσιοποίησης.

2.1.8 Εταιρίες Επενδύσεων (Investment Companies)

Κεφάλαια συγκεντρωμένα διαμέσου εταιριών επενδύσεων, οι οποίες έχουν συσταθεί σε προνομιακές υπεράκτιες περιοχές, μπορούν να επενδυθούν ή να κατατεθούν οπουδήποτε στον κόσμο. Προκειμένου τα έσοδα ή οι πληρωτέοι τόκοι που προέρχονται από τα κεφάλαια αυτά να μη φορολογηθούν, υπάρχουν προνομιακές περιοχές όπου τα κεφάλαια μπορούν να κατατεθούν είτε σε αφορολόγητους τίτλους (ομόλογα) είτε σε τραπεζικές καταθέσεις, όπου ο τόκος καταβάλλεται χωρίς φορολογικές επιβαρύνσεις.

Η χρήση υπεράκτιας εταιρίας, η οποία έχει συσταθεί στην κατάλληλη χώρα, επιτρέπει να επενδυθούν τα προαναφερόμενα έσοδα αποτελεσματικά σε χώρες υψηλής φορολογίας εφόσον αυτές έχουν συνάψει ευνοϊκές φορολογικές συνθήκες με IOFC (Διεθνή Offshore Χρηματοοικονομικά Κέντρα).

Παρακάτω παρατίθενται ενδεικτικά τύποι επενδύσεων:

Ανώνυμα χρεόγραφα. Τα ανώνυμα χρεόγραφα είναι μετοχές ή ομολογίες. Μπορεί να αγοράζονται και να πωλούνται ελεύθερα, να διαπραγματεύονται και να μετακινούνται σε πολλές χώρες χωρίς πολλά έγγραφα και δεν είναι αναγκαίο να περάσουν μέσα από το τραπεζικό σύστημα. Τα ανώνυμα χρεόγραφα είναι στη κατοχή ενός προσώπου που ονομάζεται κομιστής και δεν είναι καταχωρημένα.

Πολλές μεγάλες επιχειρήσεις εισηγμένες σε ένα ή περισσότερα χρηματιστήρια εκδίδουν ανώνυμα χρεόγραφα (χρεόγραφα στον κομιστή) αλλά μόνο στις χώρες που επιτρέπεται. Εάν για παράδειγμα κάποιος έχει μια υπεράκτια εταιρία στην κατάλληλη δικαιοδοσία μπορεί να εκδώσει τα δικά του ανώνυμα εργαλεία (χρεόγραφα). Αυτά χρησιμοποιούνται για να πωληθεί η περιουσία μιας επιχείρησης με την παράδοση όλων των μετοχών σε ανώνυμη μορφή με αντάλλαγμα πληρωμή, η οποία μπορεί επίσης να είναι σε ανώνυμη μορφή. Ακόμη και οι κυβερνήσεις εκδίδουν ανώνυμα ομόλογα (ομόλογα στον κομιστή), οι τράπεζες, οι ασφαλιστικές εταιρίες, η τοπική αυτοδιοίκηση και ημικυβερνητικά σχήματα. Τα ευρωομόλογα επίσης εκδίδονται σε ανώνυμη μορφή.

Συγκεκριμένα με τα μετρητά ή το χρυσό, τα ανώνυμα χρηματοοικονομικά εργαλεία (εκδιδόμενα στον κομιστή) είναι μικρά και ελαφρά για να μεταφερθούν. Τα ανώνυμα χρηματοοικονομικά εργαλεία μπορούν να αγοραστούν μέσω χρηματιστών και σε νόμισμα της επιλογής του αγοραστή. Στη συνέχεια μπορούν να πωληθούν σε τράπεζες και χρηματιστές άλλων χωρών.

Τα εργαλεία αυτά, όπως και τα μετρητά δεν είναι ασφαλή για μακρόχρονη διακράτηση γιατί μπορεί να καταστραφούν, να κλαπούν ή να χαθούν και έτσι να χαθούν τα χρήματα που αντιπροσωπεύουν. Όπως τα μετρητά έτσι και αυτά μπορούν να ασφαλιστούν αλλά το κόστος ασφάλισης είναι υψηλό περίπου 12% της αξίας τους και η αντικατάσταση απαιτεί χρόνο. Επίσης είναι εύκολο να παραχαραχθούν και να εκληφθούν ως έγκυρα. Τα ακυρωμένα ομόλογα ίσως έχουν μικρές τρύπες ώστε να φαίνεται ότι είναι ακυρωμένα. Γι' αυτό το λόγο οι ενδιαφερόμενοι αγοραστές πρέπει να απευθύνονται μόνο σε γνωστούς διαμεσολαβητές ή τράπεζες με καλή φήμη.

Swiss annuities. Είναι ένας τύπος ασφάλειας ή επένδυσης που αποδίδει τακτικό ετήσιο εισόδημα. Στην Ελβετία σε αντίθεση με άλλες χώρες αυτό το εργαλείο είναι ευέλικτο και αποδοτικό. Η τοποθέτηση των χρημάτων γίνεται με μία μεγάλη κατάθεση ή ετήσιες καταθέσεις, οι οποίες στη συνέχεια αποδίδουν εγγυημένο εισόδημα για συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Το εισόδημα μπορεί να πληρώνεται σε οποιαδήποτε χώρα και σε οποιοδήποτε νόμισμα.

2.1.9 Τραπεζικές Εταιρίες (Banking Companies)

Τελευταία πολλά τραπεζικά ιδρύματα σε υπεράκτιες δικαιοδοσίες έχουν καθιερωθεί ως φορολογικά καταφύγια. Πολλά από τα ιδρύματα αυτά είναι θυγατρικές μεγάλων διεθνών τραπεζών. Το μεγάλο τους πλεονέκτημα είναι ότι καταβάλλουν τόκους απαλλαγμένους από παρακράτηση φόρου. Πέραν όμως αυτού ασχολούνται με διεθνή χρηματοδότηση από προνομιακές βάσεις (IOFC), η οποία δεν υπόκειται σε συναλλαγματικούς ελέγχους. Τα εν λόγω τραπεζικά ιδρύματα και οι εταιρίες Trusts που συνδέονται με αυτά μπορούν να παρέχουν ποικίλες χρηματοδοτικές υπηρεσίες σε διεθνές επίπεδο. Τα προνομιακά τραπεζικά ιδρύματα χρησιμοποιούνται επίσης από μικρότερες επιχειρήσεις και σε ορισμένες περιπτώσεις από ιδιώτες ως κέντρα διαχείρισης των διαθέσιμων κεφαλαίων των πελατών τους.

Στο παρελθόν ορισμένα προνομιακά κέντρα όπως το Monserai και η Anguilla, δεν είχαν την επίβλεψη που πρέπει να συνοδεύει την ίδρυση των μικρότερων τραπεζικών ιδρυμάτων. Η Βρετανική Κυβέρνηση ανέστειλε την ίδρυση τραπεζικών ιδρυμάτων στις κτήσεις της Καραϊβικής έως ότου υπάρξει επαρκής νομοθεσία και διοριστούν επόπτες τραπεζών. Από τα νομικά καθεστάτα το πρώτο που ανταποκρίθηκε στις απαιτήσεις της Βρετανικής Κυβέρνησης ήταν τα Turks & Caicos Islands.

Η Αυστρία, η Ελβετία και το Λιχτενστάιν έχουν μακρά παράδοση στην τήρηση του τραπεζικού απορρήτου, βέβαια είναι σχεδόν απίθανο ότι θα προστατεύσουν κάποιο γνωστό έμπορο ναρκωτικών που καταζητείται, είναι όμως γνωστές για το πόσο αμύνονται για την τήρηση της ανωνυμίας των ξένων πελατών τους. Το ίδιο δεν ισχύει με τα υποκαταστήματα αυτών των τραπεζών στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Για να γίνει αντιληπτή η έννοια του τραπεζικού απορρήτου παρατίθενται τα παρακάτω:

Ορισμένες χώρες συχνά ακινητοποιούν τους λογαριασμούς πελατών ξένης εθνικότητας σε περίπτωση πολεμικής σύρραξης. Κατά την περίοδο του πολέμου στο Κόλπο οι τραπεζικοί λογαριασμοί πολιτών του Κουβέιτ στις ΗΠΑ ακινητοποιήθηκαν για κάποια περίοδο. Στην περίπτωση αυτή αν η τράπεζα δεν δώσει την εθνικότητα του πελάτη της ή δεν είναι αναγκασμένη να την αναγγείλει σε κάποια αρχή τότε ο λογαριασμός αυτός είναι ασφαλής.

Σε περίπτωση μη συναινετικού διαζυγίου, όταν ο ένας από τους συζύγους χρησιμοποιεί δόλιους τρόπους για να αποσπάσει μεγαλύτερο μερίδιο κοινής περιουσίας, η διατήρηση χρημάτων σε λογαριασμούς που δεν είναι δυνατό να βρεθούν είναι ιδιαίτερα επιθυμητή.

Στο offshore τραπεζικό καθεστώς δύο τύποι άδειας είναι διαθέσιμοι ένας εθνικός και ένας διεθνής. Ο δεύτερος επιτρέπει τραπεζικές δραστηριότητες υπεράκτιες. Σε κάθε περίπτωση μία τράπεζα πρέπει να είναι παρούσα στα νησιά έστω και δια αντιπροσώπου. Μπορεί επίσης να χορηγηθεί συνδυασμένη άδεια.

Ορισμένοι φορολογικοί παράδεισοι έχουν δύο τάξεις τραπεζών:

Τις τράπεζες Α' τάξης, που λειτουργούν με τους κανονισμούς του offshore κέντρου και με αυτές προτιμούν κάποιοι να συναλλάσσονται και

Τις τράπεζες Β' τάξης, οι οποίες συνήθως δεν επιτρέπεται να ανοίγουν λογαριασμούς ή να παρέχουν τραπεζικές εργασίες. Με αυτές δεν ενδείκνυται να συναλλάσσεται κάποιος εκτός εάν συνδέεται στενά με τη Διοίκηση τους ή κατανοεί ακριβώς τη δραστηριότητα τους.

Η διοίκηση της υπό σύσταση τράπεζας θα πρέπει να αποδείξει ότι διαθέτει γνώση των τραπεζικών εργασιών, ικανότητα και πείρα. Πρέπει να διοριστούν τουλάχιστον δύο διευθυντές. Εφόσον αυτές οι τράπεζες επιθυμούν να διαπραγματευτούν με το ευρύ κοινό χωρίς περιορισμό θα πρέπει να αποδείξουν ότι διαθέτουν σημαντικές πηγές κεφαλαίων.

2.1.10 Εταιρίες Παροχής Υπηρεσιών

Άτομα με υψηλές αμοιβές (εκπονητές μελετών, σύμβουλοι εταιριών, συγγραφείς, οργανωτές ψυχαγωγικών προγραμμάτων κ.λ.π.) μπορούν να εκχωρήσουν τα δικαιώματα των αμοιβών τους σε μια offshore εταιρία. Η offshore εταιρία απαλλάσσεται από την οφειλή φόρου επί των κερδών της, τα οποία μπορεί να επενδυθούν υπό συνθήκες μηδενικής φορολογίας. Πληρωμές στους ενδιαφερόμενους γίνονται έτσι ώστε να ελαχιστοποιούνται οι φορολογικές υποχρεώσεις τους.

2.1.11 Εταιρίες Υβρίδια

Οι εταιρίες αυτές προέρχονται από το συνδυασμό παραδοσιακών δομών εταιριών. Δηλαδή αν πάρουμε την εμπορική επιχείρηση, αυτή μπορεί να έχει τη μορφή εταιρίας περιορισμένης ευθύνης, στην οποία μία ομάδα ατόμων συνέρχονται ως εταίροι και καθένας από αυτούς συνεισφέρει ένα ποσό χρημάτων έναντι ενός μεριδίου στην εταιρία. Από τη στιγμή που θα εισφερθούν τα χρήματα ανήκουν πλέον στην εταιρία, η οποία τα χρησιμοποιεί σε συγκεκριμένη δραστηριότητα προκειμένου να δημιουργήσει κέρδος το οποίο τελικά θα επιστραφεί στους εταίρους.

Εκτός από εμπορικές επιχειρήσεις υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων που δημιουργούνται για άλλους σκοπούς και όχι εμπορικούς, όπως για παράδειγμα η εταιρία παροχής εγγυήσεων η οποία συναντάται στη δικαιοδοσία του Ηνωμένου Βασιλείου.

Η δομή αυτής της εταιρίας είναι όπως της προαναφερθείσας εμπορικής περιορισμένης ευθύνης, με τη διαφορά ότι οι εταίροι δεν είναι υποχρεωμένοι να συνεισφέρουν κεφάλαια κατά την ίδρυση, όμως εγγυώνται ότι θα συνεισφέρουν ένα ποσό χρημάτων όταν η εταιρία αντιμετωπίσει δυσκολίες. Οι ιδιώτες αυτοί είναι γνωστοί εγγυητές της εταιρίας κατά τον ίδιο τρόπο που οι εταίροι μιας εμπορικής επιχείρησης είναι μέλη της. Η διαφορά συνίσταται στο ότι αντί να συνεισφέρουν τη σε μετρητά συμμετοχή τους κατά την ίδρυση της εταιρίας, υπόσχονται ότι θα τα συνεισφέρουν σε μεταγενέστερο στάδιο. Τέτοιες μη εμπορικές επιχειρήσεις χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία αθλητικών σωματείων καθώς επίσης για να διατηρούν περιουσία η οποία δεν έχει κανένα εμπορικό ενδιαφέρον.

Ο συνδυασμός των δύο αυτών εταιριών μπορεί να δημιουργήσει μία εμπορική ή μη εμπορική οντότητα που εν τέλει είναι η εταιρία υβρίδιο. Ο ακριβής ορισμός της εταιρίας υβρίδιο είναι «εταιρία περιορισμένης εγγύησης, η οποία έχει εταιρικό κεφάλαιο».

Εκείνο το οποίο απαιτείται να διασφαλιστεί για τη δημιουργία αυτής της δομής είναι ότι δεν υφίσταται καταστρατήγηση κάποιας φορολογικής νομοθεσίας ή anti avoidance νομοθεσίας στη δικαιοδοσία της κατοικίας διαμονής ή λειτουργίας. Στη συνέχεια ενεργοποιούνται οι μηχανισμοί φορολογικού σχεδιασμού. Προκειμένου όμως να γίνει αυτό απαιτείται να οριοθετηθεί ο φορολογικός σχεδιασμός και η anti avoidance νομοθεσία.

2.1.12 Δομές Nominee (Αντιπροσώπησης)

Είναι η δομή όπου μία εγχώρια (onshore) εταιρία επενδύει χρήματα σε offshore εταιρία. Αυτές συχνά αναφέρονται σαν εταιρίες <<αντιπρόσωποι>>. Οι δομές nominee παρέχουν ένα υψηλό επίπεδο αξιοπιστίας και σημαντικά φορολογικά οφέλη.

Η δυσκολία σχετικά με τις διαδικασίες φορολογικού σχεδιασμού είναι ότι τα τιμολόγια των offshore εταιριών εμφανίζονται στους λογαριασμούς του ιδιοκτήτη και υπάρχουν συχνά αντιρρήσεις πελατών οι οποίοι δεν επιθυμούν να είναι εμφανής η συναλλαγή τους με μία offshore εταιρία. Η δομή nominee παρέχει τη λύση δεδομένου ότι όλες οι συναλλαγές διενεργούνται μέσω μιας onshore εταιρίας.

Η δομή λαμβάνει μία onshore εταιρία, η οποία θα μπορούσε να είναι στο Ηνωμένο Βασίλειο ή στην Ιρλανδία και μία offshore, η οποία θα μπορούσε να είναι στο BVI (British Virgin Island). Η offshore εταιρία είναι η εντολέας σε όλες τις συναλλαγές και η εκπρόσωπος (nominee) εταιρία συνάπτει συνεργασίες και ενεργεί για λογαριασμό της. Η διαφήμιση, το marketing, η προβολή, η τιμολόγηση και η λογιστική παρακολούθηση γίνεται από την onshore εκπρόσωπο (nominee) και η σχέση μεταξύ nominee και offshore ορίζεται με ένα καλά δομημένο συμφωνητικό συνεργασίας. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί ακόμα και ένα trust στο οποίο θα ανήκει η δομή (nominee-offshore) και θα παρέχει εμπιστοσύνη.

Η εταιρία του Ηνωμένου Βασιλείου ή η Ιρλανδική εταιρία αντιπροσωπεύει την offshore σε όλες τις συναλλαγές της, δεν εμφανίζονται τιμολόγια της offshore στα βιβλία του πελάτη ή στους τελικούς πελάτες. Τα αγαθά αγοράζονται και οι συναλλαγές τιμολογούνται από την εκπρόσωπο εταιρία (nominee) στο όνομα της και ο κύριος όγκος των εσόδων μεταφέρεται απευθείας στην offshore.

Ο πελάτης είναι ενήμερος ότι συναλλάσσεται με μία κανονική εταιρία στην onshore δικαιοδοσία, μάλιστα δεν είναι αναγκαίο να δημοσιοποιηθεί η σχέση. Η onshore εταιρία παίρνει μία προμήθεια από την offshore για τις υπηρεσίες που της προσφέρει είτε με άμεση πληρωμή ή ως αφαίρεση ποσοστού από κάθε συναλλαγή. Οι λογαριασμοί της εκπροσώπου εταιρίας εμφανίζουν μόνο την προμήθεια και τα έξοδα της. Το εισόδημα από συναλλαγές δεν είναι μέρος των λογαριασμών της, καθώς αυτό το διαχειρίζεται για λογαριασμό της εντολέως offshore. Ένα μικρό ποσό κέρδους πραγματοποιείται από την onshore εταιρία για το οποίο και φορολογείται.

Το ποσοστό του κέρδους που πληρώνεται από την offshore προς τη nominee πρέπει να επιλεγεί προσεκτικά. Ένα ποσοστό της τάξης του 5% με 10% των μεικτών

εσόδων θεωρείται αποδεκτό, αφού ληφθούν υπόψη οι μεταφορές εισοδήματος σε άλλες χώρες για φορολογικούς λόγους (transfer pricing).

Κατά τη διενέργεια του ελέγχου της onshore εταιρίας από τις φορολογικές αρχές διαπιστώνεται μία νόμιμα εγκατεστημένη εταιρία (resident) στη δικαιοδοσία τους με λογαριασμούς στη μόνιμα εγκατεστημένη τράπεζα (resident) της δικαιοδοσίας τους, η οποία είναι συνεπής ως προς τις φορολογικές της υποχρεώσεις. Αυτή η εταιρία είναι πολύ απίθανο να προσελκύσει το ενδιαφέρον τους σε αντίθεση με μία μηδενικού φόρου επιχείρηση.

Σε ερωτήσεις των φορολογικών αρχών σε σχέση με τη δομή, η συμφωνία μεταξύ των δύο εταιριών παρέχει ικανοποιητική προστασία. Η onshore nominee μπορεί να καταχωρηθεί στο Ηνωμένο Βασίλειο και να συναλλάσσεται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Για την ανωτέρω δομή απαιτούνται τρεις τραπεζικοί λογαριασμοί εκ των οποίων ο ένας για τη διαχείριση των εσόδων των συναλλαγών, ο οποίος πρέπει να είναι στο όνομα της εταιρίας (nominee) εκπροσώπου καθώς τα τιμολόγια είναι στο όνομά της. Ο τραπεζικός λογαριασμός προκειμένου να φαίνεται κανονικός πρέπει να διατηρείται onshore και να κινείται από τα διευθυντικά στελέχη της offshore. Ο άλλος λογαριασμός είναι της offshore που διατηρείται εκτός χώρας προκειμένου να λαμβάνει τα καθαρά έσοδα. Ο τρίτος λογαριασμός είναι σε μία τοπική τράπεζα για να διαχωρίζει τα λειτουργικά έξοδα της εταιρίας εκπροσώπου (nominee) από τις προμήθειές της από τις δραστηριότητες ως (nominee) εκπροσώπου.

2.1.13 Εταιρίες Ασφαλειών

Η χρήση της ασφάλειας ζωής στο διεθνή φορολογικό σχεδιασμό. Η ασφάλιση δεν είναι ένα νέο προϊόν αλλά η χρήση της στο διεθνή φορολογικό σχεδιασμό είναι σχετικά νέα. Πολλοί διεθνείς οργανισμοί έχουν αναπτύξει την πρακτική συνδυασμού ενός υφιστάμενου trust, το οποίο δεν είναι νέο offshore προϊόν, με πολιτική ασφάλισης, επίσης όχι νέο onshore προϊόν. Τα δύο αυτά προϊόντα σε συνδυασμό δίνουν νέες ευκαιρίες.

Τα συμβόλαια ασφάλισης προσφέρονται από ένα επιλεγμένο σύνολο μεγάλων ασφαλιστικών εταιριών, οι οποίες έχουν έδρα τόσο onshore όσο και offshore. Όταν ασφαρίζεται κάποιος σε ασφαλιστική εταιρεία πληρώνει ένα απλό ή σύνθετο ασφάλιστρο. Η ασφαλιστική εταιρεία παίρνει ένα μέρος του ασφαλίστρου και προβαίνει σε ασφάλιση. Η ασφάλιση αυτή στοιχίζει μόνο ένα μικρό μέρος του ασφαλίστρου που έχει καταβληθεί. Η ασφαλιστική εταιρεία αφού προβεί στην ασφάλιση τοποθετεί το υπόλοιπο ποσό μαζί με τα δικά της επενδυτικά κεφάλαια και προβαίνει σε παθητική διαχείριση, δηλαδή επενδύσεις χαμηλού κινδύνου. Σε πολλές περιπτώσεις μάλιστα η επιλογή των τοποθετήσεων αυτών ανήκει στον ασφαλιζόμενο, όχι όμως η καθημερινή διαχείριση. Η ασφαλιστική πολιτική επιτρέπει το σχηματισμό ενός χαρτοφυλακίου το οποίο είναι μοναδικό για κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Ορισμένες εταιρείες ασφάλισης γίνονται περισσότερο ευέλικτες και προσαρμοστικές, σε ότι αφορά την διαχείριση των κεφαλαίων που απομένουν μετά το premium. Το ασφάλιστρο μπορεί να είναι απλό ή πολλαπλό αλλά εδώ θα επικεντρωθούμε στο απλό αν και σε ορισμένες δικαιοδοσίες απαιτούν πολλαπλό ασφάλιστρο (premium).

Το ασφάλιστρο δεν είναι απαραίτητο να είναι ένα ποσό χρημάτων που μεταφέρεται από το τραπεζικό λογαριασμό του πελάτη στην εταιρεία ασφάλισης, αλλά να είναι ένα υπάρχον επενδυτικό χαρτοφυλάκιο σε μία τράπεζα, η οποία να ενεργεί ως θεματοφύλακας. Τα περιουσιακά στοιχεία του χαρτοφυλακίου μπορεί να είναι οποιασδήποτε μορφής (μετοχές, ομολογίες, παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα, ομόλογα κρατικά), αν και η εταιρεία ασφάλισης χρειάζεται μετρητά για να κάνει την ασφάλεια. Αυτό δεν επηρεάζει τη σχέση του ασφαλισμένου με την τράπεζα. Βέβαια το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο μπορεί να έχει ανατεθεί σε μία εταιρεία επενδύσεων ή σε ένα άτομο και όχι απαραίτητα στην τράπεζα. Η ασφάλιση περιουσιακών στοιχείων που υπάρχουν και είναι στο όνομα μιας τράπεζας ή ενός διαχειριστή επενδύσεων ονομάζεται πολιτική κάλυψης (wrapper policy).

Όπως γίνεται η ασφάλιση ενός επενδυτικού χαρτοφυλακίου που είναι σε μία τράπεζα, αντίστοιχα μπορεί να γίνει η ασφάλιση ενός σκάφους, ενός αυτοκινήτου ή μιας ακίνητης περιουσίας.

Το συστατικό στοιχείο της ασφάλισης επιτρέπει τα ποσά που ασφαρίζονται να πληρώνονται σύμφωνα με το συμβόλαιο στους δικαιούχους που έχουν οριστεί στο

συμφωνητικό της ασφάλισης και υπάρχει μεγάλη ευελιξία στις πολιτικές ασφάλισης που βοηθά το σχεδιασμό.

Ο δικαιούχος της πολιτικής δεν απαιτείται να είναι ο καλυπτόμενος από την ασφάλιση, ούτε επίσης ο δικαιούχος της πολιτικής και ο ασφαλιζόμενος δεν απαιτείται να είναι οι δικαιούχοι. Κατά συνέπεια ο δικαιούχος της πολιτικής μπορεί να ορίσει ή να εξουσιοδοτήσει δικαιούχο της πολιτικής ένα τρίτο μέρος ή τρίτα μέρη, για παράδειγμα ένα trust με απεριόριστες εξουσίες.

2.1.14 Οι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης (LLCs)

Η ιδέα ξεκίνησε από το Wyoming, αλλά οι LLCs είναι διαθέσιμες σε όλες τις πολιτείες των ΗΠΑ. Οι εταιρείες αυτές δεν έχουν ούτε μετόχους ούτε διευθύνοντες συμβούλους. Οι εξουσίες δίνονται στα μέλη και όπου απαιτείται στα Διευθύνοντα στελέχη.

Τα μέλη της (οι μεριδιούχοι) μπορούν να συνάπτουν μια λειτουργική συμφωνία με τη μεγαλύτερη δυνατή μυστικότητα, πράγμα που δίνει ευελιξία, την οποία δεν έχουν παλαιότερες επιχειρησιακές δομές.

Οι μεριδιούχοι μπορούν να συνάπτουν συμφωνίες μεταξύ τους, ως προς τη Διοίκηση και τα επίπεδα των εσωτερικών υποθέσεων της Ε.Π.Ε. (LLC), περιλαμβανομένων της ίδρυσης διαφόρων επιπέδων μεριδιούχων, διαδικασίες εκλογής και διενέργεια συνεδριάσεων.

Μέσω εταιρειών Ε.Π.Ε. (LLC) μπορούν να λειτουργήσουν από κοινού επιχειρηματικά σχήματα (joint ventures), με δεδομένο ότι η ευθύνη κάθε μέλους περιορίζεται στη συμμετοχή του. Επίσης η Ε.Π.Ε. (LLC) μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως κοινοπραξία για φορολογικούς σκοπούς και μπορεί να είναι ιδανικό εργαλείο για συμμετοχικές εμπορικές επιχειρήσεις.

2.2 Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα

Στην σύγχρονη κοινωνία ο καθένας μπορεί να δημιουργήσει μια υπεράκτια εταιρεία ακόμα και μέσω διαδικτύου. Δεκάδες εξειδικευμένες εταιρίες-site προσφέρουν τις υπηρεσίες τους προκειμένου άμεσα και με εύκολο τρόπο να

δημιουργήσει ο καθένας μια υπεράκτια επιχείρηση. Παρέχουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με το κόστος, τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα και τα ειδικά χαρακτηριστικά κάθε χώρας όπου είναι δυνατό να συσταθούν υπεράκτιες εταιρείες. Επιπροσθέτως, υπάρχει μεγάλο πλήθος δικηγορικών γραφείων τα όποια είναι εξειδικευμένα στη δημιουργία και υποστήριξη αυτών των εταιρειών.¹

Όσον αφορά τα πλεονεκτήματα.

Το βασικό τους γνώρισμα και πλεονέκτημα είναι το τρίπτυχο :

1. Εξοικονόμηση χρήματος
2. Ταχύτητα
3. Εχεμύθεια

Υπάρχει όμως και μια σειρά από πολυάριθμα νομικά, φορολογικά και οικονομικά προνόμια, πιο συγκεκριμένα :

- Κάθε επενδυτής μιας υπεράκτιας εταιρείας, μπορεί να αποφύγει τις διατάξεις του φορολογικού δικαίου. Στην περίπτωση των εταιρειών αυτών δεν ισχύει το πόθεν έσχες και επιπλέον δεν επιβαρύνονται με τεκμήρια για την απόκτηση και διατήρηση περιουσιακών στοιχείων. Επίσης μπορεί να μειωθεί σε μεγάλο μέρος ή να αποφευχθεί εντελώς η καταβολή φόρων που έχουν σχέση με την μεταβίβαση και κατοχή περιουσιακών στοιχείων, όπως ο φόρος κληρονομιάς, ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων, ο φορέας δωρεάς, γονικής παροχής καθώς και ο φόρος μεγάλης ακίνητης περιουσίας.
- Αποφεύγεται ο φόρος τόκων καταθέσεων και ο φόρος μερισμάτων
- Δεν υφίστανται συναλλαγματικοί περιορισμοί
- Υπάρχει τραπεζικό απόρρητο που παρέχει προστασία από κάθε είδους έλεγχο
- Παρακάμπτονται υποχρεώσεις και δεσμεύσεις από το κληρονομικό δίκαιο. Παραδείγματος χάρη, υπάρχει η δυνατότητα να παρακάμψει κάποιος τις διατάξεις σχετικά με τη νόμιμη μοίρα και να χρησιμοποιήσει τα υπεράκτια μορφώματα για τον καθορισμό της κληρονομικής διαδοχής κατά την επιθυμία του.

¹ Πληροφορίες του παρόντος δόθηκαν από το άρθρο του κ.Παπαδόγιαννη Γιάννη, «Ιδιόκτητες offshore εταιριών... με ένα κλικ και 1000 ευρώ» στην εφημερίδα Καθημερινή στις 13.09.2008

- Είναι δυνατή η μεταφορά κερδών από χώρες με υψηλούς φορολογικούς συντελεστές σε χώρες με χαμηλή ή μηδενική φορολογία
- Αποφεύγεται η εφαρμογή εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας. Οι επιχειρήσεις που διατίθενται να ξεκινήσουν τη λειτουργία τους και να απασχολήσουν προσωπικό στο εξωτερικό πολλές φορές απαλλάσσονται από τη δέσμευση καταβολής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης ή άλλων εργοδοτικών εισφορών
- Αποφεύγεται η δέσμευση ατομικής περιουσίας. Συστήνοντας λοιπόν μια υπεράκτια εταιρεία στην οποία μεταβιβάζεται ένα μεγάλο μέρος της προσωπικής περιουσίας του ιδιοκτήτη επιτυγχάνεται διασφάλιση από την διεκδίκηση οποιουδήποτε ανικανοποίητου δανειστή
- Σε περίπτωση διαζυγίου αποφεύγονται οι διεκδικήσεις των συζύγων
- Προσφέρεται η δυνατότητα διαφοροποίησης των επενδύσεων καθώς επίσης και συναλλαγματική διαφοροποίηση

Όσον αφορά τα μειονεκτήματα

- Συνήθως απαγορεύεται στις υπεράκτιες εταιρείες η διεξαγωγή εργασιών ή τη διατήρηση των εργαζομένων στην δικαιοδοσία εντός της οποίας συστάθηκαν αν και αυτό εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό στη δικαιοδοσία, στην οποία εντάσσονται και στο είδος της εταιρείας.
- Για κανονιστικούς λόγους, συχνά υπάρχουν ορισμένοι περιορισμοί σχετικά με το είδος της επιχείρησης, που μία υπεράκτια εταιρεία μπορεί να ασκεί ,χωρίς την ανάγκη για κάποια άδεια. Στην πράξη αυτό δεν είναι διαφορετικό από το εγχώριο εμπόριο, εφόσον η πλειοψηφία των τραπεζών έχουν υπεράκτιες δραστηριότητες και η πλειονότητα των ασφαλιστικών εταιρειών του κόσμου είναι υπεράκτιες εταιρείες εξαρτημένης ασφάλισης.
- Η δέουσα επιμέλεια σε έγκριτα υπεράκτια κέντρα τείνει να είναι πιο αυστηρή από τις περισσότερες εγχώριες περιοχές. Για παράδειγμα, για να ανοίξει κάποιος τραπεζικό λογαριασμό στο όνομα μιας υπεράκτιας εταιρείας, ώστε να συμμορφώνεται με τους σχετικούς κανονισμούς κατά του ξεπλύματος χρήματος, η τράπεζα θα απαιτεί κατά κανόνα τα έγγραφα επαλήθευσης της ταυτότητας από τους υπογράφοντες στο λογαριασμό και μπορεί να απαιτεί μία

ή περισσότερες επαγγελματικές συστατικές επιστολές από έναν πληρεξούσιο, ένα λογιστή ή ακόμα και έναν τραπεζίτη που θα τον γνωρίζει

- Ορισμένες χώρες έχουν νομοθεσία κατά του φορολογικού παραδείσου που καθιστά δύσκολη τη διεξαγωγή των εργασιών στις χώρες αυτές κατά τη χρησιμοποίηση μιας υπεράκτιας εταιρείας.
- Σε περίπτωση που ο μέτοχος της υπεράκτιας εταιρείας πεθάνει, είναι συνήθως απαραίτητο να έχει τη διαθήκη του εισηγμένη προς επικύρωση στην υπεράκτια δικαιοδοσία, η οποία μπορεί να προσθέσει στο κόστος, την καθυστέρηση και την ταλαιπωρία κατά τη διαχείριση περιουσίας του θανόντος.

Κεφάλαιο 3: Τα Διεθνή Υπεράκτια Χρηματοοικονομικά Κέντρα και τα Κριτήρια Επιλογής τους

3.1 Τα Διεθνή Υπεράκτια Χρηματοοικονομικά Κέντρα

Είναι αδύνατον να δώσει κανείς επακριβή και ολοκληρωμένο ορισμό σχετικά με το τι αποτελεί διεθνές υπεράκτιο χρηματοοικονομικό κέντρο. Το αν μια συγκεκριμένη περιοχή θα έπρεπε να θεωρηθεί Διεθνή Υπεράκτια Χρηματοοικονομικά Κέντρα (Δ.Υ.Χ.Κ.), αυτό είναι θέμα πολλών παραμέτρων. Ενώ πολλές χώρες, ειδικά αυτές που θεωρούνται φορολογικοί παράδεισοι, παρέχουν ευρεία κλίμακα φορολογικών προγραμμάτων, ώστε όλοι οι επαγγελματίες και σύμβουλοι πάνω σε θέματα φορολογίας θα συμφωνούσαν στο να τις θεωρούν Δ.Υ.Χ.Κ, υπάρχουν κι άλλες περιοχές που έχουν πολύ λιγότερα εκμεταλλεύσιμα χαρακτηριστικά πάνω σε θέματα παγκόσμιας φορολογικής οργάνωσης, με αποτέλεσμα να υπάρχει διαφωνία σχετικά με το αν θα πρέπει αυτές να θεωρούνται Δ.Υ.Χ.Κ.

Πολλά Δ.Υ.Χ.Κ μπορεί δικαιωματικά να περιγράφονται ως φορολογικοί παράδεισοι λόγω του εξαιρετικά χαμηλού φόρου που επιβάλλεται στο εισόδημα. Τέτοιοι φορολογικοί παράδεισοι είναι συνήθως πολύ μικρές χώρες οι οποίες εσκεμμένα έχουν δημιουργήσει ένα περιβάλλον χωρίς καμία φορολογία, έτσι ώστε να ενθαρρύνουν τη χρήση της περιοχής αυτής για τη διενέργεια των παγκοσμίων συναλλαγών. παρ' όλα αυτά, πολλά Δ.Υ.Χ.Κ είναι και μεγάλα εμπορικά κέντρα με υψηλά επίπεδα φορολογίας και με εξελιγμένα φορολογικά συστήματα.

Αυτά τα τελευταία είδη κρατών συνήθως πληρούν τις προϋποθέσεις ώστε να χαρακτηριστούν Δ.Υ.Χ.Κ λόγω ιδιομορφιών των νομικών και φορολογικών τους συστημάτων που τους επιτρέπουν να χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά σε παγκόσμια φορολογικά προγράμματα παρά τα υψηλά επίπεδα εσωτερικής φορολογίας.

Οποιαδήποτε χώρα που παρέχει πλεονεκτήματα σε θέματα παγκοσμίων φορολογικών προγραμμάτων, είτε ως χώρος συναλλαγών ή ως χώρος φύλαξης για τα κεφάλαια διεθνών εταιρειών, μπορεί κατά κάποιο τρόπο να θεωρηθεί ως Δ.Υ.Χ.Κ.

Όμως για την επιλογή κρατών που με ασφάλεια θα μπορούσαν να θεωρηθούν Δ.Υ.Χ.Κ, προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στις χώρες που χρησιμοποιούνται πιο συχνά για τους σκοπούς αυτούς και που παρέχουν στο διεθνή φορολογούμενο, ευκολία στο να συγκεντρώνει εισόδημα στα χέρια εταιρειών που έχουν καταχωρηθεί ή εδρεύουν στις περιοχές αυτές χωρίς να δημιουργούν σημαντικές φορολογικές οφειλές.

Η Ελβετία είναι πιθανώς το πιο γνωστό παράδειγμα ενός πολύ εξελιγμένου καθεστώτος το οποίο λόγω σειράς ιστορικών, εμπορικών και νομικών παραγόντων έχει γίνει από τα γνωστότερα Διεθνή Οικονομικά Κέντρα. Παράγοντες όπως πολιτικοί, οικονομικοί, νομισματικής σταθερότητας, νόμοι περί τραπεζικού απορρήτου και εξαίρεση στη φορολόγηση κερδών που επαναπατρίζονται από ξένες θυγατρικές εταιρείες ή υποκαταστήματα έχουν συμβάλει στο να κάνουν την Ελβετία Διεθνές Οικονομικό Κέντρο.

Υπάρχουν ακόμη Διεθνή Χρηματοοικονομικά Κέντρα που ενώ επιβάλλουν φόρους στο εισόδημα γενικά, έχουν δημιουργήσει ειδικά προγράμματα για να ευνοούνται ορισμένες τάξεις ανθρώπων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το Ηνωμένο Βασίλειο, που προσφέρει ιδιαίτερα ευνοϊκά προγράμματα στους μη κατοίκους του Ηνωμένου Βασιλείου. Οποιαδήποτε χώρα που παρέχει πλεονεκτήματα σε θέματα παγκοσμίων φορολογικών προγραμμάτων, είτε ως χώρος συναλλαγών είτε ως χώρος φύλαξης για τα κεφάλαια διεθνών εταιρειών, μπορεί κατά κάποιο τρόπο να θεωρηθεί «Διεθνές Υπεράκτιο Οικονομικό Κέντρο».

Σε παγκόσμια κλίμακα τα κέντρα υπεράκτιων εταιρειών υπερβαίνουν τα 80 και μέσα από τις εταιρείες αυτές διακινείται περίπου το μισό του παγκόσμιου κύκλου εργασιών. Έχει επιχειρηθεί μια κατηγοριοποίηση (από το 1996) των Διεθνών Υπεράκτιων Οικονομικών Κέντρων - φορολογικών παραδείσων σε τρεις μεγάλες κατηγορίες οι οποίες με το δικό τους ξεχωριστό τρόπο προστατεύουν την ανωνυμία του ιδιοκτήτη ή του πραγματικού δικαιούχου των κεφαλαίων που εμπιστεύονται εκεί.

Πρώτη κατηγορία είναι ο αγγλοσαξονικός τύπος παραδείσου, όπου προστατεύεται μεν το τραπεζικό απόρρητο, όμως η ταυτότητα των συναλλασσομένων μπορεί να φανεί είτε κατά τον έλεγχο του συναλλάγματος (όταν δεν πρόκειται για κατοίκους της περιοχής), είτε κατά τη φάση υπογραφής συμβάσεων καταπιστεύματος, όπου τα ονόματα των πραγματικών μετόχων ή των τρίτων που μεσολαβούν αντί αυτών, αναγράφονται στη σύμβαση.

Δεύτερη κατηγορία είναι αυτή του ελβετικού δικαίου όπου δεν προβλέπεται συναλλαγματικός έλεγχος και η μόνη περίπτωση αποκάλυψης της πραγματικής ταυτότητας του ιδιοκτήτη της εταιρείας είναι κατά την υπογραφή σύμβασης καταπιστευτικής μεταβίβασης κυριότητας.

Τρίτη κατηγορία είναι αυτή των παραδείσων που εγγυώνται την ανωνυμία. Εδώ δεν ελέγχεται καθόλου το συνάλλαγμα και οι μετοχές εταιρειών εκδίδονται ανώνυμες χωρίς εγγυήσεις από τους διευθύνοντες αυτές.

Ειδικότερα, μετά την 11η Σεπτεμβρίου 2001, όταν ανέκυψαν βάσιμες υποψίες ότι μέσω παραδείσων, εκτός από το χρήμα του κοινού εγκλήματος, διακινείται και το χρήμα που οπλίζει τα χέρια των τρομοκρατών, κλιμακώθηκαν οι πιέσεις της διεθνούς κοινότητας (μέσω του Οργανισμού για την Οικονομική Συνεργασία και την Ανάπτυξη που έχει αναλάβει το σισύφειο έργο της πάταξης της παγκόσμιας φοροδιαφυγής και του ξεπλύματος χρήματος) προς τις χώρες και τις πρώην αποικιακές κτήσεις που ευνοούν την ανεξέλεγκτη - καθ' ό,τι αφορολόγητη - διακίνηση κεφαλαίων προ δεκαετίας (τον Απρίλιο του 2002 συγκεκριμένα) ο ΟΟΣΑ διέγραψε από τη μαύρη λίστα των φορολογικών παραδείσων 28 από τις 35 χώρες, αφού έκρινε ότι «επέδειξαν πνεύμα συνεργασίας υποσχόμενες να έχουν υιοθετήσει πλήρως ως το 2005 τις πρακτικές φορολόγησης που ισχύουν στον υπόλοιπο κόσμο και να προαγάγουν τη διαφάνεια κυρίως στα τραπεζικά τους συστήματα». Μόνο επτά χώρες αρνήθηκαν τότε να εγκαταλείψουν την εχεμύθειά τους σε ό,τι αφορά τη διακίνηση κεφαλαίων και να υιοθετήσουν διαφανείς διαδικασίες διακίνησης των κεφαλαίων. Πρόκειται για το Πριγκιπάτο του Λιχτενστάιν, το Πριγκιπάτο του Μονακό, την Ανδόρα, τη Λιβερία, τα Νησιά Μάρσαλ, το Ναούρου και το Βανουάτου.

3.2 Κριτήρια επιλογής υπεράκτιου σχήματος

Η επιλογή της καταλληλότερης δικαιοδοσίας για την ίδρυση της υπεράκτιας εταιρείας μπορεί να είναι δύσκολη και απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή. Η επιλογή εξαρτάται από τους σκοπούς του επιχειρηματία σε σχέση με την υπεράκτια εταιρεία. Έτσι τα κριτήρια βάσει των οποίων γίνεται επιλογή της καταλληλότερης δικαιοδοσίας πρέπει να εξετάζονται ξεχωριστά σε κάθε περίπτωση ανάλογα με τις ανάγκες του ενδιαφερόμενου επιχειρηματία , και είναι τα ακόλουθα:

➤ **Πολιτική και οικονομική σταθερότητα της χώρας της δικαιοδοσίας.**

Η σταθερότητα αυτή αφορά και την εν γένει, αλλά και την φορολογική νομοθεσία, η οποία παρέχει στον επιχειρηματία τη δυνατότητα να προβεί σε μακροχρόνιο σχεδιασμό , χωρίς το φόβο της ανατροπής του.

➤ **Σύγχρονη και ευέλικτη νομοθεσία.**

Η νομοθεσία της έδρας μιας υπεράκτιας εταιρείας πρέπει να προβλέπει όσο το δυνατό απλοποιημένες διαδικασίες εγκατάστασης και λειτουργίας της, να χαρακτηρίζεται από όσο το δυνατό λιγότερους περιορισμούς και κρατική εποπτεία αναφορικά με την διοίκηση και τη λειτουργία της υπεράκτιας εταιρείας, καθώς επίσης δίνει την δυνατότητα σύστασης της εταιρείας με έναν μόνο μέτοχο.

➤ **Φορολογικές και άλλες διευκολύνσεις.**

Για οποιαδήποτε χρήση και αν προορίζεται η υπεράκτια εταιρεία, το κυριότερο κριτήριο επιλογής είναι το φορολογικό καθεστώς της αντίστοιχης δικαιοδοσίας που διέπει την δραστηριότητα της εταιρείας. Το προαναφερόμενο φορολογικό καθεστώς συνήθως περιλαμβάνει τον φόρο που επιβάλλεται κατά τη διανομή των μερισμάτων στους μετόχους, τον φόρο που επιβάλλεται στα κέρδη από διάθεση περιουσιακών στοιχείων της υπεράκτιας εταιρείας , τον φόρο που επιβάλλεται κατά την μεταβίβαση μετοχών της εταιρείας , τον φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίου, την αποφυγή του πόθεν έσχες τόσο στην αγορά των περιουσιακών στοιχείων όσο και την νομιμοποίηση των εσόδων, την απαλλαγή από τους φόρους δωρεάς , κληρονομιάς, γονικής παροχής και μεταβίβασης ακινήτου κ.λ.π. Τα φορολογικά κίνητρα που παρέχονται από τους φορολογικούς παραδείσους συμπληρώνονται από διάφορες διευκολύνσεις και

παροχές όπως είναι εκπτώσεις κατά την ενοικίαση και αγορά του γραφείου , απαλλαγές από δασμούς και τέλη, απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής των εργοδοτικών και ασφαλιστικών εισφορών , φορολογικές απαλλαγές κατά την αγορά αυτοκινήτων , εξοπλισμού γραφείου κ.α.

➤ **Ύπαρξη Συμβάσεων Αποφυγής Διπλής Φορολογίας**

Τα υπεράκτια κέντρα διακρίνονται σε αυτά που διαθέτουν ένα δίκτυο Συμβάσεων Αποφυγής διπλής Φορολογίας με άλλα κράτη και σε αυτά που δεν διαθέτουν τέτοιες συμβάσεις. Συνήθως οι χώρες με μηδενικούς φορολογικούς συντελεστές είναι αυτές που δεν έχουν συνάψει διμερείς συμβάσεις , ενώ οι 31 χώρες με χαμηλή αλλά όχι ανύπαρκτη φορολογία προσφέρουν οφέλη και από διακρατικές συμβάσεις. Η χρησιμότητα των διμερών συμβάσεων έγκειται στο γεγονός ότι προσφέρουν τη δυνατότητα του φορολογικού προγραμματισμού, που επιτρέπει την εξαγωγή και τον επαναπατρισμό κεφαλαίων με μικρή και καμία φορά μηδενική φορολογική επιβάρυνση.

➤ **Απόρρητο**

Συνήθως οι ιδρυτές των υπεράκτιων εταιρειών επιθυμούν τη διατήρηση της ανωνυμίας τους, όπως όταν οι υπεράκτιες εταιρείες διατηρούν στην κυριότητα τους τα περιουσιακά στοιχεία τους. Στις περιπτώσεις αυτές καθοριστική σημασία για την επιλογή της δικαιοδοσίας παίζουν τα εχέγγυα εχεμύθειας που παρέχονται από το κράτος προς τους μετόχους των υπεράκτιων εταιρειών. Από την άλλη πλευρά όμως πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη ότι η υπέρμετρη λειτουργική ελευθερία μιας δικαιοδοσίας προκαλεί υπόνοιες ότι παρέχονται περιθώρια για διεξαγωγή παράνομων δραστηριοτήτων και ως εκ τούτου αυτή η δικαιοδοσία μπορεί να χαρακτηριστεί ως αναξιόπιστη και να συναντήσει δυσκολίες στις συναλλαγές με διάφορους φορείς σε φορολογικά ευυπόληπτα κράτη. Εξίσου σημαντικό είναι η ύπαρξη και πλήρους τραπεζικού απορρήτου, που προστατεύει από διάφορους ελέγχους.

Βέβαια εκτός των προαναφερόμενων κριτηρίων σημαντικό ρόλο παίζουν και άλλοι παράγοντες όπως η ύπαρξη του καλού τραπεζικού συστήματος , η αξιολογία

τηλεπικοινωνιακή υποδομή, το κόστος ίδρυσης και διατήρησης μιας υπεράκτιας εταιρείας κ.α.²

² Οι πληροφορίες για τα κριτήρια της επιλογής του υπεράκτιου σχήματος αναγράφονται στον ιστότοπο <http://el.wikipedia.org> ως αναζήτηση «Υπεράκτια Εταιρεία» σε υποκατηγορία «Κριτήρια Επιλογής Υπεράκτιου Σχήματος»

Κεφάλαιο 4: Υπεράκτιες Εταιρείες στην Ελλάδα

Το φαινόμενο δραστηριοποίησης των υπεράκτιων εταιρειών στην Ελλάδα, με κατά κύριο λόγο Έλληνες ιδιοκτήτες, αναπτύχθηκε την τελευταία δεκαετία. Υλική βάση του φαινομένου είναι η ευνοϊκή οικονομική συγκυρία και ο πλουτισμός ευρέων κοινωνικών στρωμάτων.

Οι υπεράκτιες εταιρείες στην Ελλάδα, δραστηριοποιούνται στους εξής τομείς :

- Αγορά ή ανέγερση ακινήτων
- Χρηματιστηριακές συναλλαγές
- Ναυτιλία
- Εμπορικές συναλλαγές
- Εισαγωγικές ή εξαγωγικές δραστηριότητες
- Επανατιμολόγηση και τριγωνικό εμπόριο σε εισαγωγές, εξαγωγές
- Εμπορικοί αντιπρόσωποι
- Ίδρυση Α.Ε ή Ε.Π.Ε στην Ελλάδα
- Αμοιβές υψηλόβαθμων στελεχών
- Υπερτιμολογήσεις – υπερτιμολογήσεις
- Δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας
- Σκάφη αναψυχής, αεροπλάνα
- Χρηματοοικονομικές συναλλαγές
- Υπηρεσίες πάσης φύσεως
- Ξενοδοχειακές εταιρείες

4.1 Φορολογική αντιμετώπιση υπεράκτιων εταιρειών στην Ελλάδα

Για πρώτη φορά η ελληνική πολιτεία ασχολήθηκε με την αντιμετώπιση των εξωχώριων δραστηριοτήτων με την ψήφιση και δημοσίευση του νόμου 3091/2002 ο οποίος μετασχηματίστηκε. Με τον νόμο αυτό δεν αντιμετωπίζονται όλα τα ζητήματα που δημιουργούνται από την παρέμβαση των υπεράκτιων εταιρειών, δίνεται όμως η κατεύθυνση της βούλησης για περιορισμό αυτού του φαινομένου.

Οι διατάξεις των νόμων 3091/2002 και 3052/2002 για την φορολογική αντιμετώπιση των υπεράκτιων εταιρειών περιλαμβάνουν τα εξής :

- Φορολογία ακινήτων που ανήκουν σε υπεράκτιες εταιρείες
- Τήρηση βιβλίων και στοιχείων από υπεράκτιες που κατέχουν ακίνητα
- Μη αναγνώριση δαπανών από και προς υπεράκτιες
- Μη αναγνώριση αποσβέσεων παγίων όταν αγοράζονται από υπεράκτιες
- Μη χορήγηση ενισχύσεων στις αγορές από υπεράκτιες εταιρείες.

Με την φορολογική μεταρρύθμιση που έγινε στην Ελλάδα με τον ν. 3091/2002 σε θέματα υπεράκτιων εταιρειών επανήλθαν καθοριστικές τροποποιήσεις και άλλαξε η εδραιωμένη κατάσταση όπου οι Έλληνες επιχειρηματίες, οι οποίοι είχαν σημαντική περιουσία και ήθελαν να αποφύγουν την φορολογική πολιτική της χώρας τους, δημιουργούσαν εξωχώριες εταιρείες.

Σύμφωνα με τη διατύπωση του ν. 3091/2002 (άρθρο 5 παρ. 7), στην Ελλάδα ως εξωχώρια εννοείται η εταιρεία που έχει την έδρα της σε αλλοδαπή χώρα και με βάση τη νομοθεσία της οποίας δραστηριοποιείται αποκλειστικά σε άλλες χώρες και απολαμβάνει ιδιαίτερα ευνοϊκής φορολογικής μεταχείρισης.

Τα βασικά σημεία στα οποία ο ν. 3091/2002 έχει επιφέρει καθοριστικές τροποποιήσεις είναι :

- a) Οι αποσβέσεις των παγίων περιουσιακών στοιχείων τα οποία αγοράζονται από εξωχώρια εταιρεία δεν αναγνωρίζονται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων
- b) Οι δαπάνες που πραγματοποιούν οι επιχειρήσεις για αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών από εξωχώρια εταιρεία, καθώς και τα δικαιώματα ή οι αποζημιώσεις που καταβάλλει η επιχείρηση σε εξωχώρια εταιρεία για την χρησιμοποίηση στην Ελλάδα τεχνικής βοήθειας, ευρεσιτεχνιών, σημάτων, σχεδίων, μυστικών βιομηχανιών μεθόδων και τύπων, πνευματικής ιδιοκτησίας και άλλων συναφών δικαιωμάτων, δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα τους.
- c) Εταιρείες (από το νόμο προκύπτουν οι εξωχώριες) οι οποίες έχουν εμπράγματα δικαιώματα πλήρους ή ψιλής κυριότητας ή επικαρπίας σε

ακίνητα που βρίσκονται στην Ελλάδα, καταβάλλουν ειδικό ετήσιο φόρο 3% επί της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων με την εγκύκλιο του υπουργείου οικονομίας και οικονομικών, ο φόρος από 3% έγινε 15%³.

- d) Δεν δίνονται ενισχύσεις σε περίπτωση αγοράς ή χρηματοδοτικής μίσθωσης καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού από εξωχώρια εταιρεία (άρθρο 6§35 ν. 2601/1998).

Μετά την ισχύ του νόμου της 1^{ης} Ιανουαρίου του 2003 μειώθηκαν σημαντικά οι υπερτιμολογήσεις που γινόντουσαν με τις τριγωνικές συναλλαγές, κατά τις οποίες η εξωχώρια εταιρεία λειτουργούσε ως διαμεσολαβητής μεταξύ δυο εταίρων (αγοραστής ελληνική εταιρεία, πωλητής εταιρία ΕΕ ή τρίτης χώρας), δίνοντας την δυνατότητα να υπερτιμολογούνται αγαθά που αγοράζονται από χώρες της ΕΕ ή εισάγονται από τρίτες χώρες. Επίσης σταμάτησαν να δημιουργούνται εικονικές δαπάνες με την μορφή υπηρεσιών ή δικαιωμάτων που ελάμβαναν οι ελληνικές επιχειρήσεις από εξωχώριες εταιρείες.

Τέλος, το κόστος διατήρησης ακινήτου σε εξωχώρια εταιρεία είναι πλέον πολύ υψηλό με την καταβολή 3% επί της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου κάθε χρόνο. Με τις μεταβατικές διατάξεις του ν. 3091/2002 οι περισσότεροι κάτοχοι ακινήτων σε εξωχώριες εταιρείες προτίμησαν να κάνουν εικονικές μεταβιβάσεις των ακινήτων από εξωχώριες εταιρείες προς τους πραγματικούς κυρίους των ακινήτων ή σε ελληνικά πρόσωπα.

4.2 Η Ελλάδα ως φορολογικός παράδεισος

Αλλοδαπές εταιρείες από 1/1/2006 μπορούν να εγκαθίστανται στην Ελλάδα, σύμφωνα με τις διατάξεις του Α.Ν. 89/1967 (ΦΕΚ Α' 132) όπως ισχύει με το ν. 3427/2005, με αποκλειστικό σκοπό να παρέχουν στα κεντρικά τους καταστήματα ή σε συνδεδεμένες με αυτές και μη εγκατεστημένες στην Ελλάδα επιχειρήσεις:

- Υπηρεσίες συμβουλευτικού χαρακτήρα

³ Η μετατροπή του νόμου: Με την υπ' αριθμόν ΠΟΛ.1028/24.2.2009 εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών νομοθετήθηκε ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης του ειδικού φόρου επί των ακινήτων 3% για το έτος 2009. Ο φόρος 3% έγινε 15% με το άρθρο 57 του ν.3842/2010

- Κεντρικής λογιστικής υποστήριξης
- Ελέγχου ποιότητας παραγωγής, προϊόντων
- Διαδικασιών και υπηρεσιών
- Κατάρτισης μελετών, σχεδίων και συμβάσεων
- Διαφήμισης και μάρκετινγκ
- Επεξεργασίας στοιχείων
- Λήψης και παροχής πληροφοριών και ερευνάς και ανάπτυξης

Οι εγκαθιστάμενες αυτές εταιρείες υποχρεούνται να δαπανούν ετησίως το ποσό των 100.000 ευρώ τουλάχιστον, το οποίο θα χρησιμοποιείται αποκλειστικά στην κάλυψη των κάθε είδους δαπανών λειτουργίας και μισθοδοσίας του προσωπικού τους, και το οποίο θα πρέπει να τεκμηριώνεται από αντίστοιχα παραστατικά στοιχεία, που πληρούν τις προϋποθέσεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων. Επίσης, υποχρεούνται να τιμολογούν το ποσό των ετήσιων δαπανών τους, πλέον του προσδιορισθέντος ποσοστού κέρδους, προς τη συνδεδεμένη εταιρεία, εφόσον αυτό υπάρχει. Συμπληρωματικά, υποχρεούνται να εισπράττουν το παραπάνω ποσό (όπως αναφέρθηκε παραπάνω, το ποσό των 100.000 ευρώ) υποχρεωτικά μέσω τραπεζικού εμβάσματος, όπως προκύπτει από βεβαίωση αναγνωρισμένης τράπεζας εσωτερικού, στην όποια θα γίνεται μνεία του νομικού προσώπου που εμβάζει το ποσό αυτό.

Οι εταιρείες αυτές υποχρεούνται επίσης να απασχολούν προσωπικό τουλάχιστον τεσσάρων ατόμων εκ των οποίων ένας υπάλληλος δύναται να απασχολείται με σύμβαση μερικής απασχόλησης, καθώς επίσης υποχρεούνται για κάθε μεταβολή της εταιρείας όπως για παράδειγμα, η νομική μορφή, η επωνυμία, το αντικείμενο της, η σύνθεση του διοικητικού της συμβουλίου, ο νόμιμος εκπρόσωπος της, καθώς και για την διακοπή της λειτουργίας της, η εταιρεία υποχρεώνεται να ενημερώνει το υπουργείο οικονομίας και οικονομιών εντός 50 ημερών το αργότερο από την ημέρα μεταβολής, υποβάλλοντας τα κατά περίπτωση αναγκαία δικαιολογητικά.

Τέλος, οι εγκαθιστάμενες αυτές εταιρείες υποχρεούνται να ενημερώνουν εντός 15 ημερών το υπουργείο οικονομίας και το υπουργείο εσωτερικών δημόσιας

διοίκησης και αποκέντρωσης για κάθε πρόσληψη ή απόλυση αλλοδαπού προσωπικού καθώς και για κάθε αλλαγή διευθύνσεως, τηλεφώνου, φαξ κλπ της εταιρείας.

4.3 Δικαιολογητικά για την ίδρυση υπεράκτιων εταιρειών στην Ελλάδα

Για την ίδρυση των εταιρειών offshore στην Ελλάδα είναι απαραίτητα τα παρακάτω δικαιολογητικά, τα οποία υποβάλλονται στο υπουργείο οικονομίας και οικονομικών σύμφωνα με το ν. 89/1967:

Για αλλοδαπές επιχειρήσεις στην Ελλάδα

- Αίτηση, στην οποία ενδεικτικώς θα αναφέρεται, η πλήρης επωνυμία, η έδρα και η ιθαγένεια της εταιρείας, ο τύπος με τον οποίο λειτουργεί, η σύνθεση του διοικητικού συμβουλίου καθώς και τα πρόσωπα που την δεσμεύουν δια της υπογραφής τους. Επίσης η κύρια δραστηριότητα της εταιρείας στην αλλοδαπή, οι συγκεκριμένες υπηρεσίες που θα παρέχει από την Ελλάδα, τα στοιχεία του νομίμου εκπροσώπου της, τα άτομα που θα απασχολήσει και οι ειδικότητες τους και τέλος οι συνδεδεμένες με αυτή επιχειρήσεις στις οποίες παρέχονται οι σχετικές υπηρεσίες
- Επικυρωμένο αντίγραφο του καταστατικού της εταιρείας, με τις σχετικές τροποποιήσεις (εφόσον υπάρχουν)
- Πρόσφατο πιστοποιητικό (εντός διμήνου) από το οικείο επιμελητήριο ή άλλη δημόσια αρχή, που θα επιβεβαιώνει τη νόμιμη σύσταση και λειτουργία της εταιρείας, τη σύνθεση του διοικητικού συμβουλίου και τα πρόσωπα που δεσμεύουν την εταιρεία με την υπογραφή τους

Σε περίπτωση που η σύνθεση του Δ.Σ και η δέσμευση της εταιρείας, δεν προκύπτουν από τα παραπάνω δικαιολογητικά, προσκομίζεται σχετική βεβαίωση των αξιωματούχων της εταιρείας (incumbency certificate)

- Ενοποιημένο ισολογισμό και αποτελέσματα χρήσης των τελευταίων δυο ετών που ομίλου ή της μητρικής

- Μελέτη τεκμηρίωσης (βάσει του υποδείγματος της υπηρεσίας) του προτεινομένου περιθωρίου κέρδους της εταιρείας στην Ελλάδα από τις παρεχόμενες υπηρεσίες της προς τον όμιλο ή τα κεντρικά της
- Αναλυτική περιγραφή των παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς και τα στοιχεία της λήπτριας ή των ληπτριών των υπηρεσιών εταιρεία/ες
- Απόφαση του Δ.Σ της εταιρείας για την υπαγωγή της εταιρείας και το διορισμό νομίμου εκπροσώπου
- Συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο προς τον νόμιμο εκπρόσωπο της στην Ελλάδα

Για ημεδαπές επιχειρήσεις στην Ελλάδα

- Αίτηση, στην οποία ενδεικτικώς θα αναφέρεται, η πλήρης επωνυμία, η έδρα της εταιρείας, ο τύπος με τον οποίο λειτουργεί, η σύνθεση του διοικητικού συμβουλίου καθώς και τα πρόσωπα που την δεσμεύουν δια της υπογραφής τους. Επίσης το αντικείμενο εργασιών της, οι συγκεκριμένες υπηρεσίες που θα παρέχει στις συνδεδεμένες με αυτή επιχειρήσεις, το προτεινόμενο ποσοστό περιθωρίου κέρδους βάσει της μελέτης τεκμηρίωσης, τα στοιχεία του νομίμου εκπροσώπου της, τα άτομα που θα απασχολήσει και οι ειδικότητες τους
- Κυρωμένο αντίγραφο του καταστατικού της εταιρείας, με τις σχετικές τροποποιήσεις (εφόσον υπάρχουν), από το οποίο να προκύπτει ότι το αντικείμενο της περιορίζεται αποκλειστικά στα εξής: Υπηρεσίες συμβουλευτικού χαρακτήρα, κεντρικής λογιστικής υποστήριξης, ελέγχου ποιότητας παραγωγής προϊόντων, διαδικασιών και υπηρεσιών, κατάρτισης μελετών, σχεδίων και συμβάσεων, διαφήμισης και μάρκετινγκ, επεξεργασίας στοιχείων, λήψης και παροχής πληροφοριών και έρευνας και ανάπτυξης
- Πρόσφατη βεβαίωση της οικείας νομαρχίας ότι η εταιρεία είναι εγγεγραμμένη σ' αυτή και η άδεια της εξακολουθεί να ισχύει (για Α.Ε) ή βεβαίωση οικείου πρωτοδικείου (Ε.Π.Ε)
- Απόφαση του Δ.Σ της εταιρείας ή της γενικής συνελεύσεως των εταιρειών της για την υπαγωγή της στις διατάξεις του ν. 89/1967

- Το φύλλο εφημερίδας της κυβερνήσεως (τεύχος ΑΕ και ΕΠΕ), στο οποίο δημοσιεύθηκε η σύνθεση του ΔΣ της εταιρείας (για ΑΕ) ή η περίληψη με τα στοιχεία της ΕΠΕ
- Ενοποιημένο ισολογισμό και αποτελέσματα χρήσης των τελευταίων 2 ετών του ομίλου ή της μητρικής εταιρείας
- Μελέτη τεκμηρίωσης (βιάσει υποδείγματος της υπηρεσίας) του περιθωρίου κέρδους της εταιρείας από τις παρεχόμενες υπηρεσίες της προς τον όμιλο
- Αναλυτική περιγραφή των παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς και τα στοιχεία της λήπτριας ή των ληπτριών των υπηρεσιών εταιρεία/ες

4.4 Η φορολογία των υπεράκτιων εταιρειών στην Ελλάδα σύμφωνα με τον α.ν. 89/1967

Για τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος της εταιρείας, όλα τα έξοδα επί των οποίων υπολογίζεται το ποσοστό κέρδους (βλέπε πιο κάτω) εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της, εφόσον τεκμηριώνονται από τα αντίστοιχα παραστατικά στοιχεία που πληρούν τις προϋποθέσεις του ΚΒΣ.

Τα ακαθάριστα έσοδα των εταιρειών από τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους, τα οποία εισπράττονται υποχρεωτικά μέσω τραπεζικών εμβασμάτων, προσδιορίζονται με την προσθήκη ενός ποσοστού κέρδους στο σύνολο των πάσης φύσεως εξόδων και αποσβέσεων τους, πλην του φόρου εισοδήματος (μέθοδος cost-plus)

Για τον καθορισμό των ποσοστών κέρδους, τα όποια δεν μπορεί να είναι κατώτερα από 5%, λαμβάνονται υπόψη ιδίως τα είδος των παρεχόμενων από αυτές υπηρεσιών, ο κλάδος δραστηριότητας και οι οδηγίες του ΟΟΣΑ για τις χρεώσεις εντός ομίλων επιχειρήσεων. Τα καθαρά κέρδη φορολογούνται με συντελεστή 25%.

Φορολογικά στοιχεία & βιβλία. Οι αλλοδαπές επιχειρήσεις που εγκαθίστανται στην Ελλάδα με βάση τις διατάξεις του Α.Ν. 89/67 (όπως τροποποιήθηκε με το Ν.3427/2005) έχουν την ιδιότητα του επιτηδευματία και κατά συνέπεια για την παροχή υπηρεσιών σε άλλους επιτηδευματίες (επιχειρήσεις κ.λ.π) εντός ή εκτός Ελλάδας υποχρεούνται να εκδίδουν τιμολόγια παροχής υπηρεσιών.

Διευκρινίζεται ότι τα ως άνω τιμολόγια σε περίπτωση χειρόγραφης έκδοσης φέρουν θεώρηση (άρθρο 19 Κ.Β.Σ. και εξαιρέσεις σε Α.Υ.Ο.Ο. ΠΟΛ. 1083/2003) ενώ σε περίπτωση μηχανογραφικής έκδοσης φέρουν σήμανση από ΕΑΦΔΣΣ (Ν.1809/1988 και Α.Υ.Ο.Ο. ΠΟΛ. 1082/2003).

Οι εταιρείες που είχαν ήδη υπαχθεί μέχρι 31/12/2005 στις διατάξεις του Α.Ν. 89/67 ή έχουν υπαχθεί στις διατάξεις αυτές μετά την τροποποίηση τους με διατάξεις του Ν. 3427/2005, θα εξακολουθούν να τηρούν βιβλία Β' κατηγορίας (θεωρημένα όταν τηρούνται χειρόγραφα και αθώρητα όταν τηρούνται μηχανογραφικά με θεωρημένη μηνιαία κατάσταση βιβλίου εσόδων-εξόδων).

4.5 Υπεράκτιες εταιρείες στην Ελλάδα σήμερα

Η απουσία φορολογικών ελέγχων αλλά και η δυνατότητα που υπήρχε μέχρι πρόσφατα για αγοραπωλησίες γης μεγάλης αξίας και μισθώσεις ακινήτων, χωρίς να καταβάλλονται πάντα οι ανάλογοι φόροι, αφού το επέτρεπε το ιδιαίτερο καθεστώς των offshore αποτέλεσαν τις δυο βασικές αιτίες που μετέτρεψαν τον Κρανίδι σε φορολογικό παράδεισο.

Από το 2010 ήταν γνωστό στις υπηρεσίες του υπουργείου Οικονομικών ότι στο Κρανίδι όπου η αρμόδια ΔΟΥ είχε ελάχιστους υπαλλήλους, συγκεκριμένα υπηρετούσαν μόνο δύο εφοριακοί, οι οποίοι λόγω του μεγάλου φόρτου εργασίας, διεκπεραίωναν μόνο υποθέσεις πολιτών, χωρίς να προλαβαίνουν να κάνουν έλεγχο και σε εταιρείες, ιδρύονταν εταιρείες offshore που κατείχαν πολυτελή ακίνητα και οι πλούσιοι ιδιοκτήτες που κρύβονταν πίσω από αυτές, εκμεταλλευόμενοι την αδυναμία ελέγχου, γλίτωναν τεράστια ποσά φόρων.

Όπως αποκάλυψε ο πρώτος έλεγχος του ΣΔΟΕ, οι εταιρείες αυτές, με ακίνητα αξίας εκατομμυρίων ευρώ στην κατοχή τους, δεν πλήρωναν ως όφειλαν τον ετήσιο φόρο ακινήτων και εκπροσωπούνταν κυρίως από ντόπιους δικηγόρους, συμβολαιογράφους, μικρομαγαζάτορες ή ακόμα και ανεπάγγελτους. Χαρακτηριστικό είναι ότι ένας από αυτούς βρέθηκε να εκπροσωπεί 6 εταιρείες και ένας αγρότης ο οποίος άλλοτε κάνει μεροκάματα σε οικοδομές και άλλοτε σε γεωργικές καλλιέργειες, εκπροσωπεί συνολικά 14 εταιρείες. Οι περισσότεροι είναι Έλληνες και

αλλοδαποί, μεταξύ των οποίων και γνωστοί επιχειρηματίες, ιδιοκτήτες μεγάλων εκτάσεων έως και 400 στρεμμάτων γύρω από το Κρανίδι και απέναντι από τις Σπέτσες, ιδιοκτήτες ξενοδοχείων, πολυτελών εξοχικών κατοικιών κ.ά.

Το χρονικό της καθυστέρησης του ελέγχου στις 184 εξωχώριες εταιρείες

- 2010 Ανακαλύπτεται από το ΣΔΟΕ ότι στο Κρανίδι έχουν εγκατασταθεί 184 offshore.
- 2011 Ξεκινούν έλεγχοι από το ΣΔΟΕ Πελοποννήσου στις 184 offshore και διαπιστώνεται φοροαποφυγή πολλών εκατομμυρίων ευρώ.
- Αρχές 2012 Με υπουργική απόφαση προβλέπεται ότι το Τμήμα Ελέγχου της ΔΟΥ Κρανιδίου που είχε την αρμοδιότητα των ελέγχων στις offshore μεταφέρεται στη ΔΟΥ Ναυπλίου.
- Μάιος 2012 Μεταφέρεται με φορτηγό όλο το τεράστιο αρχείο με τους φακέλους των υποθέσεων των 184 offshore από τη ΔΟΥ Κρανιδίου και ξεφορτώνεται στη ΔΟΥ Ναυπλίου.
- Ιούνιος 2012 Η ΔΟΥ Ναυπλίου, με τους δύο μόλις ελεγκτές που έχει, δηλώνει αδυναμία να ελέγξει τις 184 υποθέσεις των offshore του Κρανιδίου.
- Σεπτέμβριος 2012 Εκδίδεται υπουργική απόφαση για την ανάθεση του τακτικού ελέγχου 161 offshore εταιρειών του Κρανιδίου στο Διαπεριφερειακό Ελεγκτικό Κέντρο Αθηνών. Οι υποθέσεις των 161 offshore παραγράφονται στο τέλος του έτους.

Στις 5 Σεπτεμβρίου, δηλαδή περίπου 3 μήνες αργότερα, υπεγράφη από τον υφυπουργό Οικονομικών Γ. Μαυραγάνη, και στις 25 Σεπτεμβρίου, σχεδόν 4 μήνες αργότερα, δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως απόφαση με την οποία ανατίθεται στο Διαπεριφερειακό Ελεγκτικό Κέντρο Αθηνών η διενέργεια τακτικών φορολογικών ελέγχων και λοιπών φορολογικών όλων των ανέλεγκτων χρήσεων 161 offshore εταιρειών, οι υποθέσεις των οποίων παραγράφονται μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2012 και είναι ελεγκτικής αρμοδιότητας της ΔΟΥ Ναυπλίου. Επειδή θεωρείται αδύνατον ο φορολογικός έλεγχος να ολοκληρωθεί σε διάστημα δυο μηνών, η ηγεσία του υπουργείου Οικονομικών σχεδιάζει να παρατείνει κατά ένα έτος, μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2013, τον χρόνο παραγραφής όλων των φορολογικών υποθέσεων.

Εν τέλει, μετά από έναν γραφειοκρατικό μαραθώνιο, οι φάκελοι κατέληξαν τον Ιούνιο του 2013 στο Κέντρο Ελέγχου Φορολογίας Μεγάλου Πλούτου αποκαλύπτοντας την πολιτική βούληση για ασυλία των φοροφυγάδων⁴.

4.6 Ο ελληνικός χάρτης των υπεράκτιων εταιρειών

Μπορεί το Κρανίδι να βρέθηκε στο φως της δημοσιότητας, δεν είναι όμως ο μοναδικός ελληνικός φορολογικός παράδεισος. Σύμφωνα με πόρισμα του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, στη ΔΟΥ Ιθάκης ανήκουν 16 offshore εταιρείες, στη ΔΟΥ Θηβών 20, στη ΔΟΥ Καλαμάτας 31, στη ΔΟΥ Θήρας 24, στη ΔΟΥ Αίγινας 33, στη ΔΟΥ Ψυχικού 16, στη ΔΟΥ Άνδρου 51, στη ΔΟΥ Γλυφάδας 15, στη ΔΟΥ Δ' Αθηνών 30, στη ΔΟΥ Αργοστολίου 26, στη ΔΟΥ ΦΑΕ Πειραιά 1.195, στη ΔΟΥ Μυκόνου 244, στη ΔΟΥ Χίου 16, στη ΔΟΥ Χανίων 43, στη ΔΟΥ Βόλου 36, στη ΔΟΥ Β' Κέρκυρας 27, στη ΔΟΥ Ρόδου 58, στη ΔΟΥ ΦΑΕ Αθηνών 2.908, στη ΔΟΥ ΦΑΕ Θεσσαλονίκης 68, στη ΔΟΥ Λιβαδειάς 37, στη ΔΟΥ Πάρου 93, στη ΔΟΥ Χαλκίδας 53, στη ΔΟΥ Α' Κέρκυρας 69, στη ΔΟΥ Αγίου Νικολάου 46, στη ΔΟΥ Λευκάδας 21, στις ΔΟΥ Α' Αθηνών και Αγίου Στεφάνου αντίστοιχα από 10.

Ο κατάλογος, όμως, δεν σταματά εδώ καθώς τους τελευταίους μήνες τα μανιτάρια των offshore εξακολουθούν να φυτρώνουν σε επαρχιακές πόλεις που κανείς δεν θα μπορούσε να φανταστεί. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η καταγγελία του βουλευτή του ΣΥΡΙΖΑ Βαγγέλη Αποστόλου για τον εντοπισμό ακόμη 46 offshore με έδρα τα Νέα Στύρα της Εύβοιας, οι οποίες έχουν στην ιδιοκτησία τους 92 τίτλους δασικών εκτάσεων κοντά στη θάλασσα ιδιαίτερα μεγάλης αξίας. Την ίδια ώρα σε φορολογικό παράδεισο έχει μετατραπεί και η Κύμη, όπου δεκάδες offshore δραστηριοποιούνται στις αγοραπωλησίες ακινήτων, αλλά ακόμα και στη διαχείριση φωτοβολταϊκών πάρκων. Στην περιοχή εντοπίστηκαν 27 βίλες και οικόπεδα που αγοράστηκαν από εταιρείες που εδρεύουν στην Κύπρο και τη Ρωσία με μοναδικό στόχο να καταβάλλουν τα λιγότερα στο ελληνικό κράτος. Εκτός από τις 27 βίλες και

⁴ Οι πληροφορίες βρέθηκαν στον παρακάτω ιστότοπο: <http://left.gr/news/oi-lagoi-ton-offshore-kai-oi-helones-toy-stoymnara#sthash.Hme0IOod.dpuf>

οικόπεδα στην Κύμη, offshore πίσω από αγορές ακινήτων δραστηριοποιούνται στον Θεολόγο και τη Στυλίδα Φθιώτιδας, όπου έχουν αγοραστεί κυρίως από Ρώσους μεγάλες εκτάσεις (μέχρι 140 στρέμματα) αλλά και οικόπεδα⁵.

Στα περισσότερα νησιά, όπως στη Μύκονο, την Πάρο και τις Σπέτσες, ήταν «κοινό μυστικό» στην τοπική κοινωνία ποιος ήταν ο κάτοχος των ακινήτων, αλλά ουδέποτε οι αρμόδιοι ελεγκτικοί φορείς προχώρησαν στον έλεγχο εικονικών και πραγματικών ιδιοκτητών των εταιρειών. Στοιχεία για τον έλεγχο των offshore στην Ελλάδα δημοσιοποίησε ο υπουργός Οικονομικών Γιάννης Στουρνάρας και, σύμφωνα με αυτά, ο έλεγχος των offshore ακινήτων έχει ολοκληρωθεί σε 34 εταιρείες σε σύνολο 6.575, βεβαιώνοντας 40.068.785,61 ευρώ, ενώ συνεχίζεται ο έλεγχος σε 315.

Είναι χαρακτηριστική μάλιστα, η φράση στελέχους του ΣΔΟΕ πως οι έλεγχοι του υπουργείου Οικονομικών προχωρούν με ρυθμούς «χελώνας» την ώρα που οι φοροφυγάδες κινούνται από offshore σε offshore με την ταχύτητα του λαγού. Οι 16.580 ενεργές offshore στην Ελλάδα και η «Ριβιέρα» του Κρανιδίου.

Ο αριθμός των offshore που έχουν δηλωθεί στη χώρα μας φθάνει τις 21.065, εκ των οποίων ενεργές είναι 16.580 (10.000 από αυτές εμφανίζονται στη ναυτιλία και οι υπόλοιπες καταγίνονται με το real estate κυρίως στη Ρόδο, την Κέρκυρα, τη Σαντορίνη, τη Μύκονο τη Χαλκιδική κ.λπ. Παρότι υποχρεούνται να υποβάλλουν δηλώσεις φόρου επί των ακινήτων, το 2012 το έκαναν μόλις 965 καταβάλλοντας 300 εκατομμύρια ευρώ, πολύ λιγότερα από ό,τι το 2011 (900 εκατομμύρια ευρώ) και το 2010 (3,4 δισ. ευρώ).

Προβεβλημένα πρόσωπα του εφοπλιστικού, επιχειρηματικού, καλλιτεχνικού κόσμου ήταν οι δημιουργοί του «φορολογικού παραδείσου Κρανιδίου» που πριν από δύο χρόνια άφησε άφωνο το πανελλήνιο όταν αποκαλύφθηκε πως στη μικρή κωμόπολη της Αργολίδας των 5.000 κατοίκων υπήρχαν 187 offshore εταιρείες. Η δραστηριότητά τους ξεκίνησε το 2003 και μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα ολόκληρη η περιοχή μεταβλήθηκε σε τόπο αγοραπωλησιών ακινήτων, αποκτώντας τον επίζηλο χαρακτηρισμό «ελληνική Ριβιέρα». Ωστόσο ελάχιστοι από τους κατόχους παραθεριστικών επαύλεων κατέβαλλαν φόρους ιδιοκτησίας.

⁵ Οι πληροφορίες βρέθηκαν στον παρακάτω ιστότοπο: <http://left.gr/news/oi-lagoi-ton-offshore-kai-oi-helones-toy-stoymara#sthash.Hme0IOod.dpuf>

Από το 2003 έως το 2009 έμπαιναν κατ' έτος στα δημόσια ταμεία μόλις 50.000 ευρώ. Πίσω από την απόκτηση πολυτελών ακινήτων μέσω αυτών των παράκτιων εταιρειών που δηλώνουν ως έδρα τις Βρετανικές Παρθένους Νήσους, τα Νησιά Κέιμαν, τον Παναμά, τη Μονρόβια Λιβερίας και άλλες κρύβονται Έλληνες μεγιστάνες του πλούτου αλλά και αρκετοί Ουκρανοί, Ρώσοι, Γερμανοί και Ινδοί. Ιδιοκτήτες εμφανίζονται Έλληνες και ξένοι, μεταξύ των οποίων και πολύ γνωστά ονόματα επιχειρηματιών από την Αθήνα, δικαιούχοι μεγάλων και παραλιακών κυρίως εκτάσεων 50 έως 400 στρεμμάτων γύρω από το Κρανίδι και απέναντι από τις Σπέτσες-, ιδιοκτήτες ξενοδοχείων, πολυτελών εξοχικών κατοικιών και άλλοι.

Πρόκειται για ανθρώπους που δραστηριοποιούνται στην ευρύτερη τουριστική ζώνη, κοντά στην Πετροθάλασσα, στο Θυνί, στην Κορακιά και στο Κουνούπι, ενώ οι περισσότεροι δεν κατέβαλλαν έως τώρα φόρους.

Οι εταιρείες εκπροσωπούνται φορολογικά κυρίως από ντόπιους δικηγόρους, συμβολαιογράφους, λογιστές, μαγαζάτορες, αλλά και αγρότες, εργάτες, ακόμα και ανεπάγγελτους, πίσω από τους οποίους κρύβονται οι πραγματικοί ιδιοκτήτες. Όσο για το ρεκόρ κατοχής offshore, αυτό ανήκει σε έναν εργάτη, που κάνοντας μεροκάματα σε οικοδομή ή γεωργικές εργασίες- αποκαλύφθηκε πως εκπροσωπούσε 14 υπεράκτιες εταιρείες συνολικά.

Ο γενικός γραμματέας Διαφάνειας του υπουργείου Δικαιοσύνης Γ. Σούρλας μετά το τέλος των εργασιών της ημερίδας με θέμα «Διαφάνεια και Offshore εταιρείες» που πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα Γερουσίας της Βουλής, επεσήμανε ότι «κατέστη σαφές πως ούτε πάταξη της διαφθοράς μπορεί να επιτευχθεί, ούτε διαφάνεια να επικρατήσει όσο η διεθνής κοινότητα διατηρεί νομοθετικά πλαίσια όπως αυτό της ιδρύσεως των Offshore εταιρειών σε διάφορες χώρες», που έχει αποτέλεσμα να:

- Παρέχεται η δυνατότητα φοροαποφυγής, απαλλαγής φόρου μεταβίβασης, δωρεών γονικών παροχών, κληρονομιών.
- Δεν ισχύει το «πόθεν έσχες» για τους μετόχους των offshore εταιρειών κι έτσι μπορεί να ξεπλένεται το βρώμικο χρήμα που προέρχεται από παράνομες δραστηριότητες, ναρκωτικά, εμπόριο όπλων κ.λ.π.

- Παρέχεται η δυνατότητα της πλήρους ανωνυμίας κι έτσι μπορούν αξιωματούχοι, διαπλεκόμενοι να δρουν ανενόχλητα, να μην φορολογούνται για τα πραγματικά τους έσοδα
- Παρέχεται η δυνατότητα απώλειας εσόδων, με υπερτιμολόγηση ή μείωση των φορολογικών κερδών μέσω των offshore εταιρειών, αλλά και κατάχρηση του δημοσίου χρήματος που ανέρχεται σε πολλά δισ. ευρώ, δηλαδή, ποσά στα οποία οφείλεται ένα μεγάλο μέρος του χρέους της χώρας μας

Παράλληλα, ο κ. Σούρλας διερωτήθηκε πώς να μην συμβαίνουν όλα αυτά όταν μέσω των offshore εταιρειών «ανατιμολογούνται τα προϊόντα ακόμη και 500% παραπάνω όπως προκύπτει από τιμολόγια. Τέλος, ο γενικός γραμματέας του υπουργείου Δικαιοσύνης προσέθεσε ότι «οι offshore ρίχνουν βαριά τη σκιά τους, ιδιαίτερα σε αυτή τη χρονική περίοδο της μεγάλης κρίσης όταν ορισμένοι πλουτίζουν και οι πολλοί πένονται, ενώ προκαλούν αγανάκτηση στον Έλληνα φορολογούμενο πολίτη, δηλητηριάζουν την φορολογική συνείδηση, καταστρατηγούν κάθε έννοια κοινωνικής δικαιοσύνης και διαφάνειας».

Στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 2) παρουσιάζονται οι φορολογικές δηλώσεις των υπεράκτιων εταιρειών, οι οποίες χρόνο με τον χρόνο μειώνονται ενώ αυτές οι εταιρείες πληθαίνουν. Οι φόροι που πρέπει να καταβάλλουν κάθε χρόνο μειώνονται και αυτόματα μειώνονται και τα έσοδα του κράτους. Ιδιαίτερα στις μέρες μας, μετά από τόσα μνημόνια και στην λιτότητα που έχουν επιβληθεί στους πολίτες.

Πίνακας 2

ΕΤΟΣ	ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΟΛΟ 16580 ΥΠΕΡΑΚΤΙΕΣ	ΒΕΒΑΙΩΜΕΝΟΣ ΦΟΡΟΣ
2003	383 δηλώσεις	4,8 εκατ. ευρώ
2004	411 δηλώσεις	3,6 εκατ. ευρώ
2005	352 δηλώσεις	3 εκατ. ευρώ
2006	311 δηλώσεις	3,1 εκατ. ευρώ
2007	275 δηλώσεις	2,8 εκατ. ευρώ
2008	239 δηλώσεις	3,4 εκατ. ευρώ
2009	201 δηλώσεις	3,4 εκατ. ευρώ
2010	1.177 δηλώσεις	3,4 εκατ. ευρώ
2011	998 δηλώσεις	877.651 ευρώ
2012	965 δηλώσεις	345.201 ευρώ

Παρουσίαση των φορολογικών δηλώσεων των υπεράκτιων εταιρειών από το 2003 έως το 2012⁶

⁶ Ο πίνακας βρέθηκε στον παρακάτω ιστότοπο: <http://www.defencenet.gr>

Σε νέο γύρο ελέγχων εξωχώριων εταιρειών που διαθέτουν ή διέθεταν σε κάποια φάση ακίνητη περιουσία στην Ελλάδα προχωρά το υπουργείο Οικονομικών, καλώντας τις επιχειρήσεις αυτές να προσκομίσουν στοιχεία και να αποδείξουν ότι δεν φοροδιέφυγαν. Οι συγκεκριμένοι έλεγχοι που βρίσκονται υπό την εποπτεία του υφυπουργού Γ.Μαυραγάνη αφορούν σε 6.575 εξωχώριες εταιρείες με ακίνητη περιουσία στην Ελλάδα. Ήδη έχουν κληθεί εκπρόσωποι και εμπλεκόμενα πρόσωπα προκειμένου να προσκομίσουν στοιχεία από τα 5,5 εκατομμύρια δηλώσεων που υποβλήθηκαν εφέτος, κλήθηκαν να προσκομίσουν δικαιολογητικά στις Εφορίες 330.000 φορολογούμενοι. Μέχρι σήμερα το υπουργείο Οικονομικών έχει ελέγξει 355 υποθέσεις offshore και έχει βεβαιώσει φόρους άνω των 60 εκατ. ευρώ. Σημειώνεται πως υποθέσεις που υπάρχουν εξωχώριες και φυσικά πρόσωπα έχουν περάσει στο Κέντρο Ελέγχου Φορολογουμένων Μεγάλου Πλούτου, το οποίο ελέγχει τα φυσικά πρόσωπο με μεγάλο πλούτο.

Κεφάλαιο 5: Κύπρος και Υπεράκτιες Εταιρείες

Η γεωγραφική θέση της Κύπρου στην ανατολική Μεσόγειο σε συνδυασμό με τα φορολογικά κίνητρα που παρέχει και το μεγάλο αριθμό συμβάσεων αποφυγής διπλής φορολογίας που έχει υπογράψει με άλλες χώρες την κατέστησαν ένα καταξιωμένο και αξιόλογο διεθνές εμπορικό κέντρο. Η Κύπρος έχει αναπτύξει υποδομές τέτοιες που εγγυώνται τη γρήγορη και απλή διεξαγωγή κάθε διεθνούς εργασίας.

Η Κύπρος έχει διαφοροποιηθεί από άλλα χρηματοοικονομικά κέντρα στο ότι επιβάλλει λογική φορολογία επί των κερδών (10%) έχοντας παράλληλα συνάψει ένα μεγάλο δίκτυο συμβάσεων για την αποφυγή διπλής φορολογίας. Δεν συμπεριλαμβάνεται στους «φορολογικούς παραδείσους» ή τις «μη συνεργάσιμες δικαιοδοσίες» («μαύρη λίστα») όπως αυτές καθορίστηκαν από τον οργανισμό οικονομικής συνεργασίας και ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.). Έτσι η Κύπρος δεν έχει υποστεί οποιεσδήποτε διεθνείς κυρώσεις και έχει χαρακτηριστεί ως μια από τις 6 πιο «συνεργάσιμες δικαιοδοσίες – χρηματοοικονομικά κέντρα» από τον Ο.Ο.Σ.Α.

Η Κύπρος θεωρείται μια «υψηλού – προφίλ» δικαιοδοσία που επιβάλλει χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές και προσφέρει ταυτόχρονα ένα ευρύ δίκτυο συμβάσεων για την αποφυγή διπλής φορολογίας, συμπεριλαμβανομένης και της σύμβασης με την Ελλάδα.

Για τους πιο πάνω λόγους , η Κύπρος έχει σήμερα καθιερωθεί ως ένα διεθνούς φήμης επιχειρηματικό, χρηματοοικονομικό και εμπορικό κέντρο. Περί της 80000 διεθνείς επιχειρήσεις και ναυτιλιακές εταιρείες έχουν ιδρυθεί και λειτουργούν με έδρα τους την Κύπρο, πολλές από αυτές ελληνικών συμφερόντων. Αρκετές από αυτές διαθέτουν τα δικά τους πλήρως δραστηριοποιημένα και στελεχωμένα γραφεία στην Κύπρο. Η διακριτικότητα και το απόρρητο είναι εξασφαλισμένα όσον αφορά την κατοχή μετοχών σε μια εταιρεία λόγω της λειτουργίας εταιρειών καταπιστεύματος που είναι οι εγγεγραμμένοι κάτοχοι μετόχων ενώ τα δικαιώματα κινητών ή ακίνητων περιουσιακών στοιχείων διαφυλάσσονται με πράξεις μεταβίβασης των περιουσιακών στοιχείων σε τρίτους. Η μόνη αρχή στην Κύπρο που γνωρίζει για τις πράξεις αυτές είναι η κεντρική τράπεζα Κύπρου που δεσμεύεται να διατηρεί το απόρρητο.

Μέχρι το 2003 που η Κύπρος ήταν εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, νομικά και φορολογικά οι εταιρείες ήταν Offshore (παράκτιες). Τα τιμολόγια που εκδίδανε, δια νόμου, δεν αναγνωρίζονταν φορολογικά για έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων στην Ελλάδα, ενώ το πλαίσιο για τις συμμετοχές, τα τέλη ακίνητης περιουσίας και τα μερίσματα ήταν θολό. Η Κύπρος, πέρα από τους πολύ χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές (4,25%) είχε συνάψει συμβάσεις απαλλαγής διπλής φορολογίας με πολλές χώρες, λόγω της έντονης δραστηριότητας των υπηκόων της στην αλλοδαπή. Το γεγονός αυτό την καθιστούσε, σε συνδυασμό με τη γεωγραφική της τοποθεσία, ένα πολύ ελκυστικό φορολογικό προορισμό για δραστηριότητες που δεν απαιτούσαν μόνιμη εγκατάσταση.

Με την είσοδο της Κύπρου στην ΕΕ οι εταιρείες δεν είναι πλέον Offshore, αλλά υπάγονται κανονικά στην Ευρωπαϊκή φορολογική νομοθεσία και τα μητρώα τους καταχωρούνται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα VIES. Το γεγονός αυτό, αφενός δίνει τη δυνατότητα στον ελεγκτικό μηχανισμό να κάνει διασταύρωση στοιχείων, αφετέρου δίνει έμμεσα τη δυνατότητα αναγνώρισης των τιμολογίων των εταιρειών σε άλλα κράτη μέλη συμπεριλαμβανομένης φυσικά και της Ελλάδας, εφόσον βέβαια συντρέχουν οι υπόλοιπες προϋποθέσεις. Με τις υπάρχουσες συνθήκες η συναλλαγή με μία εταιρεία στην Κύπρο πρέπει να αντιμετωπίζεται με τον ίδιο τρόπο όπως με οποιαδήποτε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το 2004, βάσει επισήμων στοιχείων που δημοσίευσε το Υπουργείο Εμπορίου (τμήμα εφόρου εταιρειών και επίσημου παραλήπτη), οι εγγραφές κυπριακών εταιρειών είχαν φτάσει σε επίπεδα ρεκόρ. Οι εγγραφές εταιρειών για το 2004 ανέρχονται σε 11.586 εταιρείες και 1848 έως την 28^η Φεβρουαρίου 2005.⁷

5.1 Δραστηριότητες υπεράκτιων εταιρειών στην Κύπρο

Η Κύπρος δραστηριοποιείται στις παρακάτω υπεράκτιες εταιρείες.

- Προστασία του ιδιοκτήτη από προσωπική ευθύνη

⁷ Το προηγούμενο ρεκόρ καταγράφηκε το 2001 (9432 εταιρίες) όπου το σύνολο των εγγεγραμμένων εταιρειών στην κυπριακή δημοκρατία την 31^η Δεκεμβρίου 2004 ήταν 125361. Το σύνολο των εγγεγραμμένων εταιρειών στην Κυπριακή Δημοκρατία σήμερα ξεπερνά τις 155.000.

- Για εισαγωγικές ή εξαγωγικές δραστηριότητες
- Για αγορά ακινήτων σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου
- Επανατιμολόγηση και τριγωνικό εμπόριο σε εισαγωγές, εξαγωγές
- Εισαγωγική και εξαγωγική εταιρεία
- Αγορά μετοχών από το χρηματιστήριο
- Αντιπροσωπείες Εισαγωγών – Εξαγωγών
- Εμπορικοί αντιπρόσωποι
- Αγορά ακίνητης ιδιοκτησίας
- Ίδρυση νέας Α.Ε. ή Ε.Π.Ε
- Επενδύσεις στο Εξωτερικό
- Ναυτιλιακές Εταιρείες
- Ξενοδοχειακές Εταιρείες
- Υπηρεσίες πάσης φύσεως

5.2 Μορφές εταιρειών στην Κύπρο

Από 1^η Ιανουαρίου 2003 υπάρχουν στην Κύπρο οι εξής κατηγορίες εταιρειών:

1. Εταιρείες κάτοικοι Κύπρου «resident companies»

Ο Περί Εταιρειών Νόμος Κεφάλαιο 113 καθορίζει την Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης διά μετοχών της οποίας ο ορισμός συμπεριλαμβάνει:

- Δημόσιες εταιρείες και
- Ιδιωτικές εταιρείες οι οποίες υποδιαιρούνται σε:
 - a) Εξαιρουμένη ιδιωτική εταιρεία
 - b) Ιδιωτική Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
 - c) Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης με εγγύηση

Ο Περί Συνεταιρισμών και Εμπορικών Επωνυμιών Νόμος, Κεφάλαιο 116, καθορίζει, επίσης, δύο γενικούς τύπους Συνεταιρισμού:

- Γενικός Συνεταιρισμός
- Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης

2. Εταιρείες μη κάτοικοι Κύπρου «non- resident companies»

Το άρθρο 347 του Περί Εταιρειών Νόμου προβλέπει την εγγραφή στην Κύπρο των

παραρτημάτων αλλοδαπών εταιρειών.

Οι διεθνείς επιχειρήσεις μπορούν να εγγραφούν στη Κύπρο και να διεξάγουν τις δραστηριότητές τους μέσω των πιο κάτω τύπων εταιρειών ή συνεταιρισμών:

- Υπεράκτια Ιδιωτική Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
- Υπεράκτιο παράρτημα αλλοδαπής εταιρείας
- Υπεράκτιος γενικός συνεταιρισμός ή συνεταιρισμός περιορισμένης ευθύνης

Οι εταιρείες κάτοικοι Κύπρου είναι εκείνες των οποίων η διεύθυνση και ο έλεγχος ασκείται στην Κύπρο. Ο εταιρικός φόρος των εταιρειών αυτών είναι 10%. Οι εταιρείες μη κάτοικοι Κύπρου είναι εκείνες των οποίων ο έλεγχος και η διεύθυνση ασκείται εκτός Κύπρου.

Τι σημαίνει έλεγχος και διεύθυνση. Στην πράξη, σύμφωνα με εκδικασθείσες αποφάσεις φορολογικών υποθέσεων έλεγχος και διεύθυνση ασκείται εκεί που:

- Διαμένει η πλειοψηφία των διευθυντών
- Εκεί που λαμβάνουν χώρα οι συνεδριάσεις των διευθυντών
- Εκεί που διαμορφώνεται η πολιτική της εταιρείας

5.3 Διαδικασία ίδρυσης εταιρειών στην Κύπρο

Εφόσον συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις για την έναρξη δραστηριότητας στην Κύπρο η διαδικασία είναι σχετικά εύκολη και ολοκληρώνεται μέσα σε ελάχιστο χρόνο από έμπειρα γραφεία συμβούλων. Η γραφειοκρατία είναι σημαντικά μικρότερη, τόσο κατά την ίδρυση όσο και στην χρήση της εταιρείας, την τήρηση των βιβλίων και τις λοιπές νόμιμες διαδικασίες. Οι Κυπριακές εταιρείες αποκτούν νόμιμους λογαριασμούς σε ελληνικές Τράπεζες, πιστωτικές κάρτες, παρουσία στο Internet, ενώ δίνεται η δυνατότητα για ενοικίαση γραφείων ή γραμματειακή υποστήριξη part-time.

Η χρήση μίας Κυπριακής Εταιρείας δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μέσο για τη μείωση του φόρου, αφού σε πολλές περιπτώσεις τίθεται θέμα μόνιμης εγκατάστασης για το οποίο ο νομοθέτης έχει δώσει ρητές οδηγίες. Στα πλαίσια όμως της παγκοσμιοποίησης των υπηρεσιών, του διεθνούς εμπορίου και των ξένων

επενδύσεων, η Κύπρος μπορεί να αποτελέσει ένα αξιόλογο προορισμό με πολλά και ουσιαστικά κίνητρα για τις επιχειρήσεις.

5.4 Κριτήρια για αίτηση υπεράκτιας εταιρείας στην Κύπρο

Φυσικά ή νομικά πρόσωπα που κατοικούν σε οποιαδήποτε χώρα (και στην Κύπρο) μπορούν να υποβάλουν αίτηση στην Κεντρική Τράπεζα στην Κύπρο για να εξασφαλισθεί άδεια για απόκτηση μετοχών στην διεθνής εταιρεία που προτίθεται να εγγραφεί. Ξένες νομικές οντότητες έχουν την δυνατότητα επίσης να αποκτήσουν μετοχές σε μια διεθνής εταιρεία νοουμένου ότι ο τόπος ίδρυσης και εργασιών τους θα βρίσκονται εκτός Κύπρου. Οι ήδη εγγεγραμμένες διεθνείς εταιρείες στην Κύπρο, έχουν την δυνατότητα επίσης να συμμετέχουν σε άλλες διεθνείς εταιρείες παρά το γεγονός ότι ο τόπος σύστασης τους είναι η Κύπρος.

5.5 Απαιτούμενες πληροφορίες και έγγραφα

Οι ακόλουθες πληροφορίες και υλικό απαιτούνται για την σχετική έγκριση και ίδρυση της Εταιρείας:

- Το προτεινόμενο όνομα της Εταιρείας το οποίο πρέπει να έχει εγκριθεί από τον Έφορο Εταιρειών. Το γραφείο μας κατέχει αρκετά διαθέσιμα εγκεκριμένα από τον Έφορο Εταιρειών ονόματα για επείγουσες περιπτώσεις. Κατάλογος παρόντων διαθέσιμων ονομάτων δύναται να προμηθευτεί κατά παράκληση.
- Το ποσό του εγκεκριμένου κεφαλαίου της Εταιρείας.
- Το ποσό του εκδοθέντος και πληρωθέντος κεφαλαίου της Εταιρείας το οποίο σε κάθε ενδεχόμενο δεν μπορεί να είναι μικρότερο των 1,000 Λιρών Κύπρου.
- Για τον σκοπό ίδρυσης και λειτουργίας διοικητικού γραφείου της Εταιρείας στην Κύπρο, για σκοπούς εξασφάλισης προσωρινής άδειας παραμονής και εργασίας και δασμολογικής απαλλαγής για αντικείμενα της Εταιρείας (π.χ. αφορολόγητου αυτοκινήτου και άλλου γραφειακού εξοπλισμού) το εκδοθέν και πληρωτέο κεφάλαιο πρέπει να είναι τουλάχιστον 10,000 Λίρες Κύπρου. Οι κύριοι σκοποί και εργασίες που θα διεξάγει η Εταιρεία.
- Πλήρες όνομα, επάγγελμα, διεύθυνση και υπηκοότητα κάθε μετόχου και του αριθμού μετοχών που θα κατέχει. Δικαιούχος – Ιδιοκτήτης των μετοχών είναι

δυνατόν να είναι μόνον ένα πρόσωπο. Αν επιθυμείται πλήρης ανωνυμία και εμπιστευτικότητα - μπορούν να χρησιμοποιηθούν ονομαστικοί μέτοχοι, οι οποίοι θα κατέχουν τις μετοχές προς όφελος και εις πίστιν του δικαιούχου.

- Αν ο δικαιούχος θα είναι ξένη νομική οντότητα (νομικό πρόσωπο) θα πρέπει να υποβληθούν πιστοποιητικά μετόχων και διευθυντών της μαζί με την αίτηση σε περίπτωση κατά την οποία η ξένη νομική οντότητα θα ανοίξει γραφείο στην Κύπρο. Αν δεν ανοίξει γραφείο στην Κύπρο, τότε αντίγραφο του πιστοποιητικού εγγραφής της είναι αρκετό.
- Πλήρη ονόματα, επαγγέλματα, υπηκοότητα και διευθύνσεις των διευθυντών και του γραμματέα της Εταιρείας. Όλοι ή οποιοιδήποτε από τους διευθυντές είναι δυνατό να είναι μη Κύπριοι. Κύπριοι (νομικά πρόσωπα ή άτομα) μπορούν επίσης να είναι διευθυντές ή γραμματείς της Εταιρείας.

Η Κεντρική Τράπεζα προκειμένου να παραχωρήσει άδεια, απαιτεί την προσαγωγή συστατικής επιστολής Τράπεζας (bank reference) για κάθε προτιθέμενο μέτοχο η οποία πρέπει να εκδοθεί από ξένη Τράπεζα, κατά προτίμηση της χώρας μόνιμης διαμονής του στην οποία θα εμφανίζεται ότι ο προτιθέμενος μέτοχος είναι ένας από τους πελάτες της, εν λόγω τράπεζας, ότι είναι έμπιστος, ότι είναι πρόσωπο καλής οικονομικής καταστάσεως και ότι χαίρει καλής φήμης. Ισχυρή τραπεζική σύσταση υποβοηθεί την διαδικασία και η άδεια παρέχεται εύκολα. Η Κύπρος είναι πλήρως εναρμοσμένη με τους κανονισμούς και τις οδηγίες της ευρωπαϊκής ένωσης και τον οργανισμό της οικονομικής συνεργασίας και ανάπτυξης (oecd). Η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου έχει εκδώσει, επίσης, μια σειρά οδηγιών και κατευθύνσεων στους οικονομικούς συμβούλους επισημαίνοντας την υποχρέωση προστασίας από το ξέπλυμα χρήματος μέσω του οικονομικού συστήματος.

Όλες οι τράπεζες στην Κύπρο διεθνείς και κυπριακές έχουν ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των παρακάτω κανόνων:

1. Πιστοποίηση πελατών στα πλαίσια της πολιτικής «γνώρισε τον πελάτη σου» που ερμηνεύεται με υποστήριξη ντοκουμέντων. Οι τράπεζες δεν τηρούν ανώνυμους λογαριασμούς ή λογαριασμούς σε εικονικά ονόματα.
2. Τηρούν κανόνες για τον εντοπισμό ξεπλύματος χρήματος σύμφωνα με τις προβλέψεις του νόμου.

3. Ελέγχουν όταν συναλλάσσονται με σύνθετες και ασυνήθιστες συναλλαγές.
4. Συνεργάζονται με την αστυνομία όταν υποπτεύονται ξέπλυμα χρήματος από ναρκωτικά.
5. Έχουν δημιουργήσει διαδικασίες ελέγχου
6. Έχουν δημιουργήσει πρόγραμμα ενημέρωσης των εργαζομένων για την μεθοδολογία εντοπισμού του ξεπλύματος χρήματος.
7. Όλες οι τράπεζες, κυπριακές και διεθνείς είναι υποχρεωμένες να ενημερώνουν την Κεντρική Τράπεζα Κύπρου με μηνιαίες καταστάσεις για διακίνηση χρημάτων πάνω από το ποσό των 10.000\$USA για κάθε συναλλαγή.

Η Τράπεζα Κύπρου έχει πάρει πρόσθετα μέτρα για την προστασία και τον έλεγχο των εταιρειών διεθνών δραστηριοτήτων στην Κύπρο όπως :

1. Την πραγματική ταυτότητα της εταιρείας διεθνών δραστηριοτήτων (εδδ). Ο επωφελούμενος είναι γνωστός στην τράπεζα.
2. Όλες οι Ε.Δ.Δ. συντάσσουν ετήσιες οικονομικές καταστάσεις που υποβάλλουν στο γραφείο φορολογίας εισοδήματος και εγγραφής εταιρειών που υπογράφονται από εξουσιοδοτημένα κυπριακά γραφεία.
3. Οι αλλοδαποί εργαζόμενοι καθώς και οι αλλοδαποί διευθυντές είναι υπό έλεγχο από το γραφείο μεταναστών για την έκδοση άδειας παραμονής εάν κάποια στιγμή ανακαλυφθεί ότι έχουν εμπλακεί σε παράνομες ενέργειες.

5.6 Η φορολογία στην Κύπρο

Παρά τις μαζικές μεταβολές που πραγματοποιούνται στο παγκόσμιο οικονομικό στερέωμα, όπου πρωταρχικό ρόλο παίζει η παγκοσμιοποίηση των συναλλαγών και οι διεθνείς συνεργασίες, εδώ και χρόνια υπάρχει μία προκατάληψη από τον επιχειρηματικό κόσμο για τις Κυπριακές Εταιρείες και τη χρήση τους για εμπορικούς και φορολογικούς σκοπούς.

Η αμφισβήτηση που υπάρχει στην αναγνώριση των τιμολογίων που εκδίδουν οι κυπριακές εταιρείες, η ανωνυμία των μετόχων και η εμπλοκή τέτοιων εταιρειών σε σκάνδαλα, έχουν δημιουργήσει μία περιρρέουσα ατμόσφαιρα σε ένα κοινό που δεν γνωρίζει το νομικό, λογιστικό και φορολογικό πλαίσιο.

Η πραγματικότητα όμως είναι πολύ διαφορετική, αφού η Κύπρος δίνει ουσιαστικά κίνητρα στις επιχειρήσεις που θέλουν να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους ή το αντικείμενό τους έχει πολυεθνικό χαρακτήρα και εφόσον δεν υπάρχει θέμα μόνιμης εγκατάστασης, μπορούν να επιλέξουν ελεύθερα την φορολογική τους έδρα. Περιπτώσεις τέτοιων εταιρειών είναι αυτές που δραστηριοποιούνται στο διαδίκτυο, συμμετοχικές (holding), διαχείρισης χαρτοφυλακίου, διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, μεταφορικές, ναυτιλιακές, εισαγωγικές και πολλές άλλες. Στα πλαίσια αυτά υπάρχουν εταιρείες συμβούλων που έχουν την απαραίτητη εμπειρία και γνώση για να υποστηρίξουν τέτοιες δραστηριότητες.

Το φορολογικό καθεστώς που περιγράφεται παρακάτω ίσχυε μέχρι την 01-01-2003 και αποτελεί ενδεικτικό παράδειγμα φορολογικής αντιμετώπισης offshore εταιρειών από τα υπεράκτια κέντρα. Οι υπεράκτιες εταιρείες που έχουν ιδρυθεί στην Κύπρο φορολογούνται επί του καθαρού κέρδους και συγκεκριμένα οι εταιρείες που υπήρχαν και λειτουργούσαν πριν το 2002 φορολογούνται με συντελεστή 4,25% μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2005 και με 10% μετά την 1^η Ιανουαρίου 2005. Επίσης για τις εταιρείες που ιδρύθηκαν κατά την διάρκεια του έτους 2002 η φορολογία είναι 4,25% για τα κέρδη του 2002 και 10% από τον Ιανουάριο του 2003. Οι εταιρείες που θα έχουν ιδρυθεί μετά την 1η Ιανουαρίου 2003 φορολογούνται με 10%. Έτσι λοιπόν σήμερα ο φορολογικός συντελεστής στην Κύπρο είναι 10% επί των καθαρών κερδών που θα προκύψουν από την κύρια δραστηριότητα. Τα παραρτήματα των υπεράκτιων εταιρειών που διευθύνονται και ελέγχονται από το εξωτερικό εξαιρούνται πλήρως από την καταβολή του εταιρικού φόρου ή του φόρου εισοδήματος. Δεν καταβάλλεται φόρος επί κεφαλαιουχικών κερδών που προκύπτουν από πώληση ή μεταβίβαση μετοχών υπεράκτιας εταιρείας. Δεν καταβάλλεται φόρος κληρονομιάς επί κληρονομικής διάθεσης των μετόχων της υπεράκτιας εταιρείας. Η υπεράκτια εταιρεία και το αλλοδαπό προσωπικό της υπό ορισμένες προϋποθέσεις δικαιούνται να αποκτήσουν τα ακόλουθα είδη χωρίς την καταβολή εισαγωγικών δασμών :

- Τον εξοπλισμό γραφείου
- Τον οικιακό εξοπλισμό
- Μηχανοκίνητα οχήματα συγκεκριμένης δασμολογικής κατηγορίας

Τα έσοδα που πραγματοποιούνται στην Κύπρο υπάγονται σε ΦΠΑ 15% το οποίο αποδίδεται στη Κυπριακή Δημοκρατία, εφόσον το προϊόν ή η υπηρεσία προσφέρθηκε εντός των συνόρων. Προϊόντα και υπηρεσίες που παρέχονται από την Κύπρο προς την αλλοδαπή, σε οποιαδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο αλλοδαπής προέλευσης και αντίστροφα, απαλλάσσονται του ΦΠΑ σύμφωνα με τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας.

Οι οικονομικές συναλλαγές των υπεράκτιων εταιρειών εξαιρούνται από το ΦΠΑ και δεν απαιτείται συνεπώς η εγγραφή των εταιρειών αυτών στους καταλόγους των Νομικών Προσώπων που υποχρεούνται να καταβάλουν το ΦΠΑ. Οι υπεράκτιες εταιρείες εξαιρούνται από το φόρο χαρτοσήμανσης για τα έγγραφα που σχετίζονται με τις επιχειρηματικές δραστηριότητες τους εκτός της Κύπρου. Η Κύπρος όπως και άλλες χώρες φορολογικοί-παράδεισοι έχουν συνάψει ένα σημαντικό αριθμό διεθνών συμβάσεων για την αποφυγή διπλής φορολογίας. Σήμερα η Κύπρος έχει υπογράψει και κυρώσει 42 τέτοιες συμφωνίες μεταξύ των οποίων είναι και η Διεθνής Σύμβαση Αποφυγής Διπλής Φορολογίας Ελλάδας-Κύπρου. Οι συμφωνίες αυτές, σε συνδυασμό με την ευνοϊκή φορολογία που τις διέπει παρέχουν σημαντικές ευκαιρίες για διεθνή φορολογικό προγραμματισμό. Εδώ να τονίσουμε ότι συνήθως οι χώρες με μηδενικούς φορολογικούς συντελεστές είναι αυτές που δεν έχουν συνάψει τις Συμβάσεις Αποφυγής Διπλής Φορολογίας ενώ οι χώρες με χαμηλούς αλλά υπαρκτούς συντελεστές συχνά προσφέρουν και οφέλη από διακρατικές συμφωνίες

Όλες οι Κυπριακές εταιρείες φορολογούνται με συντελεστή 10% επί των καθαρών κερδών που θα προκύψουν από την κύρια δραστηριότητα. Βάσει της σύμβασης αποφυγής διπλής φορολογίας με την Ελλάδα, οι ελληνικές εταιρείες απαλλάσσονται από την καταβολή παρακρατούμενων φόρων (20%) επί των αμοιβών για δικαιώματα χρήσης και τόκους. Κίνητρα (www.taxexperts.gr) δίνονται στη φορολόγηση των μερισμάτων, τη μεταβίβαση εταιρικών μεριδίων, τα κεφαλαιακά κέρδη από διάθεση μετοχών και τα μερίσματα από το εξωτερικό εφόσον η Κυπριακή κατέχει πάνω από το 1% της ξένης.

Συγκεκριμένα, βάσει της ΠΟΛ 1082 που εκδόθηκε στις 11 Ιουνίου 2009, «οι ημεδαπές εταιρείες δεν προβαίνουν σε παρακράτηση φόρου επί των κερδών που διανέμουν προς εταιρείες άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των οποίων

είναι θυγατρικές, με τις προϋποθέσεις του άρθρου 11 του ν.2578/1998 (ΦΕΚ Α' 30), όπως ισχύει». Εξαιρούνται «όσες εταιρείες διεξάγουν εργασίες στην Ελλάδα μέσω μίας μόνιμης εγκατάστασης ή παρέχουν ανεξάρτητες προσωπικές υπηρεσίες στην Ελλάδα από καθορισμένη βάση». Οι συγκεκριμένες διατάξεις εφαρμόζονται για μερίσματα που εισπράττονται από 01.01.2009 και μετά.

Σημαντικά είναι και τα αναπτυξιακά κίνητρα που δίνονται στις επιχειρήσεις, αφού είναι δυνατός ο συμψηφισμός των ζημιών με μελλοντικά κέρδη χωρίς χρονικό περιορισμό (στην Ελλάδα είναι 5 χρόνια), ενώ είναι δυνατός ο συμψηφισμός σε ένα όμιλο επιχειρήσεων εφόσον υπάρχει εταιρική σχέση σε ποσοστό άνω του 75%. Το στοιχείο αυτό ενεργεί θετικά στις Holding (συμμετοχικές) εταιρείες με δραστηριότητες εντός ή εκτός της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η ανωνυμία των μετόχων

Για τη διαφύλαξη της ανωνυμίας των μετόχων, στην Κύπρο χρησιμοποιείται το εμπίστευμα (Trust) που είναι στην ουσία ένα ιδιωτικό συμφωνητικό ανάμεσα στον ιδιοκτήτη και σε αυτόν που διαχειρίζεται την εταιρεία για λογαριασμό του. Σε αντίθεση με την Ελλάδα που το εμπίστευμα δεν αναγνωρίζεται από το ελληνικό δίκαιο, στην Κύπρο η χρήση του είναι καθόλα νόμιμη, γεγονός που προφυλάσσει την ανωνυμία του μετόχου. Η Ανωνυμία των Μετόχων που στο μυαλό μας συνδυάζεται με τη διαφθορά και το ξέπλυμα μαύρου χρήματος, είναι μία πάγια τακτική που εφαρμόζεται διεθνώς για εμπορικούς λόγους και από τη φύση της δεν έχει κάτι το μεμπτό στα πλαίσια της αγοράς, της επιχειρηματικής ηθικής και του ελεύθερου ανταγωνισμού, εφόσον δεν συντελούνται παράνομες πράξεις.

5.7 Συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας

Η Κύπρος έχει συνάψει συμβάσεις για την αποφυγή διπλής φορολογίας με 42 χώρες, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας. Ο σκοπός των συμβάσεων αυτών είναι η αποφυγή διπλής φορολογίας εισοδήματος που πηγάζει από οποιαδήποτε από αυτές τις χώρες. Σύμφωνα με τις συμβάσεις αυτές, φόρος που επιβάλλεται στην μια χώρα δίνεται ως πίστωση στο φόρο που επιβάλλεται στην χώρα στην οποία διανέμει ο φορολογούμενος, με αποτέλεσμα ο φορολογούμενος να μην επιβαρύνεται με

υψηλότερο φορολογικό συντελεστή από τον συντελεστή της χώρας με τον πιο ψηλό συντελεστή φόρου.

Επιπλέον, οι συμβάσεις αυτές έχουν ως αποτέλεσμα την αποφυγή των παρακρατήσεων στα εμβάσματα προς και από την Κύπρο για τις διάφορες μορφές εισοδήματος. Ειδικά για την Ελλάδα, η σύμβαση προβλέπει και «χαριστικές πιστώσεις» που φθάνουν το 15% για εισοδήματα από μερίσματα Κυπριακών εταιρειών.

Οι 42 χώρες με τις οποίες έχει υπογράψει σύμβαση διπλής φορολογίας η Κύπρος είναι παρακάτω: 1. Αίγυπτος, 2. Αρμενία, 3. Αυστρία, 4. Αζερμπαϊτζάν, 5. Βέλγιο, 6. Βουλγαρία, 7. Γαλλία, 8. Γερμανία, 9. Δανία, 10. Ελλάδα, 11. Ηνωμένο Βασίλειο, 12. Ηνωμένες Πολιτείες, 13. Ινδία, 14. Ιρλανδία, 15. Ιταλία, 16. Καναδάς, 17. Κίνα, 18. Κιρκιστάν, 19. Κουβέιτ, 20. Λευκορωσία, 21. Λίβανος, 22. Μάλτα, 23. Μαυρίκιος, 24. Μολδαβία, 25. Ν. Αφρική, 26. Νορβηγία, 27. Ουγγαρία, 28. Ουζμπεκιστάν, 29. Ουκρανία, 30. Πολωνία, 31. Ρουμανία, 32. Ρωσία, 33. Σερβία & Μαυροβούνιο, 34. Σεϋχέλλες, 35. Σλοβακία, 36. Σλοβενία, 37. Σουηδία, 38. Σιγκαπούρη, 39. Συρία, 40. Τατζικιστάν, 41. Ταϊλάνδη, 42. Τσέχικη Δημοκρατία.

5.8 Υπεράκτιες εταιρείες στην Κύπρο σήμερα

Σε μπούμερανγκ εξελίχθηκε για την Κύπρο η μετατροπή της σε offshore χρηματοοικονομικό κέντρο της Μεσογείου σε συνδυασμό με την επεκτατική πολιτική των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα.

Η ανάπτυξη του χρηματοπιστωτικού τομέα της Κύπρου

Η ανάπτυξη του χρηματοπιστωτικού τομέα της Κύπρου υπήρξε αρχικά αποτέλεσμα της τουρκικής εισβολής στο νησί το 1974. Με την εισβολή η Κύπρος απώλεσε περίπου το 37% του εδάφους της, το 55% των ακτών της, το 80% των πλουτοπαραγωγικών και υδάτινων πόρων της και της τουριστικής της υποδομής, ενώ το 40% του πληθυσμού εκτοπίστηκε (200.000 Ελληνοκύπριοι), με την ανεργία να φθάνει στο 30%. Συνεπώς, μόνη παραγωγική διέξοδος για τους Κύπριους υπήρξε η ανάπτυξη του τουρισμού, η επέκταση του δημόσιου τομέα, και η παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών. Ο εμφύλιος του Λιβάνου στα μέσα της δεκαετίας του 1970,

έδωσε ώθηση στην ανάπτυξη των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών του νησιού, καθώς πολλά κεφάλαια αλλά και επιχειρηματίες της Μέσης Ανατολής μετακινήθηκαν από τη Βηρυτό στην Κύπρο. Αυτή η μεταφορά κεφαλαίων διευκολύνθηκε επίσης από τις πετρελαϊκές κρίσεις της δεκαετίας του '70' και την επανάσταση στο Ιράν, ενώ ολοκληρώθηκε με την κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων στις αρχές της δεκαετίας του 1990.

Είναι χαρακτηριστικό ότι η Κύπρος, εκτός από το χρήμα των νεόπλουτων Ρώσων ολιγαρχών, φέρεται να προσέλκυσε και το ενδιαφέρον του καθεστώτος Μιλόσεβιτς, το οποίο λέγεται ότι διακινούσε χρήματα μέσω θυγατρικών εταιρειών στο νησί, προκειμένου να αποφύγει το εμπάργκο που είχε επιβληθεί απ' τον ΟΗΕ κατά τον Γιουγκοσλαβικό πόλεμο. Ταυτόχρονα, ο χρηματοπιστωτικός τομέας της Κύπρου ενισχύθηκε μέσω μιας σειράς παραγόντων όπως: η ένταξη της χώρας στην Ε.Ε. το 2004 και στην ζώνη του ευρώ το 2008 που προσέφεραν την αίσθηση της ασφάλειας και της μακροοικονομικής σταθερότητας στους διεθνείς επενδυτές, τα υψηλότερα επιτόκια σε σχέση με άλλες χώρες της Ε.Ε, ο χαμηλός εταιρικός φορολογικός συντελεστής (10%), η υπογραφή συμβάσεων αποφυγής διπλής φορολόγησης και η ύπαρξη υψηλά εκπαιδευμένου προσωπικού που παρείχε οικονομικές, νομικές, λογιστικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες. Τέλος, το υπάρχον νομικό και θεσμικό πλαίσιο ευνοεί την ίδρυση εταιρειών διεθνών δραστηριοτήτων (ΕΔΔ-πρώην offshore) καθώς: τα κεφάλαια που τις συνοδεύουν απολαύουν εμπιστευτικότητας, δεν υπάρχει ελάχιστο πληρωτέο κεφάλαιο κατά την σύσταση, οι επιχειρηματίες μπορούν με τη χρήση εμπιστευματοδόχων (nominee) μετόχων και διευθυντών να διατηρήσουν την ανωνυμία τους στα επίσημα αρχεία, το προσωπικό των ΕΔΔ υπόκειται σε εξαιρετικά χαμηλή φορολόγηση ενώ και η εταιρεία εξαιρείται από καταβολή ΦΠΑ, κοινωνικών ασφαλίσεων και ενσήμων. Συμπληρωματικά, οι ναυτιλιακές εταιρείες διαχείρισης πλοίων φορολογούνται με 4.25%, το εισόδημα από ναυτιλιακές επιχειρήσεις απαλλάσσεται απ' τον φόρο, ενώ η Κύπρος διαθέτει και έναν από τους χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές για το προσωπικό εισόδημα (35%). Απ' τις 312.000 εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες στην Κύπρο, τα 2/3 εξ αυτών είναι ξένων συμφερόντων, ενώ 45.000 είναι εταιρείες διεθνών δραστηριοτήτων.

Για όλους τους παραπάνω λόγους, πολλά ρωσικά κεφάλαια κατευθύνθηκαν στην Κύπρο. Ταυτόχρονα, η Κύπρος προσέφερε στους Ρώσους επενδυτές το θερμό μεσογειακό της κλίμα, το κοινό θρησκευτικό δόγμα, την «έξυπνη» τουριστική της πολιτική (πολλές ιδιωτικές και δημόσιες επιγραφές είναι στη ρωσική γλώσσα), καθώς και την δυνατότητα απόκτησης visa ή υπηκοότητας μέσω της αγοράς ακριβών ακινήτων. Συνεπώς, είναι εύκολο να αντιληφθεί κανείς γιατί το νησί της Αφροδίτης αποτέλεσε τον τέλειο συνδυασμό επιχειρηματικού και τουριστικού παραδείσου για τους Ρωσόφωνους πολίτες, οι οποίοι δημιούργησαν μια κοινότητα περίπου 40.000 ατόμων στην Κύπρο. Από τα 68.5 δις καταθέσεων στην Κύπρο, υπολογίζεται ότι περίπου τα 20 από αυτά ανήκουν σε Ρώσους καταθέτες.

Ο οίκος αξιολόγησης Moody's αποκαλύπτει επίσης ότι οι ρωσικές τράπεζες είχαν χορηγήσει σε ρωσικές εταιρείες με έδρα την Κύπρο, δάνεια ύψους 30 με 40 δις. δολάρια, ενώ είχαν τοποθετήσει και 12 δις. δολάρια σε κυπριακές τράπεζες. Σε κάθε περίπτωση, η συνολική έκθεση των Ρώσων καταθετών και επιχειρηματιών στο νησί δεν είναι εύκολο να εκτιμηθεί, καθώς τα περισσότερα κεφάλαια δεν παραμένουν στάσιμα στην Κύπρο, αλλά είτε επιστρέφουν στην Ρωσία είτε κατευθύνονται σε άλλους προορισμούς, επιτυγχάνοντας μέσω αυτής της διαδρομής σημαντική φορολογική ελάφρυνση. Το γεγονός αυτό αποδεικνύεται απ' το ακόλουθο στατιστικό: η Κύπρος με ΑΕΠ μόλις 22.5 δις. δολάρια αποτελεί πηγή (και ταυτόχρονα προορισμό) του 25% των ξένων άμεσων επενδύσεων της Ρωσίας, μιας χώρας δηλαδή που διαθέτει ΑΕΠ 1.95 τρισ. δολάρια, ενώ ήταν και η πηγή ξένων δανείων προς τη Ρωσία ύψους 203 δις. δολαρίων από το 2007 έως το 2011. Συνεπώς, ο μεγαλύτερος κίνδυνος για τα ρωσικά κεφάλαια δεν είναι τόσο το «κούρεμα» των καταθέσεων όσο ο έλεγχος και το «πάγωμα» της κίνησής τους που εμποδίζει τόσο την φοροαποφυγή (και την φοροδιαφυγή) όσο και την ανάπτυξη και χρηματοδότηση της ρωσικής επιχειρηματικότητας. Για παράδειγμα, η ελεγχόμενη από το ρωσικό κράτος τράπεζα VTB που έχει μεγάλη παρουσία στην Κύπρο, μέσω της θυγατρικής της «Ρωσικής Εμπορικής Τράπεζας» αναμένεται να καταγράψει σημαντικές ζημιές στον ισολογισμό της. Πολλές ρωσικές εταιρείες έχουν ήδη αρχίσει να εκφράζουν την επιθυμία τους να εγκαταλείψουν την Κύπρο, όπως ο κρατικός πετρελαϊκός γίγαντας Rosneft, ενώ η φυγή κεφαλαίων είχε ήδη αρχίσει να εκδηλώνεται απ' την αρχή του έτους από καλά «πληροφορημένους» επιχειρηματίες οι οποίοι διοχέτευαν τα

χρήματα τους στην αγορά των ΗΠΑ και ιδιαίτερα στον τομέα των ακινήτων. Συνεπώς, το αποτέλεσμα του «κούρεματος» ήταν να πληγούν κυρίως «μεσαίοι» Ρώσοι επενδυτές και μικρότερες επιχειρήσεις.

Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της Κύπρου είναι αρκετά μεγάλος, αλλά όχι ο μεγαλύτερος στην Ε.Ε. Συγκεκριμένα, έχει 7.1 φορές το μέγεθος του ΑΕΠ του 2012 (Πίνακας 1).⁸

Table 1: Aggregated Liability Side Balance Sheet of Cypriot Monetary Financial Institutions (MFI), Dec 2012

By Type of MFI Liability	€bn	Share of Total MFI Liabilities	Share of 2012(f) Cypriot GDP
Deposits of euro area residents	73.6	57%	412%
Monetary financial institutions (MFIs)	24.9	19%	140%
Central government	0.2	0.2%	1%
Other general government/other euro area non-MFI residents	48.4	38%	271%
Money market fund shares/units	0	0%	0%
Debt securities issued	1.7	1%	10%
Up to 1 year	0	0%	0%
Over 1 year and up to 2 years	0	0%	0%
Over 2 years	1.7	1%	10%
Capital and reserves	15.1	12%	85%
External (non-euro area) liabilities	35.1	27%	197%
Remaining liabilities	2.6	2%	15%
Total Liabilities	128.1	100%	718%

Source: ECB; Eurostat

5.9 Η αρχική πρόταση του Eurogroup και η τελική απόφαση

Η αρχική πρόταση του Eurogroup προέβλεπε «κούρεμα» (one-off stability levy) 6.75% για τραπεζικές καταθέσεις έως 100.000€ και 9.9% για καταθέσεις άνω των 100.000€, για όλα τα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας. Το πρόγραμμα θα συνοδευόταν από βοήθεια ύψους 10 δισ. ευρώ και απαιτούσε την επιβολή δημοσιονομικών και διαρθρωτικών μέτρων ύψους 4.5% του ΑΕΠ, αλλά απορρίφθηκε απ' την κυπριακή βουλή. Η δεύτερη απόφαση του Eurogroup⁹ προβλέπει επίσης βοήθεια ύψους 10 δισ. ευρώ και συνοδεύεται με την υπογραφή μνημονίου, μείωση του χρηματοπιστωτικού τομέα της Κύπρου μέχρι το 2018 στο μέσο όρο της Ε.Ε., μεγαλύτερο έλεγχο από ανεξάρτητα σώματα για την καταπολέμηση του «βρόμικου» χρήματος, αύξηση εταιρικών φόρων και στήριξη από την Ελλάδα για τα κυπριακά

⁸ Ο παρών πίνακας παρουσιάζεται στον παρακάτω ιστότοπο http://www.keam.gr/main/?attachment_id=603

⁹ Η συγκεκριμένη απόφαση δεν χρειάστηκε έγκριση από την κυπριακή Βουλή

τραπεζικά υποκαταστήματα που υπάρχουν στην χώρα (Λαϊκή, Κύπρου και Ελληνική τελικά θα περάσουν στον όμιλο της Τράπεζας Πειραιώς αφού πρώτα ανακεφαλαιοποιηθούν με 1 δισ. ευρώ από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και 500 εκατομμύρια ευρώ απ' το κυπριακό δημόσιο).

Ως προς τις 2 κυπριακές τράπεζες αποφασίστηκαν τα εξής:

- a) Άμεση εκκαθάριση της Λαϊκής τράπεζας με συμμετοχή ομολογιούχων, μετόχων και «ανασφάλιστων» καταθετών (δηλαδή αυτών που διαθέτουν καταθέσεις άνω των 100.000€ σ'ένα λογαριασμό). Οι ανασφάλιστες καταθέσεις της Λαϊκής σύμφωνα με δηλώσεις του πρώην Υπ. Οικονομικών, Μιχάλη Σαρρή, μπορεί να «κουρευτούν» έως και 80% ενώ η αναμονή για την αποπληρωμή των καταθετών μπορεί να φθάσει τα 6 με 7 χρόνια
- b) Η Λαϊκή θα «σπάσει» σε δύο κομμάτια («καλή» και «κακή» τράπεζα) με την «καλή» να μεταφέρεται στην τράπεζα Κύπρου παίρνοντας μαζί τις υποχρεώσεις προς τον ELA (ύψους 9 δισ. ευρώ) και την «κακή» να οδηγείται σταδιακά σε παύση λειτουργιών
- c) Οι καταθέσεις της τράπεζας Κύπρου έως 100.000€ δεν θα «κουρευτούν» ενώ για αυτές άνω των 100.000€ το ποσό του «κουρέματος» παραμένει ακόμη άγνωστο (υπολογίζεται από 37.5% έως 60% ανάλογα με τις ανάγκες ανακεφαλαιοποίησης που θα προκύψουν). Η τράπεζα Κύπρου θα ανακεφαλαιοποιηθεί δηλαδή μέσω της μετατροπής ανασφάλιστων καταθέσεων σε μετοχικό κεφάλαιο με την πλήρη συνεισφορά των μετόχων και των κατόχων αξιογράφων/χρεογράφων, έτσι ώστε μέχρι το τέλος του προγράμματος να έχει δείκτη βασικών ιδίων κεφαλαίων 9%.

5.10 Τα μέτρα εξυγίανσης της Λαϊκής Τράπεζας και της Τράπεζας Κύπρου σύμφωνα με ανακοίνωση της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου

Η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου με ανακοίνωση της αναφέρει ότι οι τράπεζες θα λειτουργούν κατά τις συνήθεις εργάσιμες ώρες για να εξυπηρετούν τους πολίτες και να απαντούν σε ερωτήσεις που σχετίζονται με τα αναθεωρημένα περιοριστικά μέτρα στις συναλλαγές. Σύμφωνα με την ανακοίνωση, "παρόλο που τα περιοριστικά μέτρα στις συναλλαγές δημιουργούν δυσλειτουργίες, η υπόσχεση για ένα βελτιωμένο

οικονομικό περιβάλλον μπορεί να υλοποιηθεί αν εργαστούμε συλλογικά". Όπως αναφέρεται, "τα περιοριστικά αυτά μέτρα εφαρμόζονται σε όλες τις τράπεζες, χωρίς εξαίρεση, είναι προσωρινά και είναι σημαντικά για τη ρύθμιση της ροής κεφαλαίου σε όλη τη χώρα". Στόχος η διαφύλαξη και η σταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Σημειώνεται ότι "κάθε μέρα τα μέτρα θα αξιολογούνται και θα βελτιώνονται ή/και θα χαλαρώνουν, όπου κρίνεται αναγκαίο, με πρωταρχικό στόχο τη διαφύλαξη και σταθεροποίηση του κυπριακού χρηματοπιστωτικού συστήματος".

Η ανακοίνωση αναφέρει, επίσης, ότι το προσωπικό της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου έχει δημιουργήσει οδηγούς με Ερωτήσεις και Απαντήσεις (Q & A) που θα βοηθήσουν το κοινό να κατανοήσει τα προσωρινά αυτά μέτρα. Όπως αναφέρεται, ο οδηγός αυτός είναι επίσης διαθέσιμος από τα υποκαταστήματα των τραπεζών σε όλη την Κύπρο. Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου συνεργάζεται με όλες τις τράπεζες για την εξασφάλιση της ορθότητας των πληροφοριών που δίνονται στα υποκαταστήματα τους, προστίθεται. Δεδομένου ότι νέα ερωτήματα λαμβάνονται συνεχώς και γίνονται τροποποιήσεις στα υφιστάμενα περιοριστικά μέτρα, το υλικό Q & A στην ιστοσελίδα της ΚΤΚ θα ενημερώνεται συνεχώς, καταλήγει η ανακοίνωση.

Τι σημαίνουν, όμως, τα μέτρα εξυγίανσης. Για την καλύτερη κατανόηση των Μέτρων Εξυγίανσης που εφαρμόζονται δυνάμει του περί Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Νόμου του 2013, στην Τράπεζα Κύπρου και Λαϊκή Τράπεζα, στη βάση της συμφωνίας του Eurogroup με την Κυπριακή Κυβέρνηση την 25η Μαρτίου 2013, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ('ΚΤΚ') διευκρινίζει τα ακόλουθα:

Λαϊκή Τράπεζα

Τα Μέτρα Εξυγίανσης που έχουν ήδη ληφθεί αφορούν:

- την πώληση των εργασιών των υποκαταστημάτων της Λαϊκής Τράπεζας στην Ελλάδα στην Τράπεζα Πειραιώς Ελλάδος,
- την πώληση των εργασιών της Λαϊκής Τράπεζας στην Κύπρο (με εξαίρεση τις θυγατρικές τράπεζες και τα υποκαταστήματα στο εξωτερικό) στην Τράπεζα Κύπρου.

- Όλες οι συμβάσεις εργασίας μεταφέρθηκαν ως έχουν είτε στην Τράπεζα Κύπρου είτε στην Τράπεζα Πειραιώς.
- Όλα τα καταστήματα της Λαϊκής Τράπεζας θα λειτουργήσουν κανονικά την ερχόμενη Τρίτη 2 Απριλίου 2013 μαζί με το προσωπικό που τα στελεχώνει, αλλά υπό την ιδιοκτησία της Τράπεζας Κύπρου.

Περαιτέρω διευκρινίζονται τα ακόλουθα:

- Όλες οι ασφαλισμένες καταθέσεις των πελατών (φυσικά και νομικά πρόσωπα) μέχρι του ποσού των €100.000 κατά τις 26 Μαρτίου 2013 έχουν μεταφερθεί από την Λαϊκή Τράπεζα στην Τράπεζα Κύπρου.
- Περαιτέρω μεταφέρθηκε ολόκληρο το ποσό των καταθέσεων που ανήκει σε πιστωτικά ιδρύματα, την Κυβέρνηση, δήμους, κοινοτικά συμβούλια και άλλους δημόσιους φορείς, ασφαλιστικές εταιρείες, φιλανθρωπικά ιδρύματα, σχολεία, εκπαιδευτικά ιδρύματα, και καταθέσεις που ανήκουν στην JCC Payment Systems Ltd.
- Σε περίπτωση πελάτη όπου το σύνολο των καταθέσεων του, υπερβαίνει τις €100.000, το επιπρόσθετο ποσό της κατάθεσης παραμένει στην ‘κακή’ Λαϊκή Τράπεζα.
- Όλα τα δάνεια και πιστωτικές διευκολύνσεις των πελατών της Λαϊκής Τράπεζας μεταφέρονται στην Τράπεζα Κύπρου εκτός του ποσού που αναλογεί στις καταθέσεις που παρέμειναν στην ‘κακή’ Λαϊκή Τράπεζα, ως αναφέρεται πιο πάνω.

Τράπεζα Κύπρου

Τα Μέτρα Εξυγίανσης αφορούν:

- την πώληση των εργασιών των υποκαταστημάτων της Τράπεζας Κύπρου στην Ελλάδα στην Τράπεζα Πειραιώς Ελλάδος.
- την εφαρμογή του μέτρου της «διάσωσης με ίδια μέσα» (bail-in).

- Για σκοπούς του πιο πάνω μέτρου, αθροίζονται οι καταθέσεις που ένας πελάτης (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) κατέχει στις 26 Μαρτίου 2013 στην Τράπεζα Κύπρου και, αν το άθροισμα υπερβαίνει τις €100.000, τότε σε σχέση με το ποσό κατάθεσης πέραν των €100.000 εφαρμόζονται τα εξής:

Το σύνολο των δανείων και πιστωτικών διευκολύνσεων κατά τις 26 Μαρτίου 2013 του καταθέτη προς την Τράπεζα Κύπρου αφαιρείται από το ποσό της κατάθεσης πέραν των €100.000. Αν το άθροισμα των υπολοίπων των δανείων και πιστωτικών διευκολύνσεων είναι μεγαλύτερο ή ίσο με το ποσό κατάθεσης πέραν των €100.000, δηλαδή εμφανίζεται χρεωστικό υπόλοιπο, τότε τα μέτρα εξυγίανσης δεν αφορούν αυτόν τον πελάτη. Αν το άθροισμα των υπολοίπων των δανείων και πιστωτικών διευκολύνσεων είναι μικρότερο από το ποσό κατάθεσης πέραν των €100.000, δηλαδή εμφανίζεται πιστωτικό υπόλοιπο, τότε επί της διαφοράς αυτής εφαρμόζονται τα εξής:

- Ποσοστό 37,5% της διαφοράς μετατρέπεται αυτόματα σε μετοχές τάξης Α' με δικαιώματα ψήφου και μερίσματος στην Τράπεζα Κύπρου.
- Ποσοστό 22,5% της διαφοράς παγοποιείται προσωρινά και ενδεχομένως, μέρος ή ολόκληρο του, να μετατραπεί σε μετοχές τάξης Α' με δικαιώματα ψήφου και μερίσματος στην Τράπεζα Κύπρου για σκοπούς πλήρους ανακεφαλαιοποίησης της. Συναφώς, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, ως Αρχή Εξυγίανσης, θα διορίσει ανεξάρτητο εκτιμητή για σκοπούς αποτίμησης της Τράπεζας Κύπρου. Το αργότερο εντός 90 ημερών από την ολοκλήρωση της αποτίμησης, μέρος ή ολόκληρο του εν λόγω ποσοστού ενδεχομένως να μετατραπεί σε μετοχές και το υπόλοιπο να επιστραφεί στον καταθέτη. Σε όση έκταση αυτό το 22,5% μετατραπεί εκ νέου σε κατάθεση, θα υπολογιστούν τόκοι αναδρομικά και με μια μικρή προσαύξηση.
- Το υπόλοιπο 40% της διαφοράς παγοποιείται προσωρινά για σκοπούς ρευστότητας. Ωστόσο θα συνεχίζουν να υπολογίζονται τόκοι στο ύψος της κατάθεσης με βάση το υφιστάμενο επιτόκιο, συν προσαύξηση κατά 10 μονάδες βάσης. Το εν λόγω ποσό θα αποπαγοποιηθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα και δεν θα χρησιμοποιηθεί για σκοπούς ανακεφαλαιοποίησης.

- Το υφιστάμενο κεφάλαιο της Τράπεζας Κύπρου (μετοχές, αξιόγραφα μετατρέψιμα σε μετοχές, χρεόγραφα) μετατρέπεται σε νέες μετοχές όπως εξηγείται πιο κάτω:
- Οι υφιστάμενες συνήθειες μετοχές μετατρέπονται σε νέες μετοχές τάξης Δ'.
- Τα υφιστάμενα αξιόγραφα μετατρέψιμα σε μετοχές μετατρέπονται σε νέες μετοχές τάξης Γ'.
- Τα υφιστάμενα χρεόγραφα μετατρέπονται σε νέες μετοχές τάξης Β'.
- Τα δικαιώματα ψήφου και μερίσματος των πιο πάνω νέων τάξεων μετοχών (Β', Γ', Δ') θα μπορούν να ασκηθούν μόνο εφόσον τα συνολικά μερίσματα που θα δοθούν στους κατόχους μετοχών τάξης Α' θα φτάσουν την αρχική εισφορά τους συν ετήσιο τόκο με επιτόκιο αναφοράς EURIBOR-3 μηνών συν 10%. Οι μετοχές τάξης Α' θα κατέχουν πλήρη δικαιώματα ψήφου και μερίσματος.

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω μέτρων εξυγίανσης, η Τράπεζα Κύπρου ουσιαστικά έχει απορροφήσει το μεγαλύτερο μέρος των εργασιών της Λαϊκής Τράπεζας στην Κύπρο και συνεχίζει να προσφέρει υπηρεσίες στους πελάτες των δύο τραπεζών μέσω των υποκαταστημάτων της Τράπεζας Κύπρου και των υποκαταστημάτων της μέχρι πρότινος Λαϊκής Τράπεζας. Οι πελάτες προτρέπονται να συνεχίσουν να απευθύνονται στα υποκαταστήματα της τράπεζας με την οποία συναλλάσσονταν, μέχρι το διευρυμένο δίκτυο να μπορεί να εξυπηρετεί όλους τους πελάτες από όλα τα σημεία του. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι τα πιο πάνω μέτρα εξυγίανσης της Τράπεζας Κύπρου δεν αφορούν τους μέχρι πρότινος πελάτες της Λαϊκής Τράπεζας και ότι δεν αφορούν ποσά που θα κατατεθούν στην Τράπεζα Κύπρου, είτε από πελάτη της Τράπεζας Κύπρου είτε από πελάτη μέχρι πρότινος της Λαϊκής Τράπεζας, μετά τις 26/3/2013.

Σε σχέση με την εφαρμογή των μέτρων εξυγίανσης επί της Λαϊκής Τράπεζας και της Τράπεζας Κύπρου σχετικές είναι οι ακόλουθες αρχές:

- **Μεταχείριση κοινών λογαριασμών (joint accounts):** Σύμφωνα με τους Κανονισμούς για τη λειτουργία του Σχεδίου Προστασίας Καταθέσεων και

Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων του 2013, θεωρείται ότι ο καθένας από τους κατόχους του κοινού λογαριασμού κατέχει ξεχωριστή κατάθεση, το ύψος της οποίας λογίζεται ότι είναι το πηλίκο του ποσού της εν λόγω κατάθεσης δια του αριθμού των προσώπων που είναι συνιδιοκτήτες εκτός αν υπάρχουν συγκεκριμένα στοιχεία ή συμβατικοί όροι που διαφοροποιούν το πιο πάνω.

- **Μεταχείριση πολλαπλών καταθετικών λογαριασμών ανά πελάτη:** Σε περίπτωση που υπάρχουν περισσότεροι από ένας καταθετικός λογαριασμός ανά πελάτη, τότε το ποσό της κατάθεσης σε σχέση με τα μέτρα που αναφέρονται στα σημεία 1 και 2 πιο πάνω, θεωρείται ότι είναι το άθροισμα του ποσού όλων των λογαριασμών μέχρι τις €100.000.
- **Καταθέσεις (α) προσώπων που ενεργούν ως εμπιστευματοδόχοι ή ως εντολοδόχοι (trustees or nominees), (β) προσώπων που είναι δικαιούχοι κατάθεσης η οποία είναι καταχωρημένη σε λογαριασμό μαζί με άλλες καταθέσεις πελατών (clients' accounts):** Τα ποσά που αφορούν τις πιο πάνω κατηγορίες, παγοποιούνται μέχρι την προσκόμιση κατάλληλων αποδεικτικών στοιχείων στις αντίστοιχες τράπεζες για τους δικαιούχους από τους κατόχους των λογαριασμών.
- **Σειρά μετατροπής καταθέσεων σε μετοχικό κεφάλαιο ανά πελάτη στην Τράπεζα Κύπρου:** Στην περίπτωση πολλαπλών λογαριασμών ανά πελάτη, η μετατροπή καταθέσεων σε μετοχικό κεφάλαιο γίνεται με την ακόλουθη σειρά προτεραιότητας: (α) λογαριασμοί με μεγαλύτερη περίοδο μέχρι τη ληκτότητα (longest maturity date) λογαριασμού, (β) λογαριασμοί με μεγαλύτερο υπόλοιπο λογαριασμού.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι τα σχετικά Διατάγματα μπορούν να τροποποιηθούν με την έκδοση άλλων από την Αρχή Εξυγίανσης εάν προκύψει ανάγκη.¹⁰

¹⁰ Οι πληροφορίες βρέθηκαν στον παρακάτω ιστότοπο
http://news247.gr/eidiseis/oikonomia/ti_shmainoyn_ta_metra_eksygianshs_se_laikh_kai_kuproy.2189311.html

5.11 Οι εναλλακτικές λύσεις που υπήρχαν για την Κύπρο

Σαφώς και δεν υπάρχουν εύκολες λύσεις σε δύσκολα ζητήματα, όπως ήταν αυτό της Κύπρου. Μια ενδιαφέρουσα ανάλυση έγινε από τους Lee Buchheit και Mitu Gulati (ο πρώτος είναι δικηγόρος που ειδικεύεται σε θέματα αναδιάρθρωσης κρατικών χρεών ενώ ο δεύτερος είναι καθηγητής στο Duke Law School) οι οποίοι πρότειναν τα εξής:

1. Να μην «κουρευτεί» καμιά κατάθεση κάτω των 100.000 ευρώ
2. Οι καταθέσεις άνω των 100.000 ευρώ να μετατραπούν υποχρεωτικά σε «πιστοποιητικά καταθέσεων» (Certificate of Deposits) διάρκειας 5 ή 10 ετών, ώστε να αποφευχθεί εκροή καταθέσεων απ' το σύστημα. Τα πιστοποιητικά αυτά θα έφεραν διαφορετικό επιτόκιο ανάλογα με τη λήξη τους (τα 10ετή θα προσέφεραν μεγαλύτερο επιτόκιο ως επιπλέον κίνητρο) και θα ήταν πλήρως διαπραγματεύσιμα μεταξύ τους.
3. Η λήξη και η αποπληρωμή των κρατικών κυπριακών ομολόγων θα έπρεπε να παραταθεί κατά τουλάχιστον μία πενταετία, εξοικονομώντας ένα ποσό ίσο περίπου με 6.6 δισ. ευρώ. Όπως παραδέχονται οι συγγραφείς της μελέτης, το σχέδιο αυτό δεν αποτελεί μια τέλεια λύση, αλλά σίγουρα θα μείωνε το ύψος του haircut και του κρατικού δανεισμού της Κύπρου.

Επιπλέον, η λύση αυτή ίσως θα μπορούσε να συνδυαστεί με κάποια απ' τα ληφθέντα μέτρα (διάσπαση της Λαϊκής σε «καλό και «κακό» κομμάτι) ή με την έκδοση ομολόγων φυσικού αερίου (10ετή, 20ετή ή και πιο μακράς λήξεως) που θα χρησίμευαν ως εγγυήσεις για την παροχή χρηματοδότησης από τον ELA. Με τον τρόπο αυτό θα αποφεύγονταν (ως ένα βαθμό) οι άμεσοι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων και θα διατηρούνταν η εμπιστοσύνη των επενδυτών τόσο απέναντι στην Κύπρο, όσο και απέναντι στην Ε.Ε. συνολικότερα.

Η δεύτερη προφανής λύση στο πρόβλημα της Κύπρου, θα ήταν η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών μέσω του ESM. Η πρόταση αυτή έχει το μειονέκτημα, ότι ευνοεί την δημιουργία κερδοσκοπικών συμπεριφορών χωρίς να υπάρχει το κόστος της προσωπικής ευθύνης. Ωστόσο, το φαινόμενο αυτό «ηθικού κινδύνου» θα μπορούσε να περιοριστεί μέσω της κρατικοποίησης των τραπεζών και

της ποινικής δίωξης των υπευθύνων. Στον αντίποδα, το μεγάλο πλεονέκτημα μιας τέτοιας πρότασης είναι ότι αποτελεί ένα πρώτο βήμα προς την πλήρη τραπεζική ενοποίηση της Ε.Ε. η οποία θα δημιουργήσει κοινούς κανόνες λειτουργίας και μια ενιαία εποπτική αρχή. Φαίνεται τουλάχιστον υποκριτικό, όταν έχουν ήδη δοθεί περίπου 440 δισ. ευρώ σε διασώσεις κρατών και τραπεζών (άνω των 40 δισ. σε ισπανικές τράπεζες, 67.5 δισ. στην Ιρλανδία, 78 δισ. στην Πορτογαλία και άνω των 245 δισ. στην Ελλάδα) οι Βρυξέλλες να εξαντλούν την αυστηρότητα τους προκειμένου να βοηθήσουν την μικρή Κύπρο. Οι συνέπειες τόσο για το ίδιο το νησί όσο και για την Ευρωζώνη, μπορεί να είναι μοιραίες.

Ο νομπελίστας οικονομολόγος Paul Krugman αναφέρει ότι η ύφεση και η εσωτερική υποτίμηση θα είναι τόσο επίπονες ώστε ίσως να συμφέρει την Κύπρο να εγκαταλείψει το ευρώ. Στο ίδιο μήκος κύματος κινούνται οι αναλύσεις της UBS, του Mohamed A. El-Erian (CEO του επενδυτικού κολοσσού της Pimco) καθώς και του Διεθνούς Χρηματοπιστωτικού Ινστιτούτου (IIF) οι οποίες τονίζουν ότι η πιθανή αποχώρηση της Κύπρου απ' το ευρώ δύναται να δημιουργήσει ένα ντόμινο οικονομικής αναταραχής που θα οδηγήσει στο τέλος της Ευρωζώνης.

Καταλαβαίνει κανείς λοιπόν, ότι η απόφαση για το σχέδιο διάσωσης της Κύπρου, θα έπρεπε να έχει μια περισσότερο πολιτική παρά οικονομική χροιά. Η αντιμετώπιση των προβλημάτων εντός της Ε.Ε. με διαφορετικά κριτήρια ανά χώρα, δημιουργεί συνθήκες οικονομικού και πολιτικού ομορτουισμού. Συνεπώς, γιατί να επιθυμεί κάποιος να αποτελεί μέρος μιας Ευρωζώνης ή ένωσης που λειτουργεί με γνώμονα μόνο το εθνικό συμφέρον; Όπως πολύ σωστά αναφέρει ο γνωστός οικονομολόγος Brad DeLong, η περίοδος του Μεσοπολέμου έπρεπε να διδάξει τέσσερα μαθήματα στους Ευρωπαίους:

1. Ότι για να ευημερεί η παγκόσμια οικονομία, δημοσιονομικές προσαρμογές θα πρέπει να αναλαμβάνουν τόσο οι πλεονασματικές όσο και οι ελλειμματικές χώρες
2. Για να αποφεύγονται οι κρίσεις απαιτείται η ύπαρξη ενός ενιαίου τραπεζικού συστήματος και μια ενιαία ρυθμιστικής και εποπτικής αρχής
3. Για να διαχειριστεί μια κρίση, ένας έσχατος πιστωτής (lender of last resort) θα πρέπει να ανταποκρίνεται πραγματικά στον ρόλο του, δηλαδή να δημιουργεί

οποιαδήποτε αξία απαιτείται προκειμένου να δημιουργηθεί ασφάλεια στις αγορές

4. Η επιβίωση μιας νομισματικής ένωσης απαιτεί μεγάλης κλίμακας μεταφορές δημοσιονομικών πόρων προκειμένου να αντισταθμιστούν οι συνέπειες που θα έχει η επιβολή ενός ενιαίου νομίσματος στο εντός της ένωσης εμπόριο¹¹.

¹¹ Το παρόν κείμενο αναγράφεται στο παρακάτω ιστότοπο <http://www.keam.gr/main/?p=597>

Κεφάλαιο 6: Σύγκριση offshore εταιρειών της Ελλάδας με τις offshore της Κύπρου

6.1 Τομείς δραστηριοποίησης

Οι ομοιότητες σε αυτές τις εταιρείες στον τομέα της δραστηριοποίησης τόσο στην Κύπρο όσο και στην Ελλάδα είναι:

- Προστασία του ιδιοκτήτη από προσωπική ευθύνη
- Αγορά ή ανέγερση ακινήτων
- Χρηματιστηριακές συναλλαγές (αγορά μετοχών από το χρηματιστήριο)
- Ναυτιλιακές εταιρείες
- Ξενοδοχειακές εταιρείες
- Υπηρεσίες πάσης φύσεως
- Εμπορικές συναλλαγές
- Εισαγωγικές ή εξαγωγικές δραστηριότητες (αντιπροσωπείες)
- Επανατιμολόγηση και τριγωνικό εμπόριο σε εισαγωγές, εξαγωγές

6.2 Φορολογία offshore

Να διευκρινιστεί ότι στην ελληνική φορολογική νομοθεσία περιλαμβάνονται ελάχιστες ειδικές ρυθμίσεις για τις υπεράκτιες εταιρείες, και επομένως το ισχύον καθεστώς σε μεγάλο βαθμό βασίζεται στις διατάξεις που εφαρμόζονται για κάθε αλλοδαπή εταιρεία που δραστηριοποιείται στην Ελλάδα. Για πρώτη φορά η Ελλάδα ασχολήθηκε με την αντιμετώπιση των εξωχώριων εταιρειών με την ψήφιση των νόμων 3052/2002 και 3091/2002.

Οι διατάξεις των νόμων αυτών περιλαμβάνουν τα εξής:

- Φορολογία ακινήτων που ανήκουν σε εξωχώριες εταιρείες. Ο φόρος που καταβάλλουν από 3% αυξήθηκε πλέον σε 15% επί της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων.
- Τήρηση βιβλίων και στοιχείων από εξωχώριες εταιρείες που κατέχουν ακίνητα.

- Μη αναγνώριση δαπανών από και προς εξωχώριες εταιρείες
- Μη αναγνώριση αποσβέσεων παγίων όταν αγοράζονται από εξωχώριες Εταιρείες.
- Μη χορήγηση ενισχύσεων στις αγορές από εξωχώριες εταιρείες.

Η Κύπρος προσφέρει ένα φάσμα φορολογικών πλεονεκτημάτων στις εταιρείες που διεξάγουν εργασίες στην Κύπρο. Τα πλεονεκτήματα αυτά πηγάζουν από την ευνοϊκή φορολογία της Κύπρου που είναι σύμφωνη με τις απαιτήσεις του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (OECD) και της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και από το εκτενές δίκτυο συμβάσεων αποφυγής διπλής φορολογίας. Εν συντομία οι κύριες πρόνοιες της εταιρικής φορολογίας είναι:

- ομοιόμορφος φορολογικός συντελεστής εταιρικού φόρου 10% που είναι ο χαμηλότερος στην ΕΕ·
- μη φορολόγηση των μερισμάτων ή των πληρωμών τόκων σε πρόσωπα που δεν είναι κάτοικοι της Κύπρου·
- μη παρακράτηση φόρου για δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας (royalties) αναφορικά με τη χρήση των δικαιωμάτων εκτός Κύπρου·
- ευνοϊκή μεταχείριση των ζημιών·
- μη επιβολή φορολογίας για την μόνιμη εγκατάσταση εκτός Κύπρου, υπό όρους·
- συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας με πάνω από 46 χώρες·
- μη επιβολή φόρου επί κεφαλαιουχικών κερδών από τη διάθεση χρεογράφων σε αναγνωρισμένο Χρηματιστήριο·
- μη επιβολή φόρου επί των κερδών από αναδιοργανώσεις·
- αφορολόγητος επαναπατρισμός κερδών και κεφαλαίου.

Συνεπώς, αυτό που προκύπτει σύμφωνα με τα παραπάνω είναι ότι οι offshore εταιρείες της Κύπρου υπόκεινται σε πιο ευνοϊκή φορολογική αντιμετώπιση από ότι οι offshore της Ελλάδας. Αυτός είναι και ένας σοβαρός λόγος προτίμησης της Κύπρου για ίδρυση offshore.

6.3 Υπεράκτιες εταιρείες σε Ελλάδα και Κύπρο σήμερα

Στην Ελλάδα σήμερα υπολογίζεται ότι υπάρχουν περίπου 16.580 υπεράκτιες εταιρείες εκ των οποίων μόνο οι 965 υποβάλλουν φορολογική δήλωση. Αυτό που

παρατηρείται είναι ότι υπάρχει μια αύξηση τα τελευταία χρόνια στην ίδρυση υπεράκτιων εταιρειών και συγχρόνως μια μείωση στην υποβολή φορολογικών δηλώσεων και ακόμα μια μεγαλύτερη μείωση στην καταβολή των φόρων προς το Ελληνικό Δημόσιο.

Στην Κύπρο σήμερα υπάρχουν περίπου 312.000 εταιρείες, από αυτές τα 2/3 είναι ξένων συμφερόντων, ενώ 45.000 είναι εταιρείες διεθνών δραστηριοτήτων. Ένα μεγάλο και σημαντικό ποσοστό εξ αυτών των εταιρειών ανήκει σε Ρώσους επενδυτές όπως μπορούμε να συμπεράνουμε από τις καταθέσεις τους σε τράπεζες της Κύπρου, στους οποίους ανήκουν τα 20 δις από τα 68.5 δις καταθέσεων που έχουν γίνει.

Συμπεράσματα

Η δραστηριότητα των υπεράκτιων εταιρειών και γενικότερα των υπεράκτιων οικονομικών κέντρων, αποτελεί σημαντικότατο οικονομικό και πολιτικό ζήτημα που έχει προκαλέσει πολλές συζητήσεις όσον αφορά τη νομιμότητα και τη σκοπιμότητα ή μη της ύπαρξής τους. Αρκεί να επισημανθεί ότι σύμφωνα με εκτιμήσεις, το μισό περίπου των παγκόσμιων οικονομικών πράξεων, συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με υπεράκτια κέντρα και αυτό από μόνο του καταδεικνύει το μέγεθος του ζητήματος.

Οι υπεράκτιες αγορές διατηρούν τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα με την ανοχή των οικονομιών υψηλής φορολόγησης - που αδυνατούν να συντονιστούν - και με αντάλλαγμα τη μερική και υπό περιπτώσεις διαφάνεια των συναλλαγών η οποία σε πρώτη φάση πλήττει ιδιώτες με περιορισμένες off-shore επενδύσεις, για παράδειγμα σε εταιρείες - “οχήματα” ή σε αμοιβαία κεφάλαια όπου γίνεται πλέον απαιτητή η διαφάνεια ως προς την ταυτότητα του επωφελούμενου των επενδύσεων αυτών. Ωστόσο οι υπηρεσίες που προσφέρονται από τις off-shore αγορές δεν περιορίζονται στα φορολογικά κίνητρα και στη μυστικότητα των επενδυτών (που εν μέρει εξασφαλίζει την αποφυγή πληρωμής φόρων). Εκτείνονται σε μια ευρεία σειρά υπηρεσιών που έχει ως στόχο τη χαμηλού κόστους και εύκολη - χωρίς περιττούς περιορισμούς - διεξαγωγή εξειδικευμένων επιχειρηματικών εργασιών διαφόρων επιχειρήσεων.

Είναι αξιοσημείωτη η σταθερά ανοδική ζήτηση για υπηρεσίες off-shore που επιτυγχάνεται χάρη στη χρήση των ψηφιακών δικτύων: η διαφήμιση και η έκταση των προσφερόμενων υπηρεσιών μέσω του παγκόσμιου ιστού έχουν κάνει εύκολη και προσιτή τη χρήση των υπηρεσιών τους.

Το σημαντικότερο όμως είναι ότι οι υπηρεσίες δεν απευθύνονται αποκλειστικά σε μεγάλους επενδυτές, αλλά και σε άτομα με περιορισμένα σχετικά κεφάλαια που επιθυμούν να αντισταθμίσουν απώλειες σε απαξιωμένα χρηματοοικονομικά προϊόντα χωρών υψηλής φορολόγησης ή να μεταφέρουν τα χρήματά τους σε αγορές χαμηλότερου κόστους, αποφεύγοντας υπέρογκες φορολογικές επιβαρύνσεις απόδοσης και εισοδήματος.

Γενικά οι παράκτιες αγορές προσαρμόζονται, διεκδικώντας ουσιαστικότερο ρόλο και επιδιώκοντας μεγαλύτερη αποδοχή στην παγκόσμια οικονομική και πολιτική κοινότητα. Αρκετές από αυτές, αφενός έχοντας καθιερωθεί στον τομέα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, αφετέρου επεκτείνοντας τις υπηρεσίες τους στον τομέα των ψηφιακών επενδύσεων, πετυχαίνουν την ουσιαστική ενσωμάτωσή τους στη διεθνή οικονομία.

Το εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών καταρρίπτει έναν ακόμη μύθο: αυτόν που θέλει τους φορολογικούς παραδείσους να στηρίζουν το συγκριτικό τους πλεονέκτημα μόνο στη φορολογική τους πολιτική. Ο τομέας της ανωνυμίας παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς δεν περιορίζεται μόνο σε πολιτικές, όπως η προστασία της ταυτότητας των ιδιοκτητών νομικών προσώπων. Εκτείνεται σε υπηρεσίες όπως η έκδοση πιστοποιητικών ταυτότητας που αντικαθιστούν την πραγματική ταυτότητα του συναλλασσομένου. Στα πιστοποιητικά αυτά περιλαμβάνονται άδειες οδήγησης αναγνωρισμένες από παγκόσμιο οργανισμό πιστοποίησης ή πιστοποιητικά επαγγελματικής και γνωστικής κατάρτισης. Στις περισσότερες χώρες αυτά θεωρούνται παράνομα βέβαια, ωστόσο παίζουν τον ρόλο βοηθητικών πιστοποιητικών που προστατεύουν την πραγματική ταυτότητα του ατόμου, τουλάχιστον για περιορισμένες συναλλαγές που έχουν ως αφετηρία το χρηματοπιστωτικό σύστημα των περιοχών αυτών.

Ο τομέας της διακίνησης κεφαλαίων, παρότι αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των υπηρεσιών συγκέντρωσης επενδυτικών κεφαλαίων στις υπεράκτιες αγορές, έχει αποκτήσει ιδιαίτερη βαρύτητα τα τελευταία χρόνια, καθώς οι σύγχρονες τεχνολογίες αυξάνουν τις δυνατότητες τάχιστης διακίνησης κεφαλαίων και άμεσης παρακολούθησής τους από τους επενδυτές. Ενδεικτική είναι η χρήση ψηφιακού χρήματος ή πιστωτικών καρτών που επιτρέπουν την ασφαλή μεταφορά κεφαλαίων εκτός των φορολογικών παράδεισων.

Όσον αφορά την ελληνική πραγματικότητα, η αλήθεια είναι ότι η αφύπνιση ήρθε με αρκετή χρονική υστέρηση. Ήταν για δεκαετίες κοινό μυστικό ότι η πλειονότητα των υπεράκτιων εταιρειών ελληνικών συμφερόντων, αφορούσαν «επιχειρήσεις» με μοναδικό πάγιο στοιχείο ένα ακίνητο συνήθως μεγάλης αξίας και χωρίς καμία εμπορική δραστηριότητα. Επειδή δε τέτοιες καταστάσεις στην Ελλάδα

συνήθως παίρνουν μυθικές διαστάσεις, τελικά η ίδρυση υπεράκτιων εταιρειών από Έλληνες πολίτες, κυρίως στην Κύπρο, έγινε θέμα κοινωνικής καταξίωσης. Σαν συνέπεια αυτού του γεγονότος και ως συμπέρασμα της έρευνάς μας στην Κύπρο, εμφανίζονται διάφορα κυπριακά γραφεία συμβούλων επιχειρήσεων να εκπροσωπούν μερικές χιλιάδες υπεράκτιες επιχειρήσεις ελληνικών συμφερόντων που ελάχιστες από αυτές στην ουσία εξυπηρετούν κάποιο συγκεκριμένο σκοπό. Ο μεγαλύτερος αριθμός των εταιρειών αυτών συνήθως ιδρύθηκαν χωρίς κάποιο συγκεκριμένο λόγο, αλλά στα πλαίσια του «να υπάρχει ένα φορολογικό βοήθημα εκτός Ελλάδος» σε περίπτωση που η επιχείρηση εντός της χώρας εμφανίσει υπερβολικά κέρδη και κατά συνέπεια θα πρέπει να αποδοθούν μεγάλοι φόροι. Η αλήθεια είναι ότι οι περισσότερες από τις εταιρείες αυτές ιδρύθηκαν την εποχή της ανόδου του χρηματιστηρίου, όταν υπήρχαν υπερβολικές οικονομικές προσδοκίες από τους Έλληνες επιχειρηματίες, με συνέπεια να αδρανήσουν στις μεταγενέστερες χαλεπές εποχές. Μερικές από αυτές, που τελικά εξυπηρετούν το σκοπό για τον οποίο ιδρύθηκαν, συνήθως ασχολούνται με «transfer pricing» σε εικονικές τριγωνικές συναλλαγές, με σκοπό τη μείωση των κερδών ή την αύξηση του κόστους των «μητρικών» επιχειρήσεων. Στη περίπτωση δε της κυπριακής πραγματικότητας όπου υπήρξε μετασχηματισμός των υπεράκτιων επιχειρήσεων σε κυπριακές, συνήθως αυτές αποδέχθηκαν την αλλαγή, επειδή παρά την αλλαγή του φορολογικού συντελεστή, αυτός παρέμεινε ιδιαίτερα χαμηλός, υστερώντας ουσιαστικά κατά είκοσι και πλέον μονάδες του μέσου ελληνικού φορολογικού συντελεστή επιχειρήσεων. Επιπλέον η αμφιλεγόμενη μέχρι τότε υπεράκτια οντότητα, ενδύθηκε τον μανδύα της επιχείρησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ένα άλλο μέρος των υπεράκτιων εταιρειών ελληνικών συμφερόντων αποτελούν αυτές που όπως προαναφέρθηκε έχουν ιδρυθεί για να προστατεύσουν τον ή τους μετόχους από την αποκάλυψη της ακίνητης περιουσίας που διαθέτουν και μπορούμε να πούμε ότι αποτελούν τις «σταθερές αξίες» στην ελληνική πραγματικότητα, επειδή οποιαδήποτε νομοθετική παρέμβαση και αν υπάρξει, τελικά σε ελάχιστες περιπτώσεις θα αποκαλυφθούν οι πραγματικοί ιδιοκτήτες των ακινήτων σε επίπεδο φυσικών προσώπων, μιας και τα άτομα αυτά εμφανίζουν ελάχιστα φορολογητέα εισοδήματα.

Σε περίπτωση δε που αυτοί θεωρήσουν τελικά ασύμφορη τη διατήρηση των ακινήτων στην υπεράκτια εταιρεία λόγω υπερβολικών φορολογικών επιβαρύνσεων, είναι σίγουρο ότι θα προτιμήσουν να τα μεταβιβάσουν σε άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, παρά να εμφανιστούν αυτοί ως πραγματικοί ιδιοκτήτες.

Είναι αλήθεια ότι μετά την εφαρμογή του ν. 3091/2002, από την 1/1/2003, ο νομοθέτης έχει προσπαθήσει σοβαρά να βάλει όρια στην δράση των υπεράκτιων εταιρειών στον ελλαδικό χώρο. Βέβαια, όσον αφορά τα ακίνητα και σύμφωνα με τα όσα προαναφέρθηκαν, θεωρούμε απίθανο να επιτευχθούν σε μεγάλο ποσοστό οι επιδιώξεις του νομοθέτη επειδή οι πραγματικοί κάτοχοι των συγκεκριμένων ακινήτων επιθυμούν την ανωνυμία τους με οποιοδήποτε κόστος. Πολλά από αυτά τα πρόσωπα πιστεύουμε ότι ανήκουν στον πολιτικό ή καλλιτεχνικό χώρο και μια τέτοια δημόσια αποκάλυψη θα έβλαπτε την προσωπική τους εικόνα με απώλειες και σε πολλά άλλα επίπεδα. Πολλοί πραγματικοί κάτοχοι τέτοιων ακινήτων είναι είτε φυσικά πρόσωπα που βρίσκονται σε καθεστώς πτώχευσης, οποιαδήποτε δε προσωπική περιουσία θα αποτελούσε άμεσο στόχο των πιστωτών τους, είτε εμφανίζουν ελάχιστα προσωπικά εισοδήματα επειδή είναι συνήθως κάτοχοι εταιρικών μεριδίων ή μετοχών εταιρειών που δεν αποδίδουν σχεδόν ποτέ μέρισμα λόγω συνεχώς εμφανιζομένων ζημιών με συνέπεια να παρουσιάζουν πρόβλημα σχετικά με το «πόθεν έσχες».

Πιο σημαντική συμβολή στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής μέσω των υπεράκτιων εταιρειών είχε η διάταξη της παραγράφου 7 του άρθρου 5 του ν. 3091/2002 (ΦΕΚ 330Α/24.12.2002), με την οποία οριζόταν ότι δεν αναγνωρίζονται αποσβέσεις στα πάγια επιχειρήσεων που έχουν αποκτηθεί από υπεράκτια εταιρεία των οποίων δεν είναι κατασκευάστρια. Η συγκεκριμένη διάταξη περιόρισε δραστικά τη δυνατότητα των επιχειρήσεων για αυξημένες αποσβέσεις και κατά συνέπεια μειωμένα κέρδη, σε πάγια που ενώ είχαν πραγματική καταγωγή τη χώρα κατασκευής τους, τελικά εμφανιζόταν να αγοράζονται από κάποια υπεράκτια δικαιοδοσία με μοναδικό σκοπό την υπερκοστολόγησή τους. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η συγκεκριμένη πρακτική ακολουθούταν ακόμα και στη περίπτωση όπου χώρα κατασκευής και πραγματικής πώλησης των παγίων ήταν χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με συνέπεια στην περίπτωση αυτή να μην υφίστατο υποχρέωση καταβολής

του φόρου προστιθέμενης αξίας κατά την εισαγωγή στη χώρα. Οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις προτιμούσαν να εμφανίσουν την πράξη ως εισαγωγή από τρίτη – υπεράκτια χώρα και κατά συνέπεια να αναγκασθούν να εκτελωνίσουν τα αγαθά καταβάλλοντας άμεσα τον φόρο προστιθέμενης αξίας. Φυσικά τον φόρο αυτό τον συμψηφίζουν την επόμενη φορολογική περίοδο με την υποβολή της περιοδικής δήλωσης Φ.Π.Α. Η αλήθεια όμως είναι ότι οι επιχειρήσεις αυτές δεν ενδιαφερόταν μόνο για τις αυξημένες, εικονικές αποσβέσεις, αλλά συνήθως για την επιδότηση της επένδυσης που είχαν μέσω του εκάστοτε αναπτυξιακού νόμου, ή την επιδότηση που είχαν επιτύχει από κοινοτικούς πόρους. Έτσι αν η ίδια συμμετοχή στην επένδυση ήταν π.χ. 50%, στην ουσία η επιχείρηση όχι μόνο δεν συμμετείχε με ίδια κεφάλαια στην επένδυση, αλλά μέσω της υπερτιμολόγησης κάλυπτε το σύνολο του ποσού.

Τέλος, το μεγαλύτερο πρόβλημα που θεωρούμε ότι δημιουργεί τουλάχιστον στην Ελλάδα το φαινόμενο των υπεράκτιων εταιρειών είναι αυτό της υπερτιμολόγησης κατά την αγορά προϊόντων και πρώτων υλών, γνωστό ως «transfer pricing». η αξία εισαγωγής των αγαθών αυτών είναι ελάχιστη σε σχέση με τη τιμή πώλησής τους, ο δρόμος τιμολόγησής τους συνήθως περνάει από κάποια υπεράκτια δικαιοδοσία, έτσι ώστε τελικά η επιχείρηση να εμφανίσει μειωμένα κέρδη και χαμηλή φορολογική δαπάνη. Οι φορολογικές αρχές της Ελλάδος είναι ιδιαίτερα δύσκολο να αντιμετωπίσουν το φαινόμενο αυτό επειδή σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία θα πρέπει να αποδειχθεί σχέση κεφαλαίου ή φορέων (εταίρων – μετόχων) μεταξύ της υπεράκτιας και της ελληνικής εταιρείας. Η μεν σχέση κεφαλαίου δεν αποδεικνύεται ποτέ επειδή θα ήταν αφελές η ημεδαπή εταιρεία να συμμετάσχει στο κεφάλαιο της υπεράκτιας, η δε σχέση συμμετοχής των ιδίων φυσικών ή νομικών προσώπων και στις δύο εταιρείες προστατεύεται με την σύσταση εμπιστευμάτων (trusts).

Το σημείο στο οποίο θεωρούμε ότι ο νόμος επιτυγχάνει πλήρως τους στόχους του, είναι η μη αναγνώριση δαπανών με βάσει φορολογικά στοιχεία που προέρχονται από υπεράκτιες εταιρείες. Ήταν κοινό φαινόμενο, ελληνικές επιχειρήσεις με σημαντική κερδοφορία, να «ιδρύουν» εταιρείες σε υπεράκτιες δικαιοδοσίες, από τις οποίες αντλούσαν δαπάνες συνήθως μέσω υποτιθεμένων παροχών υπηρεσιών για οργάνωση και διοίκηση των ημεδαπών επιχειρήσεων.

Θεωρούμε κατ' αρχήν ότι ενώ κάποιες υπεράκτιες δικαιοδοσίες ξεκίνησαν ως αδύναμες οικονομίες και θεώρησαν ότι η παροχή υπεράκτιων διευκολύνσεων ήταν ένας από τους ελάχιστους τρόπους εξασφάλισης εθνικών εσόδων, στην συνέχεια μετεξελίχθηκαν σε σοβαρά οικονομικά κέντρα με σημαντική συνεισφορά στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα. Το μεγάλο πρόβλημα όμως είναι ότι ενώ εξασφαλίζουν εθνικούς πόρους στην ουσία μειώνουν σημαντικά τα φορολογικά έσοδα άλλων κρατών. Αλλά το παράδοξο είναι ότι εθελοτυφλούν θεωρώντας ότι δεν διαταράσσουν το παγκόσμιο σύστημα. Από την άλλη όμως μεριά απαγορεύουν στις υπεράκτιες επιχειρήσεις να έχουν δραστηριότητα εντός της δικής τους χώρας.

Η Κύπρος για να κατορθώσει να γίνει τελικά πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναγκάστηκε να αποποιηθεί του οφέλους που αποκόμιζε από την εγκατάσταση των υπεράκτιων εταιρειών. Αμέσως όμως μετά μείωσε τον φορολογικό της συντελεστή στο 10% έτσι ώστε να αποτρέψει τη μαζική αποχώρηση των εταιρειών αυτών. Εκείνο όμως που είναι ιδιαίτερα προκλητικό είναι το γεγονός ότι για τα εισοδήματα που προέρχονται εκτός του νησιού, φορολογείται η επιχείρηση μόνο αν η διοίκησή της ασκείται από την Κύπρο. Ασκείται δε η διοίκηση από την Κύπρο, όταν οι διοικούντες κατοικούν στο νησί για διάστημα μεγαλύτερο του ενός εξαμήνου. Σε αντίθετη περίπτωση φορολογούνται οι διοικούντες στο χώρο μόνιμης κατοικίας τους. Τι γίνεται συνήθως σε αυτή την περίπτωση; Εξευρίσκεται και δηλώνεται ως τόπος διαμονής των προσώπων της διοίκησης συνήθως μία υπεράκτια δικαιοδοσία όπου δεν φορολογεί τα εισοδήματα των φυσικών προσώπων, όταν αυτά προέρχονται από πηγές εκτός της δικαιοδοσίας (π.χ. British Virgin Islands). Όλες λοιπόν οι πρώην υπεράκτιες εταιρείες στην Κύπρο είναι στην ουσία εικονικές και δεν εξυπηρετούν πραγματικές εμπορικές δραστηριότητες; Όχι πάντα. Η μεγαλύτερη υπεράκτια εταιρεία που έδρευε στο νησί η «Columbia» και αντιπροσώπευε ναυτιλιακές δραστηριότητες, είχε δε μεγάλες εγκαταστάσεις και απασχολούσε σημαντικό αριθμητικά προσωπικό στην Κύπρο, μετά την αλλαγή της νομοθεσίας μετατράπηκε σε κυπριακή εταιρεία και πραγματοποίησε σοβαρές ξενοδοχειακές επενδύσεις στο νησί.

Μπορεί όμως να προστατευθεί η ελληνική πολιτεία από την φοροδιαφυγή που πραγματοποιείται μέσω αυτών των επιχειρηματικών σχημάτων; Στην

πραγματικότητα όχι επειδή η εμφανιζόμενη στην παρούσα περίπτωση κυπριακή εταιρεία απολαμβάνει της αξιοπιστίας της επιχείρησης της Ευρωπαϊκής ένωσης. Ακριβώς τα ίδιο πρόβλημα υφίσταται και με τις Βρετανικές εταιρείες προμήθειας, οι οποίες στην ουσία είναι 70 υποκρυπτόμενες υπεράκτιες επιχειρήσεις. Το πρόβλημα κατά τη γνώμη μας μπορεί να αντιμετωπισθεί σε εθνικό επίπεδο, με τη προσθήκη διάταξης στην φορολογική μας νομοθεσία που να μην αναγνωρίζει κόστος αγορών, δαπάνες και αποσβέσεις επιχειρήσεων που προέρχονται από χώρες στις οποίες τα εισοδήματά τους δε φορολογούνται λόγω ειδικών φορολογικών διατάξεων ή φορολογούνται κατ' ελάχιστον (περίπτωση κυπριακής εταιρείας με δραστηριότητες και διοίκηση εκτός Κύπρου και Βρετανικής εταιρείας αντιπροσώπευσης με φορολογία στο ποσοστό προμήθειας). Όσον αφορά δε την αποκάλυψη αυτών των χωρών και των εταιρειών, πιστεύουμε ακράδαντα ότι ο ελεγκτικός φορολογικός μηχανισμός της χώρας μας είναι σε θέση να αποκαλύψει τέτοιες περιπτώσεις.

Συμπερασματικά, στην περίπτωση των υπεράκτιων διαδικασιών υπάρχει πολυπλοκότητα και η αντιμετώπιση καλό θα ήτο να είναι κατά περίπτωση. Οι υπεράκτιες επιχειρήσεις αποτελούν μια πραγματικότητα και τα προβλήματα τα οποία αυτές προκαλούν στην εθνική οικονομία δεν αντιμετωπίζονται με αφορισμούς.

Εν κατακλείδει, οποιοδήποτε εισόδημα προκύπτει με πλάγιους τρόπους και μένει αφορολόγητο, τελικά καταλήγει σε κάποιο φυσικό πρόσωπο για να το καταναλώσει, και κατεπέκταση, εκεί θα επικεντρωθεί η προσπάθεια του ελληνικού φορολογικού μηχανισμού, έτσι ώστε να το αποκαλύψει και να το φορολογήσει.

Βιβλιογραφία

A. Ελληνική Βιβλιογραφία

- Λεοντάρη Μιλτιάδη(Αθήνα 2004), «Γενικό Λογιστικό Σχέδιο», Εκδόσεις ΠΑΜΙΣΟΣ
- Δουβής Παναγιώτης (Αθήνα 2008), «Offshore δραστηριότητες», Εκδόσεις Σταμούλης
- Παμπούκη Χρήστου(Αθήνα 2009), «Υπεράκτιες εταιρίες στο ελληνικό διεθνές ιδιωτικό δίκαιο», ΔΕΕ
- Κακαράς Αντώνης(Αθήνα 2008), «Off Shore αγάπη μου», Εκδόσεις Παπαζήσης
- Μελάς Δημήτριος(2010), «Διεθνής Φορολογικός Σχεδιασμός & Υπεράκτιες Επιχειρήσεις», Έκδοση του περιοδικού «Φοροτεχνική και Θρακική Προσέγγιση»
- Αντωνόπουλος Δημήτριος, Κατούδης Ηλίας (Αθήνα 2008), «Φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων», Εκδόσεις Σταμούλης
- Αγγελόπουλος Παναγιώτης (Αθήνα 2010), «Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικό Σύστημα», Εκδόσεις Σταμούλης
- Λιγωμένου Άννα (Αθήνα 2006), «Εξωχώριες εταιρίες και φορολογικοί παράδεισοι», Αρχείο Νομολογίας
- Nicholas Shaxson(2011), «Offshore: Τα νησιά των θησαυρών», Εκδοσεις Παπαδόπουλος(μετάφραση Νίκος Ρούσσο)
- Μελάς Δημήτρης(Αθήνα 2008), «Διεθνής Φορολογικός Σχεδιασμός και Υπεράκτιες Επιχειρήσεις»

B. Ηλεκτρονική Αρθρογραφία

- Γεωργιάδης Στ. Α, «Η αλήθεια για τη φορολόγηση των offshore», 20/10/2002, αρχείο εκδόσεων, εφημερίδα Το Βήμα, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα www.tovima.dolnet.gr
- Γιάννης Παπαδάτος, «Κόλαση για την Ευρώπη οι φορολογικοί παράδεισοι», 26/05/2013, εφημερίδα “Τύπος της Κυριακής”, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα <http://www.antinews.gr/2013/05/26/216972/>
- Κυριάκος Αμανατίδης, «Φορολογικοί παράδεισοι: οι υπεράκτιες εταιρείες», 12/07/2013, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα <http://neoskosmos.com/news/el/node/32736>
- Αγνώστου, «Οι off shore μετακομίζουν από την Κύπρο στη Λετονία», 12/07/2013, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα <http://www.zougla.gr/kosmos/article/i-of-shore-metakomizoun-apo-tin-kipro-sti-letonia>
- Αγνώστου, «Η φοροδιαφυγή από τις offshore ισοδυναμεί με το 40% του ελληνικού χρέους», 6/04/2013, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα <http://www.defencenet.gr/>
- Αγνώστου, «Αυτός είναι ο χάρτης των ελληνικών offshore – Από τις 107 το κράτος γνωρίζει μόνο τις 4!», 6/04/2013, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα <http://www.newsit.gr/>

- Μαρία Βουργάνα, «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΠΑΝΑΝΙΑ: Το ελληνικό Λίχτενσταϊν στο Κρανίδι της Αργολίδας», 25/10/2012, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα http://gnomioligon.blogspot.gr/2012/10/t_25.html
- «Σούρλας: Οι offshore εταιρείες δεν επιτρέπουν την πάταξη της διαφθοράς», 27/03/2013, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα <http://www.defencenet.gr/>
- Μπίτσικα Παναγιώτα, «Η Ελλάδα φορολογικός παράδεισος για offshore εταιρείες», 09/11/2012, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα <http://www.tovima.gr/politics/article/?aid=482989>
- Αγνώστου, «Η Ελλάδα των offshore», 5/04/2013, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα <http://rizopoulospost.com/i-ellada-twn-offshore/#ixzz2gTC1WNGr>
- Μάνδρου Ιωάννα, «Γιατί ανθούν οι off shore εταιρείες», 13/05/2001, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα <http://www.tovima.gr/relatedarticles/article/?aid=133206>
- Αγνώστου, «Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ», 02/02/2010, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα <http://www.taxexperts.gr/el/>
- Καψύλης Αλέξανδρος, «Οι φορολογικοί παράδεισοι και η τιμωρία της Κύπρου», 24/03/2013, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα <http://www.tovima.gr/politics/article/?aid=504277>
- Χριστοδουλάκης Νίκος, «Φορολογήστε τις offshore, όχι τα νοικοκυριά!», 24/03/2013, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=504231>
- Συμεών Κεδίκογλου, «Οι offshore στην Ελλάδα αυξάνονται, αλλά μειώνονται οι φόροι που καταβάλλουν και οι έλεγχοι», 07/12/2012, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα <http://www.tovima.gr/vimafm/interviews/article/?aid=487499>
- Αγνώστου, «Ο μυστικός κόσμος των offshore: Οι υπεράκτιες διαδρομές και η βιομηχανία των μεσαζόντων», διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα http://news247.gr/eidiseis/oikonomia/o_mystikos_kosmos_twn_offshore_oi_yperakties_diadromes_kai_h_viomhxania_twn_mesazontwn.2196965.html (Όλα τα στοιχεία μπορούν να αναζητηθούν στη διεύθυνση www.icij.org.)
- Αγνώστου, «Στο μικροσκόπιο offshore: Οκτώ τρισ. δολάρια σε φορολογικούς παραδείσους», 26/05/2013, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα http://news247.gr/eidiseis/oikonomia/sto_mikroskopio_offshore_oktw_tris_dolaria_se_forologikous_paradeisoys.2269507.html,
- Αγνώστου, «"Βασιλιάς" των Offshore το Κρανίδι», 22/04/2012, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα http://news247.gr/eidiseis/oikonomia/oikonomika/basilias_twn_offshore_to_kranidi.1743448.html
- Αγνώστου, «ΤΙ ΑΛΛΑΖΕΙ ΣΤΗΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ OFFSHORE ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΣΗΜΕΡΑ», 23/04/2013, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα http://www.newsit.gr/default.php?pname=Article&art_id=205396&catid=13
- Αγνώστου, «40% ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΦΤΑΣΕΙ ΤΟ ΚΟΥΡΕΜΑ ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ», 26/03/2013, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα http://www.newsit.gr/default.php?pname=Article&art_id=199681&catid=7
- Αγνώστου, «4,2 Δις ΧΑΝΟΥΝ ΟΙ ΚΑΤΑΘΕΤΕΣ ΤΗΣ ΛΑΙΚΗΣ ΚΑΙ 1,6 Δις ΟΙ ΚΑΤΑΘΕΤΕΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ», 25/03/2013, διαθέσιμη στην

παρακάτω ιστοσελίδα

http://www.newsit.gr/default.php?pname=Article&art_id=199540&catid=7

- Αγνώστου, «ΑΠΟΦΑΣΗ – ΤΙΜΩΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ : ΚΛΕΙΝΕΙ Η ΛΑΙΚΗ – 29% Ως 32% ΤΟ ΚΟΥΡΕΜΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟΥ», 25/03/2013, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα
http://www.newsit.gr/default.php?pname=Article&art_id=199534&catid=7
- Αντρέας Κατσανέβας(Stanford University), «Φορολογικοί παράδεισοι και υπεράκτιες εταιρείες», 28/03/2013, διαθέσιμη στην παρακάτω ιστοσελίδα
<http://www.newsnow.gr/article/391303/forologikoi-paradeisoi-kai-yperakties-etaireies.html>,

Γ. Ηλεκτρονική

- <http://scholar.google.gr/>
- <http://el.wikipedia.org/>
- <http://www.keam.gr/>
- <http://news247.gr/>
- <http://oikonomiallometri.blogspot.gr/>
- <http://www.taxheaven.gr/>
- <http://www.offshorecompany.gr/>
- <http://www.offshorecompany.eu>
- <http://hellastax.com/>
- <http://cyprusltd.info>
- <http://www.naftemporiki.gr/search/offshore>
- <http://www.tanea.gr/>

